

BU İÇİ CİDDİYE ALIYORUZ

Bakanlar Komitesince üye ülkelere gönderilen,
dezavantajlı mahallelerde yaşayan gençlerin
sosyal haklara erişimine dair CM/Rec(2015)3
sayılı Tavsiye Kararı Rehberi

BU İÇİ CİDDİYE ALIYORUZ

Bakanlar Komitesince üye ülkelere gönderilen, dezavantajlı mahallelerde yaşayan gençlerin sosyal haklara erişimine dair CM/Rec(2015)3 sayılı Tavsiye Kararı Rehberi

Katkıda bulunanlar: Kevin O'Kelly, John Muir
Editörler: Mara Georgescu, Rui Gomes

Türkçe sürümü:

Bakanlar Komitesince üye ülkelere gönderilen, dezavantajlı mahallelerde yaşayan gençlerin sosyal haklara erişimine dair CM/Rec(2015)3 sayılı Tavsiye Kararı Rehberi
ISBN 978-92-871-9143-4

Bu çalışmada belirtilen görüşlerin sorumluluğu yazar(lar)ına ait olup, bu görüşler Avrupa Konseyinin resmi politikasını yansıtmayabilir.

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, İletişim Direktörlüğünün (F-67075 Strasbourg Cedex veya publishing@coe.int.) önceden yazılı izni alınmaksızın, fotokopi, ses kaydı veya diğer herhangi bir bilgi saklama veya erişim sistemi dahil olmak üzere, elektronik (CD-Rom, internet vb.) veya mekanik herhangi bir biçimde veya vasıta ile tercüme edilemez, çoğaltılamaz veya iletilemez.

Bu dokümanla ilgili diğer tüm yazışmalar Avrupa Konseyi Gençlik Dairesine hitaben yapılmalıdır.

European Youth Centre
(Avrupa Gençlik Merkezi)
Strasbourg 30, rue Pierre de Coubertin
F-67075 Strasbourg Cedex
France
E-mail: youth@coe.int

Kapak ve sayfa düzeni:

Avrupa Konseyi,
Doküman ve yayın üretim Bölümü (SPDP)

Fotoğraflar: Avrupa Konseyi, ©shutterstock

Avrupa Konseyi Yayınları
F-67075 Strazburg Cedex
<http://book.coe.int>

ISBN 978-92-871-9143-4

© Avrupa Konseyi, Mart 2020

Avrupa Konseyinde basılmıştır.

İçindekiler

KILAVUZA GİRİŞ	5
BÖLÜM 1	7
AVRUPA KONSEYİ VE GENÇLER	9
Avrupa Konseyi ve gençlik politikası	9
Avrupa Konseyi ve gençlik çalışmaları	10
BÖLÜM 2	11
AVRUPA KONSEYİ VE GENÇLERİN SOSYAL HAKLARI	13
Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi	13
Avrupa Sosyal Şartı	13
Sosyal haklar ve gençler	15
Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi	15
BÖLÜM 3	17
GENÇLERİN SOSYAL HAKLARA ERIŞİMINE DAİR BUYRUN GIRIN! PROJESİ	19
Buyrun girin! projesindeki yaklaşımlar	20
BÖLÜM 4	21
GENÇLERİN SOSYAL HAKLARA ERIŞİMİ	23
Nitelikli kamu hizmetlerine erişim	23
Eğitime erişim	23
Sağlık hizmetlerine erişim	24
Sosyal korumaya erişim	24
Konuta erişim	24
Istihdama erişim	24
Azinlik sosyal gruplarının sosyal haklara erişimi	25
Sürdürülebilir toplulukların desteklenmesi	25
Katılımcı demokrasi	26
BÖLÜM 5	27
CM/REC(2015)3 SAYILI BUYRUN GIRIN! TAVSİYE KARARINA GİRİŞ	29
Tavsiye kararının ana hatları	29
BÖLÜM 6	31
SOSYAL HAKLARA ERIŞİMİN İYİLEŞTİRİLMESİNE YÖNELİK TEDBİRLER	33
Yaşam koşullarının iyileştirilmesi	33
Sosyal kapsayıcılığın desteklenmesi	40
Yaşam ortamına katılımın desteklenmesi	41
Ayrımcılık yapılmaması ve aktif vatandaşlık	42
Yaygın eğitimin ve gençlik çalışmalarının desteklenmesi	43
Toplumsal cinsiyet eşitliğinin iyileştirilmesi	44
Şiddetin önlenmesi	45
BÖLÜM 7	47
GENÇ DOSTU KAMU POLİTİKALARININ OLUŞTURULMASI	49
Politika nedir?	49
Politika nasıl oluşturulmalıdır?	49
Gençlik politikalarının oluşturulması	51
Kampanyalar	51
Bir vaka çalışması: giovanisi, toskana, italya	52
BÖLÜM 8	55
SİZ(GENÇLİK) NELER YAPABİLİR/SİNİZ: AKTİF OLUN VE SESİNİZİ DUYURUN	57
Durumu anlayın	57
Araştırma yapın	57
Başlıca paydaşları belirleyin	58
Hikayenizi oluşturmaya başlayın	58
Bir eylem planı yapın	58
Harekete geçin	59
Öteki gruplarla veya hareketlerle bağlantı kurun	59
Muhtaç durumdaki insanları destekleyin	59
Eğitim ve akran eğitimi	59
Lobi ve kampanya faaliyetleri	59
EK	61
KAYNAKÇA	63
SÖZLÜK	66

Kılavuza giriş

Bu kılavuz, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesince üye devletlere gönderilen, dezavantajlı mahallelerde yaşayan gençlerin sosyal haklara erişimine dair CM/Rec(2015)3 sayılı Tavsiye Kararına eşlik etmektedir. Kılavuzda tavsiye kararıyla ve önerilen tedbirlerle ilgili açıklayıcı bilgiler yer almaktadır.

— Ocak 2015'te kabul edilen Buyrun girin! Tavsiye Kararında, Avrupa Konseyine üye devletler aşağıdaki konularda tedbirler almaya davet edilmiştir:

- ▶ makul bütçeli ve gençlere uygun kamu hizmetlerine kolay erişim sağlayarak dezavantajlı mahallelerde yaşayan gençlerin yaşam koşullarını iyileştirmek;
- ▶ ayrımcılığa ve tecride son vermeye yönelik önlemleri uygulamak;
- ▶ gençlerin kendi yaşama ortamlarıyla ilgili konularda kendilerine danışılmasına ve sürece katılımlarına yönelik anlamlı fırsatları ve programları desteklemek;
- ▶ gençlerin ayırım yapılmaksızın toplumda aktif bir rol almalarını sağlayacak yöntemleri uygulamak;
- ▶ yaygın eğitim ve gençlik çalışmalarının (ve bu eğitimi sağlayanların, özellikle de gençlik çalışanlarının ve gençlik kuruluşlarının) ayrımcılığın, şiddetin ve dışlanmanın önlenmesi ve gençlerin aktif vatandaşlığa katılımının teşvik edilmesindeki rolünün bilincinde olmak;
- ▶ gençlik politikalarının toplumsal cinsiyete duyarlı olmasını ve dezavantajlı mahallelerde yaşayan genç kadın ve erkeklerin toplum yaşamına eşit katılımını sağlamak;

— Pek çok kentte ve civarında, çoğu kez göçebe ve azınlık topluluklarıyla ilişkilendirilen sosyal ve ekonomik dengesizlikler, çeşitliliğin yanı sıra, yoksulluğun ve çoğu kez de marjinalleşmenin veya dışlanmanın var olduğu dezavantajlı mahallelerin oluşmasına yol açmıştır. Buna bazen fiili sosyal ayırımın, ayrımcılığın ve şiddetin farklı biçim ve düzeylerde ortaya çıkması da eklenmektedir.

— Ekonomik ve sosyal kriz dönemlerinde çaresizlik duygusu ve gelecek endişesi yerel gerilimlerin ve altta yatan çelişkilerin derinleşmesi riskini taşır. Gençler daha kırılgan ve güvensiz olduklarından ve özerkliklerinin gelişimine, toplumda yer almalarına ve toplumun gelişmesine katkılarına ilişkin belirsizliklerden daha doğrudan bir biçimde etkilendiklerinden, bu gerilimlerin sıklıkla tam merkezinde yer alırlar.

— Avrupa Konseyine üye 47 devlette gerçek durum ülkeden ülkeye ve şehirden şehre büyük farklılık göstermekte olup, yerel ve milli makamların soruna mukabeleleri de farklılıklar içermektedir. Ne var ki, sorunun kök nedenleri nadiren ele alınmaktadır. En iyi olasılıkla, uygulanan politikalarla kritik olaylarda ve medyanın soruna odaklandığı dönemlerde, olayın yarattığı ikincil olaylarla baş edilmeye çalışıldığı (gençliğin şiddet olayları veya suç işlemesi) anlaşılmaktadır. Baskı tedbirleri sıklıkla önleyici tedbirlerden daha çok dikkat çekmektedir.

— Dezavantajlı mahallelerdeki gençlerin durumu, topluluklar içerisinde ve genelde toplumla bütünleşmenin ve birlik ve beraberliğin çoğu kez barometresi gibidir. Dezavantajlı mahallelerde yaşayan gençlerin karşı karşıya oldukları sorunlar sıklıkla karmaşık ve çok boyutlu olup, bazen bir ayrımcılık, şiddet ve dışlama sarmalı veya kısır döngüsü haline gelir. Ancak bu karmaşıklık, sorunla ilgili önlem alınmamasını veya soruna çözüm getirilmeye çalışılmamasını haklı gösteremez. Tam tersine, söz konusu durum, çatışmaların tırmanmasının önlenmesini ve söz konusu gençlerin sosyal (insan) haklarının ihlal edilmemesini veya bu hakların onlardan esirgenmemesini sağlamak üzere, bu konuda yapılacak işbirliğini, yaratıcılığı ve kararlılığı teşvik etmelidir.

— Avrupa Konseyi, dezavantajlı mahallelerde yaşayan gençleri etkileyen dışlama, ayrımcılık ve şiddet eylemlerine karşı yeterli politikalar üretmede üye devletleri teşvik edici ve destekleyici tavsiye kararlarını kabul ederek, bu sorunların çözümüne yönelik bir gayret göstermiştir. 2015 yılı başlarında Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi gençlerin sosyal haklara erişimini destekleyecek politikalar konusunda üye devletlere öneriler içeren bir politika tavsiye kararını kabul etmiştir. Elinizdeki yayın sözü edilen bu tavsiye kararına eşlik etmekte olup, tavsiye kararının içeriğini politika üretenlere, gençlik konuları üzerinde fiilen çalışanlara, gençlik kuruluşlarına ve gençlere daha yakın hale getirerek, tavsiye kararının uygulanmasıyla ilgili adım adım bilgi ve rehberlik sağlamaktadır.

— Yayının hedef kitlesi özellikle:

- ▶ Kamu temsilcileri, vazife tanımlarında gençleri etkileyen gençlik politikalarının, sosyal politikaların ve kamu politikalarının yer aldığı, kamu hizmetlerinde veya devlet kurumlarında çalışan insanlar;
- ▶ gençlik hizmetleri çalışanları, gençlik liderleri ve sosyal kapsayıcılık konularında çalışan gençlik kuruluşlarıdır.

■ Yayında, dışlanma, ayrımcılık ve şiddet sorunlarıyla baş etmek üzere, dezavantajlı mahallelerde yaşayan gençlerin sosyal haklara erişimi alanında alınacak tedbirler ve oluşturulacak politikalarla ilgili tavsiyeler ve örnekler sunulmaktadır. Kılavuzun amacı Bakanlar Komitesince kabul edilen tavsiye kararının içeriğini politika üretenlerin, gençlik alanında çalışanların ve gençlik kuruluşlarının gerçekliğine daha yakın ve erişilebilir kılmaktır. Tavsiye kararı esas itibarıyla Avrupa Konseyine üye devletlerin ulusal hükümetlerini hedeflemektedir. Ancak, tavsiye kararının yapısı, teması ve anlamlılığı göz önüne alındığında, yerel ve bölgesel yönetimler ve gençlik konularında fiilen çalışanlar da tavsiye kararında kendi düzeylerinde uygulayabilecekleri değerli öneriler bulacaklardır.

■ Tavsiye kararı, Avrupa Konseyi Gençlik Dairesinin 2009 yılından beri uyguladığı Buyrun Girin! Projesinin bir sonucudur. Avrupa Konseyi bu projeye aşağıdakileri sağlamıştır:

- ▶ Gençlik alanında çalışanları ve gençlik liderlerini, gençlerin sosyal haklara erişimini gençlik çalışmaları vasıtasıyla destekleme konusunda eğitmiştir;
- ▶ Sosyal haklara erişim konusunda gençlerin başı çektiği yerel projeleri desteklemiştir;
- ▶ Tematik seminerler ve gençlerle, gençlik alanında çalışanlarla, politika üretenlerle ve araştırmacılarla istişareler yoluyla, politika alanındaki tavsiyelerle ilgili bilgi ve kanıtları oluşturmuştur.

YAYININ YAPISI

■ Yayın aşağıdaki bölümlerden oluşmaktadır:

Giriş bölümleri	<ul style="list-style-type: none">▶ Avrupa Konseyinin gençlik politikaları ve gençlik alanındaki çalışmalarla ilgili faaliyetlerinin tarifi;▶ Avrupa Konseyinin, özellikle de sosyal haklar kapsamında, insan hakları çerçevesinin açıklanması;▶ Bakanlar Komitesi tavsiye kararının kaynağı olan Buyrun Girin! Projesinin açıklanması;▶ gençlerin sosyal haklara erişimiyle ilgili başlıca konuların ana hatları
Buyrun Girin! Tavsiye kararı	<ul style="list-style-type: none">▶ tavsiye kararının, yapısının ve içeriğinin açıklanması;▶ tavsiye kararının içeriğini temel alan uygulama örnekleriyle birlikte, tavsiye kararında yer alan her bir politika tedbirinin incelenmesi.
“Nasıl yapmalı....” bölümleri	<ul style="list-style-type: none">▶ Bir vaka etüdüyle birlikte, gençlik dostu politikaların oluşturulmasını adım adım anlatan bir kılavuz;▶ Gençler, gençlik alanında çalışanlar ve gençlik kuruluşlarının sosyal haklarla ilgili olarak harekete geçmelerine ilişkin teklif ve öneriler.

■ Yayının ekinde bir kaynakça ve sözlük yer almaktadır.

■ Okuyucuları çalışmalarında bu yayını gerçek bir el kitabı olarak kullanmaya ve gençlerin sosyal haklara erişimiyle ilgili çalışmalarını destekleyecek belirli bilgi ve yol gösterici ilkeleri araştırmaya davet ederiz.

■ Tavsiye kararına, Buyrun Girin! Projesinin web sitesi olan www.coe.int/enter adresinde de ulaşılabilir. Web sitesinde aynı zamanda tavsiye kararının kullanıcı dostu bir versiyonu da mevcuttur.

Bölüm 1

Avrupa Konseyi ve gençler

Avrupa Konseyi ve gençler

— Avrupa Konseyi 1949 yılında kurulmuş hükümetler arası bir kuruluştur. Halen 47 üyesi olan kuruluşun merkezi Strazburg'dadır. Avrupa Konseyinin temel değerleri ve misyonu insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğüdür. Avrupa Konseyi 47 üyesi için standartları belirler, üye devletlerle ve sivil toplumla misyonuyla ilgili alanlarda işbirliği yapar ve üye devletlerde insan haklarını ve insan hakları standartlarının uygulanmasını izler.

— Sosyal haklarla ilgili konulara girmeden önce Avrupa Konseyinin gençlik politikası ve gençlik konularındaki çalışmalarına ilişkin temel yaklaşımlarını tanımlayacağız. Elinizdeki yayının temaları bağlamında Avrupa Konseyinin başlıca projesi, üye devletlere gönderdiği tavsiye kararı ile sonuçlanan, gençlerin sosyal haklara erişimine dair *Buyrun Girin!* projesidir. Projedeki yaklaşımlar, projede yer alan faaliyetler ve elde edilen sonuçlara da ilerideki bölümlerde değinilecektir.

AVRUPA KONSEYİ VE GENÇLİK POLİTİKASI

— Avrupa Konseyi için sosyal birlik ve beraberlik, insan haklarının ve onurunun desteklenmesini tamamlayan vazgeçilmez bir unsurdur. Sosyal birlik ve beraberliğin dayandığı sağlam temeller insan haklarının yanı sıra, toplumun bütün bireylerinin ve özellikle de yoksulluk veya dışlanma riskiyle karşı karşıya olanların esenliği konusunda ortak bir sorumluluğun kabul edilmesidir.

— Avrupa Konseyi sosyal politikalara ve sosyal haklara ilişkin yol gösterici ilkeleri ve insan hakları standartlarını destekler. Bunlara ilerideki bölümlerde ayrıntılı olarak değinilecektir. Avrupa Konseyi aynı zamanda gençlik politikasıyla ilgili politika standartları ve kılavuz ilkeler de oluşturur. Bundan maksat, üye devletleri "gençlere... toplumun bütün alanlarında tam olarak rol almalarını sağlayacak bilgi, beceri ve yetkinlikleri geliştirebilecekleri fırsat eşitliği ve deneyimler sunmayı" amaçlayan gençlik politikalarına sahip olma konusunda desteklemektir.¹

— Avrupa Konseyi Gençlik Dairesi, üye devletlerdeki gençlik politikalarını destekler. Gençlik Dairesi, Strazburg'da ve Budapeşte'de bulunan Avrupa Gençlik Merkezlerindeki faaliyetler ve üye devletlerdeki faaliyetlerle birlikte çok geniş bir yelpazeyi içeren programını oluşturmak üzere, üye devletlerde bulunan ve gençlik alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının ve kamu kuruluşlarının yer aldığı bir ortak yönetim sistemi uygular.

— Avrupa Konseyi daha sınırlı imkanlara sahip gençleri etkileyen özel durumlara ve güçlüklerle ve toplumsal yaşama katılım ve sosyal haklardan yararlanmada daha büyük engellerle karşılaşanlara özellikle odaklanır. Aşağıda, Avrupa Konseyi tarafından yürürlüğe konan, gençlerin sosyal yaşama dahil edilmesine ve toplumla bütünleşmesine yönelik politikaları destekleyecek mekanizmalar yer almaktadır:

- ▶ Gençlik konularında çalışanlara yönelik eğitim programları;
- ▶ Sosyal kapsayıcılığı sağlamaya yönelik gençlik politikaları önerileri ve yol gösterici ilkeler
- ▶ Gençlerin katılımını sağlamaya yönelik eğitim kaynakları;
- ▶ Gençlerin gerçekleştirdiği projelere Avrupa Gençlik Vakfının² desteği.

— Avrupa'da gençlik çalışmalarının ve yaygın eğitimin tanınması ve desteklenmesi de bu gayretlerin bir parçasıdır. Öğrenci odaklı boyutu ve normal okul müfredatının dışındaki gençlere de hitap etmesi nedeniyle yaygın eğitimin gençlerle birlikte çalışırken verimli bir yaklaşım olduğu ortaya konmuştur. Yaygın eğitim sayesinde gençlik alanında çalışanlar, gençlerin gündelik gerçekliğini irdeleyebilmekte ve gençlerin becerilerini, tavırlarını ve bilgilerini gençlerin kendi deneyimleri doğrultusunda geliştirebilmektedirler.

— Budapeşte'deki ve Strazburg'daki Gençlik Merkezleri gençlik alanında çalışanlar ve gençlik liderlerine yönelik yenilikçi, kültürler arası eğitim kavramlarına öncülük etmişlerdir. Gençlik alanında Avrupa Komisyonu ve Avrupa Gençlik Bilgi ve Danışma Kurumu (ERYICA) ortaklıklar ve Avrupa Gençlik Kartı vasıtasıyla Gençlik Hareketliliği Kısmi Anlaşması, eylem potansiyelimizi artıran ve gençlerle birlikte çalışanlar aracılığıyla gençler üzerinde olumlu etki yaratan ilave araçlardır.

— Ayrıca, 'Hepsi Farklı – Hepsi Eşit' Avrupa gençlik kampanyaları ve daha yakın zamanda gerçekleştirilen Nefret Söylemine Hayır Hareketi gençlik kampanyasıyla, kamu ve sivil toplum gençlik aktörlerinin ortak gayelere yönelik işbirliğiyle, pek çok iyi uygulama ve başarılı sonuç örneği ortaya çıkmıştır.

1 Bakanlar Komitesinin gençlik politikasına dair CM/Res(2008)23 sayılı Kararı.

2 Avrupa Gençlik Vakfı, www.coe.int/en/web/european-youth-foundation adresinde ziyaret edilebilir.

— Avrupa Konseyi açısından gençlik politikası, kamu yetkililerince uygulanan, gençlerin topluma başarılı bir biçimde entegre olmalarını kolaylaştıracak ve toplumlarının faal ve sorumlu üyeleri olmalarının yanı sıra, değişimin katalizörleri olmalarını sağlayacak imkanları ve deneyimleri gençlere sunmaya yönelik bir stratejidir. Söz konusu politika gençlerin yaşamının tüm yanlarına ilişkin dört boyutu içermektedir: a. Zinde olmak (fiziksel ve zihinsel olarak), b. Eğitim ve öğrenim (yaşantısal eğitim, yaygın eğitim, örgün eğitim), c. Toplumsal yaşama katılım, ve d. Toplum tarafından topluma dahil edilme. Gençlik politikasında farklı girişim vasıtaları bir araya getirilebilir (yasalar, özel programlar vb.) ve bu politika uzun vadeli bir eğitim perspektifinin parçası olabilir. Gençlik politikasında bütün gençler hedeflenir ancak sosyal, ekonomik veya kültürel açıdan kırılgan konumda olanlara özel bir dikkat sarf edilmelidir.

— Bu anlayıştan hareketle, gençlik politikaları gençlere ve gençlik sorunlarına yalnızca “çözüm bekleyen sorunlar” – bir başka deyişle “itfaiye taburu” yaklaşımıyla yaklaşmamalı, konuyu çeşitli politika alanlarının tümünü kat edecek, bütüncül bir biçimde, değerlendirilebilir net ve açık hedefler doğrultusunda ele almalıdır (Avrupa Konseyi 2003). Gençlik politikası aynı zamanda gençlerin rolüne ve “katalizör özelliğine saygı gösterirken, konumlarına ve önlerindeki olanaklara bağlı olmak üzere, karşı karşıya kaldıkları özel güçlük ve engelleri de dikkate almalıdır”(a.g.y.).

— Avrupa Konseyinin gençlik politikası alanındaki son derece önemli yaklaşımlarından biri, gençlik katılımının yani gençlerin kendilerini ilgilendiren bütün politika konularına müdahil olmalarının desteklenmesidir.

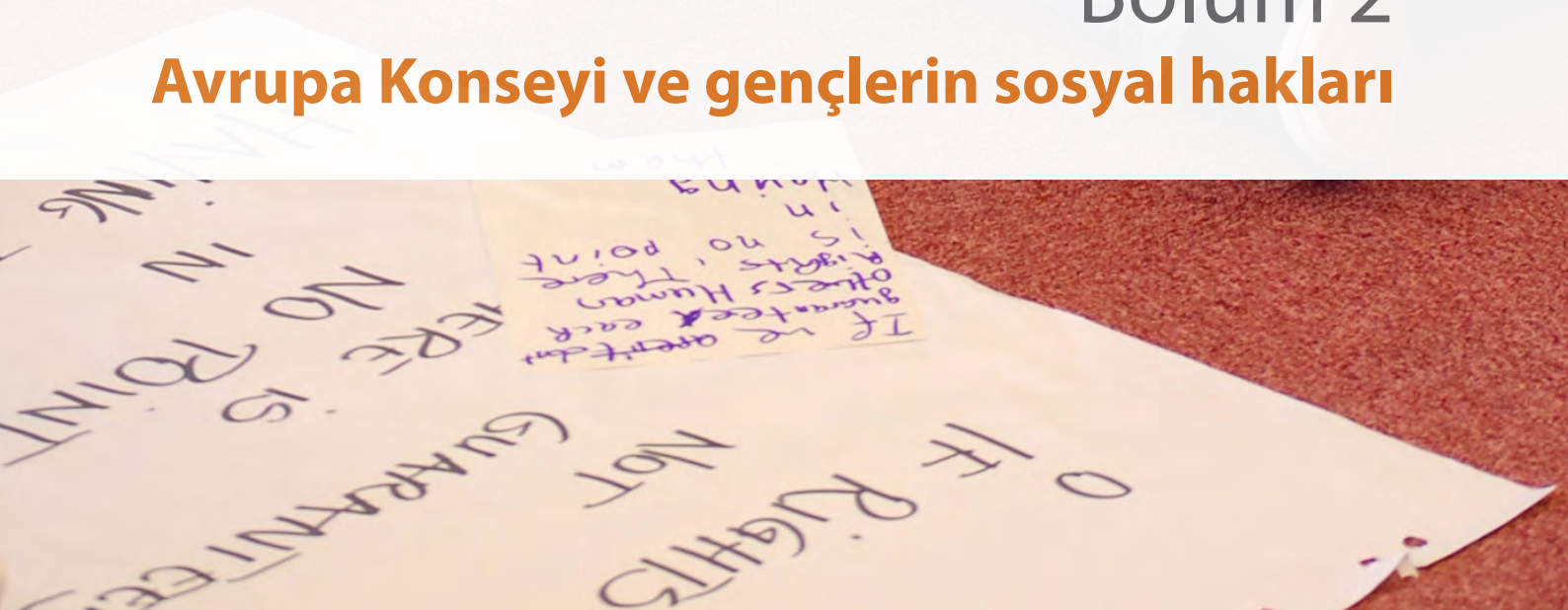
AVRUPA KONSEYİ VE GENÇLİK ÇALIŞMALARI

— Avrupa'nın tümünde gençlik alanındaki çalışmalar bir dizi farklı kurum ve kuruluş tarafından ve pek çok farklı insan tarafından bireysel olarak ve ekipler halinde uygulanmaktadır. Bu çalışmalar büyük çeşitlilik göstermekte olup, çok farklı biçimlerde gerçekleştirilmektedir. Gençlik çalışmaları genelde gençlerin kişisel gelişimine, sosyal entegrasyonuna ve aktif vatandaşlığına yönelik bir vasıta olarak anlaşılmaktadır. Gençlik çalışmaları, gençlerin gerçekleştirdiği, gençlerle birlikte ve gençler için gerçekleştirilen sosyal, kültürel, eğitsel ve siyasi mahiyette her türlü faaliyet için kullanılan bir “anahtar” deyimdir. Bu çalışmalar sıklıkla yaygın eğitim veya yaşantısal eğitim olarak adlandırılan “okul dışı” eğitim alanına girer. Gençlik çalışmalarının ana gayesi gençlerin kendi geleceğine yön verebilecekleri fırsatları onlar için yaratmaktır.

Bölüm 2

Avrupa Konseyi ve gençlerin sosyal hakları

Avrupa Konseyi ve gençlerin sosyal hakları

Avrupa Konseyi dayanışma ve ortak sorumluluğa dayalı sosyal haklara ve sosyal birlik ve beraberliğe önem verir. Bu hedeflere ulaşmak üzere 47 üye devlet vatandaşlarının sosyal, siyasi ve medeni haklarını güvence altına almaya yönelik bir dizi uluslararası antlaşma veya sözleşmeyi kabul etmişlerdir.

— Bu bölümde gençlerin sosyal haklarına erişimini desteklemeyi amaçlayan gençlik politikalarına ve gençlik çalışmalarına sağlam bir çerçeve sağlayan bu insan hakları standartlarını inceleyeceğiz.

AVRUPA İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMESİ

— Avrupa Konseyine üye bütün devletler, Avrupa kıtasının tümünde insan haklarını korumaya yönelik bir uluslararası sözleşme olan İnsan Haklarının ve Temel Hak ve Özgürlüklerin korunmasına Dair Sözleşmeyi (sıklıkla Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi olarak adlandırılmaktadır) imzalamışlardır. İlk kez 1953'te kabul edilen sözleşmede pek çok medeni ve siyasi hak yer almaktadır. İlgili üye devletteki tüm hukuk yolları tüketildikten sonra şahıslar ve kuruluşlar insan haklarıyla ilgili şikayetlerini Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine götürebilirler.

— Avrupa Konseyine üye devletler aynı zamanda Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin Madde 14'ündeki ayrımcılık yapılmaması ilkesine de bağlıdır. Bu madde yalnızca Sözleşmede yer alan diğer haklarla ilgili olarak ayrımcılık yapılmasına karşı koruma sağlar. Sözleşmeye ek 12 No.lu Protokol, eşitlik konusunda ve ayrımcılığın yasaklanmasına karşı tek başına ve daha güçlü bir koruma sağlamak üzere oluşturulmuştur. Böylece bu protokol, söz konusu hakkın özel olarak Sözleşmede kapsamaması halinde bile, herhangi bir yasal hakla ilgili ayrımcılık yapılmaması hususunu kapsar.

— 12 No.lu Protokol'de şu ifadeler yer almaktadır:

Madde 1

Ayrımcılığın genel olarak yasaklanması

1. Hukuken temin edilmiş olan tüm haklardan yararlanma, cinsiyet, ırk, ten rengi, dil, din, siyasi veya diğer kanaatler, ulusal ve sosyal köken, ulusal bir azınlığa mensup olma, servet, doğum veya herhangi bir diğer statü bakımından hiçbir ayrımcılık yapılmadan sağlanır
2. Hiç kimse, hiçbir kamu makamı tarafından 1. fıkrada belirtildiği şekilde hiçbir gerekçeyle, ayrımcılığa maruz bırakılamaz.

AVRUPA SOSYAL ŞARTI

— Avrupa Konseyi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesini tamamlamak üzere, 1961'de Avrupa Sosyal Şartını kabul etmiştir. Şart 1996'da gözden geçirilmiş ve güncellenmiştir. Bu belgede sosyal ve ekonomik haklar dahil olmak üzere, temel hak ve özgürlüklerin korunması amaçlanmakta ve üye devletlerin vatandaşlarının gündelik yaşamda bütün bireyleri ilgilendiren hak ve özgürlükleri teminat altına alınmaktadır. Üye ülkelerden her yıl Sosyal Şartın seçili maddeleriyle ilgili raporlar vermeleri ve bu maddelerin yasada ve pratikte nasıl uygulandığını belirtmeleri beklenmektedir.

— Avrupa Sosyal Haklar Komitesi (ECSR) üye devletlerin Sosyal Şartın hükümlerine riayet etmesini izlemekten sorumludur. Şikayet hakkı genellikle "katılımcı statüsü"ne sahip sivil toplum kuruluşlarına (STK) aittir. ECSR şikayeti inceledikten ve ilgili devletin ve şikayet sahibinin sunumlarını dinledikten sonra değerlendirmesini yapar.

— Şartta tüm bireyleri ilgilendiren hak ve özgürlükler teminat altına alınmıştır. Temel haklar aşağıda belirtilmiştir:

1 KONUTA ERİŞİM

- ▶ makul bütçeli konuta erişim;
- ▶ konut politikasında tüm dezavantajlı kategorilerinde olanlar hedeflenerek evsizliğin azaltılması;
- ▶ konuttan zorla çıkarmayı sınırlandıracak yöntemler;
- ▶ vatandaş olmayanların sosyal konuta ve konut haklarına eşit erişimi;
- ▶ aile ihtiyaçlarıyla ilgili ev inşaatı ve konut hakları.

2 SAĞLIĞA ERİŞİM

- ▶ tüm halkı kapsayacak şekilde erişilebilir, etkili sağlık hizmeti tesisleri;
- ▶ sağlıklı bir çevre teminatı da dahil olmak üzere, hastalıkların önlenmesine yönelik bir politika;
- ▶ iş yerinde sağlık ve emniyetin yasalarca ve uygulamada güvence altına alınması için mesleki risklerin ortadan kaldırılması;
- ▶ analık haklarının korunması.

3 EĞİTİME ERİŞİM

- ▶ ücretsiz ilk ve orta öğretim;
- ▶ ücretsiz ve etkili mesleki rehberlik hizmetleri;
- ▶ ilk eğitim ve öğretime (genel ve mesleki orta öğretim), üniversite ve üniversite dışı yüksek öğretime ve sürekli eğitim dahil olmak üzere mesleki eğitime erişim;
- ▶ ülkede ikamet eden yabancılar için özel tedbirler;
- ▶ engelli çocukların okula entegrasyonu;
- ▶ engelli bireylerin eğitime ve mesleki eğitime erişimi;

4 İSTİHDAMA ERİŞİM

- ▶ Çalışma özgürlüğü (zorla çalışmanın yasaklanması; 15 yaşından küçüklerin çalışmasının yasaklanması; 15-18 yaş arasındakiler için özel çalışma koşulları; özgürce girilen bir meslekte geçimini sağlama hakkı);
- ▶ Adil çalışma koşulları (tam istihdam sağlamaya yönelik bir ekonomik ve sosyal politika; engelli bireylerin işe erişimi; ücret ve çalışma saatleri açısından adil çalışma koşulları; işten çıkarılma halinde koruma sağlanması; cinsel ve fiziksel tacize karşı koruma sağlanması);
- ▶ Toplu haklar (işçi sendikası kurma ve işveren örgütlerinin ekonomik ve sosyal çıkarlarını savunma özgürlüğü; bu örgütlere katılıp katılmama konusunda bireylerin özgür olması; toplu istişarenin, toplu pazarlığın, uzlaşmacı ve gönüllü tahkimin desteklenmesi; grev hakkı).

5 HUKUKİ VE SOSYAL KORUMA

- ▶ Çocuğun yasal statüsü;
- ▶ Küçük yaştaki suçlulara muamele;
- ▶ Kötü muameleye ve tacize karşı koruma;
- ▶ Her türlü istismara karşı koruma (cinsel veya diğer türden);
- ▶ Aileye yasal koruma sağlanması (eşlerin birbirine eşit konumda olması ve çocukların korunması, ailenin bölüldüğü durumlar dahil olmak üzere);
- ▶ Sosyal güvenlik, sosyal yardım ve sosyal hizmetler;
- ▶ Yoksulluğa ve sosyal dışlanmaya karşı korunma hakkı;
- ▶ Çocuk bakımı;
- ▶ Yaşlılara yönelik özel hizmetler.

6 BİREYLERİN HAREKET KABİLİYETİ

- ▶ ailenin bir araya gelme hakkı;
- ▶ ülke vatandaşlarının ülkeden ayrılma hakkı;
- ▶ sınır dışı edilme halinde usule ilişkin güvenceler;
- ▶ göç formalitelerinin sadeleştirilmesi;

7 AYRIMCILIK YAPILMAMASI

- ▶ istihdamda eşit muamele ve fırsat eşitliği;
- ▶ ülkede yasal olarak ikamet eden ve/veya çalışan tüm vatandaşlar ve yabancılar için Şart'ta yer alan tüm hakların ırk, cinsiyet, ten rengi, dil, din, görüş, ulusal ve sosyal köken, sağlık durumu veya ulusal bir azınlığa mensup olma bakımından hiçbir ayrımcılık yapılmadan geçerli olduğunu güvence altına almak;
- ▶ aile sorumlulukları bakımından ayrımcılık yapılmasının yasaklanması;
- ▶ engelli bireylerin sosyal entegrasyon ve toplum yaşamına katılma hakkı.

— Bu haklar "ırk, ten rengi, din, siyasi veya diğer kanaat, ulusal ve sosyal köken" bakımından ayrımcılık yapılmadan mevcuttur.³

3 Avrupa Sosyal Şartı (gözden geçirilmiş) Bölüm V, Madde E, www.coe.int/socialcharter adresinde yer almaktadır.

SOSYAL HAKLAR VE GENÇLER

— Şart'ta, yukarıda belirtilen bir dizi ekonomik ve sosyal hak çeşitli Avrupa Konseyi belgelerinde belirtildiği gibi genel insan hakları çerçevesinde yer alan haklardır. Ancak gençlerin, bilhassa dikkat sarf edilmesi gereken özel ihtiyaçları vardır.

— O nedenle de Şart'ın I. Bölümünde çocukların ve gençlerin "uygun sosyal, yasal ve ekonomik koruma" ihtiyaçları güvence altına alınırken, Madde 7'de özellikle de 18 yaşından küçük gençlerin istihdamıyla ilgili özel hakları daha ayrıntılı olarak ele alınmaktadır. Üye devletler Şart'ı imzalayarak çocukların ve gençlerin haklarının güvence altına alınması yükümlülüğünü üstlenirler. Bunlar arasında aşağıdakiler önemli haklardır:

- ▶ asgari çalışma yaşı "hafif işler" ile ilgili bazı istisnalarla 15 olup, tehlikeli veya sağlıksız olarak kabul edilen işler için asgari çalışma yaşı 18'dir. Bu tür mesleklerde çalışanların düzenli aralıklarla sağlık kontrollerinin yapılması gerekir;
- ▶ halen tam zamanlı zorunlu eğitim gören çocuklar ve gençler eğitimleriyle çelişen herhangi bir işte çalıştırılmayacaklardır;
- ▶ çalışma gençlerin zorunlu eğitimini engellememeli veya onları eğitimin tüm imkanlarından mahrum etmemelidir;
- ▶ genç işçilerin ve çırakların adil bir ücrete ve ödeneğe ve yılda dört hafta ücretli izne hakları vardır;
- ▶ üye devletler çocukların ve gençlerin maruz kalabileceği her türlü istismar, insan ticareti ve bilişim teknolojisi suiistimali dahil olmak üzere, özellikle de yaptıkları işten doğrudan veya dolaylı olarak kaynaklanabilecek, fiziksel ve ahlaki tehlikelere karşı özel bir koruma sağlamakla yükümlüdürler.

AVRUPA KONSEYİ YEREL VE BÖLGESEL YÖNETİMLER KONGRESİ

— Gençlerin sosyal hakları aynı zamanda Avrupa Konseyinin sağladığı bir platform olan Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresince de ele alınmaktadır. Kongre üye devletlerin tümünden yerel ve bölgesel yönetimlerin temsilcilerini bir araya getirmektedir. Kongre'nin görevi yerel ve bölgesel demokrasiyi desteklemek, yerel ve bölgesel yönetimi iyileştirmek ve bu yönetimlerin öz yönetimini güçlendirmektir. Kongre yerel demokrasinin iyileştirilmesine yönelik çeşitli politika standartları ve kılavuz ilkeler oluşturmuştur.

— Gençlerin sosyal haklara erişimi Kongre'nin dezavantajlı mahallelerden gelen gençlerin toplumla bütünleşmesine dair 319 (2010) sayılı Kararında yer almaktadır.⁴

4 Tam metin için bakınız: https://search.coe.int/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016807187a8.

Bölüm 3

Gençlerin sosyal haklara erişimine dair Buyrun Girin! Projesi

Gençlerin sosyal haklara erişimine dair Buyrun Girin! Projesi

Avrupa Konseyi daha sınırlı imkanları olan, dezavantajlı mahallelerde büyümüş veya toplumsal yaşama katılma ve sosyal haklardan yararlanmada daha büyük engellerle karşılaşan gençleri etkileyen özel durumlara ve güçlüklerle daima özel bir ilgi göstermiştir.

■ Gençlerin sosyal haklara erişim projesi olan Buyrun Girin! Projesi, sosyal insan haklarının Avrupa Konseyinin gençlik politikasına dahil edilmesinde önemli bir adımdır. 2009 yılında başlatılan, projeye, özellikle de çeşitli kültürlerin yer aldığı dezavantajlı mahallelerdeki gençlerin maruz kaldığı dışlanmaya, ayrımcılığa ve şiddete karşı oluşturulan bir gençlik politikasıyla ve gençlik çalışmalarıyla karşılık verilmesi amaçlanmaktadır.

■ Buyrun Girin! Projesi, özellikle de sosyal dışlanmaya, ayrımcılığa ve şiddete maruz kalan gençlerin, politika üreticilerin, gençlik alanında çalışan aktörlerin ve gençlerin kendilerinin yer aldığı çeşitli yerel, ulusal ve Avrupa düzeyinde girişimler vasıtasıyla sosyal haklara erişiminin desteklenmesi amacıyla oluşturulmuştur. Projenin çözüm ürettiği başlıca alanlar gençlerin insan haklarına ve sosyal haklara erişimini engelleyen çok boyutlu sosyal ve ekonomik dengesizliklerdir.

BUYRUN GİRİN! PROJESİNİN TEMEL HEDEFLERİ ŞUNLARDIR:

- ▶ Gençleri etkileyen sosyal dışlama, ayrımcılık ve şiddetle ilgili durumları yaygın eğitimle ve gençlik projeleriyle ele almak;
- ▶ Genç çalışanların, gençleri güçlendirecek ve sosyal haklara erişimlerine yardımcı olacak şekilde sürece katılmalarını sağlayacak bir araç olan gençlere yönelik projeleri gençlerle birlikte başlatıp destekleyecek ve değerlendirecek yetkinliklerini geliştirmek.
- ▶ gençlerin sosyal haklara erişimini gençlik alanındaki çalışmaların ve politika üreticilerin gerçekliklerine dönüştürecek kavramsal, eğitsel ve pratik vasıtaları geliştirmek;
- ▶ özellikle de yerel, bölgesel, ulusal düzeyde ve Avrupa düzeyinde sivil toplum aktörleri, gençler ve politika üreticilerle ortaklıklar oluşturarak gençlerin sosyal haklara erişimini savunmak;
- ▶ gençleri etkileyen dışlama, ayrımcılık ve şiddetle baş ederken, gençlik politikasının, yaygın eğitimin ve gençlik çalışmalarının oynayacağı rolü oluşturmak;⁵

■ Projeye 2009 yılında başlatılan projede, Buyrun Girin! Tavsiye Kararının oluşturulmasıyla sonuçlanan aşağıdaki faaliyetler gerçekleştirilmiştir:

- ▶ Gençlik alanında çalışanlar için düzenlenen, sosyal haklara erişimi destekleyen uzun vadeli Avrupa eğitim kursları;
- ▶ Avrupa Konseyinin Avrupa Gençlik Merkezlerinde düzenlenen, ilgili konuların daha ayrıntılı incelenmesine ve politika tavsiyelerinin üretilmesine yönelik çeşitli tematik seminerler ve çalışma oturumları;
- ▶ 2011 yılında 180 kişinin katılımıyla gerçekleşen, tavsiye kararının içeriği konusunda dezavantajlı mahallelerden gençlerin görüşlerinin bir araya getirildiği bir gençlik toplantısı;
- ▶ Bir grup uzmanın alınan sonuçları tavsiye kararına dahil etmesi, ilave görüş sağlaması ve yazımı tamamlaması.

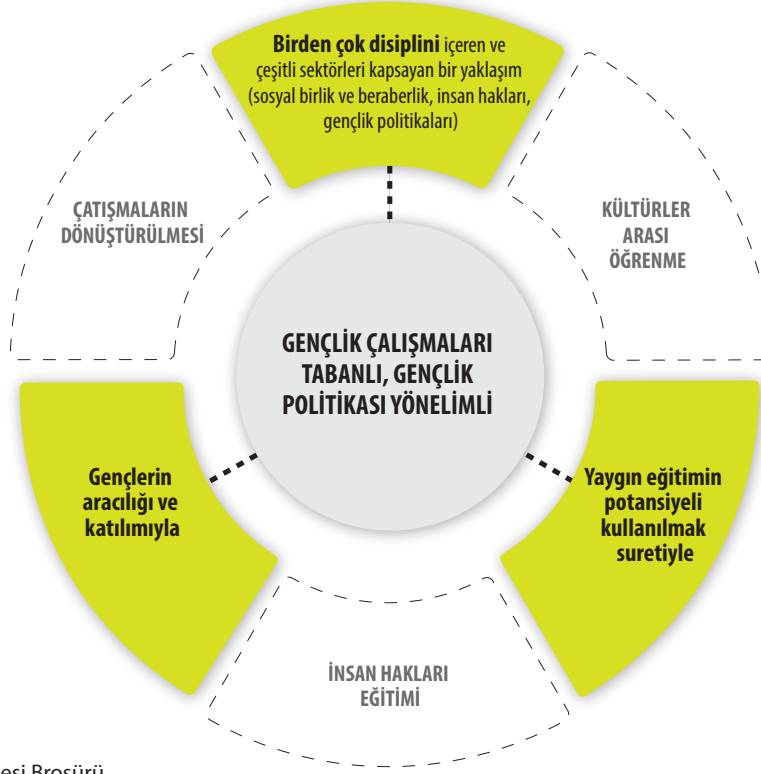
■ Proje 2016-2017 yılında çeşitli eğitim, çalışma ve politika destek faaliyetleriyle devam etmiştir. Ayrıntılar için web sitesine bakınız: www.coe.int/enter

■ Projenin üzerinde odaklandığı başlıca alan uzun vadeli eğitim kursu (LTTC) olmuştur. Kurs insan haklarından ve sosyal haklarından yararlanmakta güçlüklerle karşılaşan, dezavantajlı mahallelerde yaşayan gençlerle birlikte çalışan gençlik işleri çalışanlarını ve gençlik liderlerini hazırlamaya ve desteklemeye yöneliktir. Buyrun Girin! Projesinde aynı zamanda, gençlik çalışmalarının uygulanmasında alternatif düşünce tarzları geliştirilmiştir. Bu yapılırken, gençlik işlerinde çalışanların ve gençlik kuruluşlarının becerilerine dayanarak ve yerel, bölgesel ve ulusal düzeyde orta ve uzun vadede yaratılacak etkiler araştırılarak, sürece gençlerin kendileri dahil edilmiştir. Yapılan iki LTTC 2009-2012 ve 2013-2014 yılları arasında gerçekleştirilmiştir.

■ LTTC'ler bir Avrupa perspektifi dahilinde, ayrımcılığın, dışlamanın ve şiddetin üstesinden gelmek üzere, gençlerin başı çektiği gayretleri destekleyen çözümler, projeler ve ortaklıklar oluşturup uygulayacak şekilde, yaklaşık 60 gençlik çalışmasının beceri ve yetkinliklerini bir araya getirmiştir.

5 bakınız: <http://enter.coe.int/eng/About-the-project>.

BUYRUN GIRİN! PROJESİNDEKİ YAKLAŞIMLAR

Kaynak: Buyrun Girin! Projesi Broşürü

— Buyrun Girin! Projesi, insan haklarına ve sosyal haklara ve gençlerin bu haklara erişimine odaklanarak sosyal dışlamaya, ayrımcılığa ve şiddete karşı insan hakları temelinde bir yaklaşımı benimser. Buna gençlik çalışmalarında insan hakları eğitimi uygulamasının bir parçası olarak sosyal haklar farkındalığı da dahildir.

— Gençler bütün insanların eşit onura sahip olduğunun farkında olmalı, kendi insan hakları ve diğerlerinin haklarıyla ilgili olarak harekete geçme konusunda da yetkin ve istekli olmalıdırlar. Bu bakımdan Buyrun Girin! Projesi, insan hakları eğitimini destekleyerek, gençlerin hakları hakkında daha çok şey öğrenmelerine bu hakları nasıl koruyacaklarını ve destekleyeceklerini öğrenmelerine ve bu haklara nasıl saygı göstereceklerini öğrenmelerine imkan sağlar.

— İnsan hakları eğitimi aynı zamanda, Buyrun Girin! Projesinin bir parçası olarak gençlik projelerinin benimsemeye çalıştığı çatışmaların dönüştürülmesi yaklaşımının da temelini oluşturur. Bir çatışmayı yapıcı bir biçimde anlayıp çözüme kavuşturma yeteneği ve sosyal çatışmanın temelinde yatan nedenleri anlamak, şiddetin herhangi bir türünün bir insan hakkı ihlali olduğunu ve ötekilerin haklarının ihlaline yol açtığını anlamakla eşdeğerdir.

— Kültürler arası diyalogun – birlikte, çeşitlilikle beraber onurlu bir biçimde yaşamak – hedeflerini destekleyen eğitsel yaklaşım olan kültürler arası öğrenme Buyrun Girin! Projesine ve bununla ilgili faaliyetlere veri sunan üçüncü eğitsel temeli oluşturur. Çeşitliliğe olumlu bir değer katan sosyal bir eğitim süreci olan kültürler arası öğrenme, açık ve dinamik bir kültürel katılım sürecinde, gençlerin çoğul kimlik referanslarını dikkate alan çok önemli bir unsurdur. Kültürel arası öğrenme aynı zamanda çok katmanlı ve bazen de ince ve hemen göze çarpmayan biçimleriyle, önyargıyla ve ayrımcılıkla baş edilmesini sağlayan bir vasıta.

— Buyrun Girin! Projesinin içine dolaylı veya dolaysız bir biçimde yerleştirilmiş ayrımcılık karşıtı bir yaklaşım da yer almaktadır, çünkü ayrımcılık sıklıkla, gençlerin sosyal haklara erişiminde ve bunlardan yararlanmada karşılaştıkları sorunların tam da merkezinde yer almaktadır.

Bölüm 4

Gençlerin sosyal haklara erişimi

Gençlerin sosyal haklara erişimi

Gençlerin sosyal haklara erişimi aşağıdaki başlıklar altında ele alınabilir:

- ▶ kaliteli kamu;
- ▶ eğitimine erişim;
- ▶ sağlık hizmetlerine erişim;
- ▶ sosyal korumaya erişim;
- ▶ konuta erişim;
- ▶ istihdama erişim;
- ▶ azınlık sosyal grupların sosyal haklara erişimi.

— Bu konu başlıkları bir araya getirilerek, bütün bu “erişilecek” hakların sağlanabilmesi için sürdürülebilir toplulukların nasıl desteklenebileceği incelenebilir. Sosyal haklara “erişim”den bireylerin bir haktan tam olarak yararlanabilmelerini anlatmaya çalışıyoruz. Sosyal haklara erişim:

- ▶ bir hakkın talep edilebilmesi için o hakkın nasıl anlatıldığına;
- ▶ hakkın nasıl uygulandığına ve o hakkın gerçekleştirilmesi için kaynakların nasıl sağlandığına ilişkin usul ve bilgilere;
- ▶ hakkı talep etme potansiyeli olanlarla ve bunlar için mevcut kapasitelerle ve kaynaklara ilgili duruma (Daly 2002) bağlıdır.

— Bu bölümde bu hakların her biri için sosyal haklara erişimle ilgili sorunlar ve konular incelenecektir.

NİTELİKLİ KAMU HİZMETLERİNE ERİŞİM

— Üye devletlerde sosyal kapsayıcılığı ve sosyal birlik ve bütünlüğü sağlayıcı program ve tedbirlerin uygulanmasına yardımcı olunması için, örneğin sağlık, eğitim, ulaşım, konut, sosyal hizmetler veya bilişim teknolojilerine erişim gibi alanlarda bütün vatandaşlar çok gerekli olan ve nitelikli kamu hizmetlerine eşit erişim fırsatına sahip olmalıdırlar. Eşitsizlik, ekonomik büyümeden yararlanmada dezavantaja, yoksulluğa ve dışlanmaya ve servetin toplumda daha iyi konumda olanların elinde eşit olmayan bir biçimde toplanmasına yol açar.

— Kamu hizmetleri sıklıkla, dezavantajlı gençler dahil olmak üzere, toplumun en kırılgan veya marjinalleşmiş kesiminin ihtiyaçlarını karşılayacak veya bu kesimin erişebileceği şekilde yapılandırılmamıştır. Bu da, aynı zamanda kamu hizmetlerinin giderek artan maliyetleri göz önüne alındığında, bu hizmetleri vatandaşların ve toplulukların beklediği düzey ve nitelikte sağlama yükümlülüğü ile karşı karşıya olan üye devletlerin hükümetleri için büyük bir sorundur. Gençler ve aileleri, içinde yaşadıkları topluma tam olarak katılabilmeleri için, nitelikli kamu hizmetlerinden yararlanma hakkına sahiptirler.

EĞİTİME ERİŞİM

Eğitim hem kendi içinde bir hak hem de insan haklarından yararlanmanın gerçekleştirilmesinde kaçınılmaz bir vasıttır. Bir güçlendirici hak olarak eğitim, ekonomik ve sosyal açıdan marjinalleştirilmiş yetişkinlerin ve çocukların yoksulluktan kurtulabilecekleri ve topluluklarına tam olarak katılmalarını sağlayacak araçları elde edebilecekleri başlıca vasıttır.⁶

— Eğitim örgün eğitime dahil bir okula devam etmenin ötesinde bir olgudur. Eğitim yaşam öğretisi deneyimlerinin tüm çeşitliliklerini içerir. Eğitim bir düzeyden diğerine ve her bir düzeyin bir önceki düzeyin üzerine inşa edildiği, okul öncesi eğitimden yüksek öğrenime ve yaşam boyu sürecek uzaktan eğitime kadar uzanan bir ilerleme sürecidir. Düşük seviyede eğitim alma ile yoksulluk arasında net ve açık bir bağlantı olduğu ortaya konmuştur; yoksul ailelerin çocukları örgün eğitimden, varlıklı ailelerden gelen çocuklara nazaran daha az yarar sağlamaktadırlar. Eğitim, gençlerin topluma ve topluluklarına tam ekonomik ve sosyal katılımı için temel bir unsurdur. Eğitim erişim adil ve eşitlikçi olmalı, bütün gençlerin tam potansiyellerini gerçekleştirebilmelerini, mümkün olan en üst eğitim seviyesine erişmelerini ve özlemlerini gerçekleştirebilmelerini sağlamanın yanı sıra, onları emek piyasasına, uzun vadeli sürdürülebilir istihdama ve yetenek ve emelleriyle uyumlu bir yaşam standardına hazırlamalıdır.

— Yetersiz veya düşük seviyede eğitim bir dezavantajlar sarmalını tetikler. Bunlar arasında, erken yaşta okulu terk etme, düşük okur yazarlık sorunları, öz saygı eksikliği, zaman yönetimi ve öteki insanlarla çalışma yeteneği gibi yeteneklerin eksikliği nedeniyle istihdama erişimde güçlük yaşama veya girilen işte uzun süre tutunamama gibi sorunlar yer alır.

— Kamu hizmetleri konusundaysa, yerel topluluklarda daha ileri eğitim fırsatları sunan ve bilgi ve iletişim teknolojilerine (ICT) erişim sağlayan iyi kütüphane olanakları gençler için çok gereklidir. Kuşkusuz, ICT'lere erişim sağlayamama ilave bir sosyal dışlama şekli olup, merkezden uzakta, dezavantajlı topluluklarda yaşayan veya bu teknolojilere erişim kaynakları olmayan pek çok insan için öne çıkmaya başlayan bir sorundur.

6 8 Aralık 1999 tarih, E/C.12/1999/10 sayılı Uluslararası Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Anlaşması, eğitim hakkıyla ilgili Madde 13'le ilgili 13 No.lu Genel Görüşün 1. fıkrası, www.unhchr.ch adresinde mevcuttur.

SAĞLIK HİZMETLERİNE ERİŞİM

— Sağlık hizmetlerine erişim hakkı İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinden (Madde 25) başlayıp Avrupa Sosyal Şartına (gözden geçirilmiş) kadar pek çok uluslararası ve bölgesel belgede yer almaktadır.

— Yoksullukla sağlıksızlık arasında açık bir ilişki mevcuttur. Yetersiz konut, nitelikli suya ve sıhhi koşullara erişim sağlanamaması, düşük eğitim düzeyi, yetersiz beslenme ve sağlık hizmetlerine erişimde eşitsizlik, yoksul insanların daha sık hastalanmasına ve daha varlıklı olanlara nazaran daha genç ölmelerine neden olabilmektedir. Sağlıkta dezavantaj erken yaşta, hatta doğumdan önce başlamakta ve yaşam süresinin her noktasında belirli bir yolu izleyerek, çocukların daha düşük eğitim almasına, gençlerin iş bulmada güçlüklerle karşılaşmasına, emek piyasasına daha düşük oranda katılıma ve yoksulluk içinde ve daha yoksul topluluklarda yaşayanlarda daha düşük bir yaşam süresi beklentisine yol açmaktadır. Aynı zamanda kırılgan konumdaki insanların bir özelliği olan güvensizlik de, sağlığın bozulmasının başlıca nedenlerinden biridir.

— Nitelikli sağlık hizmetlerinin sağlanması, eşitsizliklerin ele alınması ve yerel ortamda spor, kültür ve açık hava faaliyetleri dahil olmak üzere sağlıklı yaşam tarzlarının desteklenmesi gençlerin tam bir fiziksel ve zihinsel gelişimi için elzemdir.

SOSYAL KORUMAYA ERİŞİM

— Kurulduğundan bu yana, Avrupa Konseyi üye devletlerde yaşayan herkese yeterli sosyal koruma sağlanmasının desteklenmesi gayretlerinde yer almıştır. Bu çalışmalar Avrupa Sosyal Şartının (gözden geçirilmiş) 12. ve 13. Maddelerini, Avrupa Sosyal Güvenlik Kuralları ve ek protokolünü ve gözden geçirilmiş Avrupa Sosyal Güvenlik Kurallarını temel almıştır. Bu belgelerde sosyal güvencilerde uyum sağlanmasına yönelik asgari standartlar yer almakta ve üye devletler bu standartların üzerine çıkmaya teşvik edilmektedir. Bunlar Avrupa sosyal güvenlik modelinin altta yatan ilkelerini içermektedirler.

— O nedenle tüm üye devletlerde en yoksul ve en kırılgan kesim için asgari bir güvence ağı sağlayan sosyal güvenlik sistemleri mevcuttur. Bu sistemlerin gençler gibi iş gücüne katılmamış olanların sorunlarını ele alma ve bu gençlere sosyal entegrasyonlarını sağlayıp tam potansiyellerini gerçekleştirebilecekleri fırsatlar sunma açılarından çok önemli oldukları düşünülmektedir. Son yıllarda pek çok üye devlet, tümü de gençlerin topluma dahil edilmesi açısından anlamlı olan, yeterli bir gelir düzeyiyle birlikte mesleki eğitime erişim, ileri eğitim, emek piyasası ve nitelikli sosyal hizmetler desteği sağlayan "aktif kapsayıcılık politikaları" sunacak şekilde bu sistemlerde yeni bir odaklanmaya yönelmiştir.

KONUTA ERİŞİM

— Yaşanılan ortam, konut kalitesi ve yoksulluk arasında güçlü bir ilişki vardır. Bu ilişki, sağlıksızlığa ve iş bulmada karşılaşılan güçlükler dahil olmak üzere, sosyal faaliyetlerden dışlanmaya neden olur. Yetersiz yaşama koşulları çocukların ve gençlerin eğitimini ve zaman içinde onların emek piyasasına katılımını ve sosyal yaşama kabulünü etkiler. Nitelikli konut sağlamanın bir başka unsuru da konuta bizzat erişimdir. Bölgesel ve/veya yerel yönetimlerin yeterli sosyal konut sağlayamamaları nedeniyle, pek çok üye devlette, özellikle de düşük gelirli aileler için kalitesiz olsa da konut bulmak giderek güçleşmektedir. Sosyal konutlar aynı zamanda sivil toplum ve özel sektör tarafından da yönetilmektedir. Durum böyle olsa bile, sosyal konut sağlamada temel sorumluluk, insan hakları bakış açısından devletlere aittir.

İSTİHDAMA ERİŞİM

— İstihdam hem ekonomik hem de sosyal bir hak olarak ve şahsın özlem ve yetenekleriyle uyumlu bir yaşam standardının güvencesi şeklinde görülmekte olup, yoksulluktan ve dışlanmadan çıkışın en başarılı yoludur. Çalışma hakkı ve mesleki eğitim alma hakkı Avrupa Sosyal Şartının (gözden geçirilmiş) 1. Maddesinde güvence altına alınmaktadır. İş sadece gelir demek değildir; iş aynı zamanda kişinin topluma katılımının, sosyal bir ağ oluşturmasının, özlem ve potansiyelini gerçekleştirmesinin temel belirleyicilerinden biridir. Öte yandan işinin olmaması ise, sadece kişinin parasal durumunu ve kendine saygısını değil aynı zamanda bakmakla yükümlü olduklarını ve aile bireylerini, özellikle de çocukları ve gençleri de etkiler.

— Son zamanlarda, üye devletlerde meydana gelen büyük ekonomik krizle birlikte, emek piyasaları daralmış olup, işsizlikte görülmemiş bir artış meydana gelmiş, bu da halen çalışmakta olan veya ilk kez iş bulmaya çalışan gençleri orantısız bir biçimde etkilemiştir. Bu da, emek piyasasından kopmuş, "kayıp bir kuşak" kaygılarına yol açmaktadır. Aynı zamanda, emek piyasasının gerekleriyle eğitim ve mesleki eğitim sistemleri arasındaki zayıf bağlar nedeniyle, Avrupa emek piyasasının pek çok yerinde arz talep arasında ciddi bir uyumsuzluk vardır. Bu da, yüksek işsizlik düzeylerine ve emek piyasasından dışlanmaya neden olmakta, pek çok gencin işsiz olmasına, eğitim ve öğretim görmemesine yol açmaktadır (NEETs) (Massimiliano ve diğerleri 2012).

— İstihdam yoksulluktan kurtulmanın en başarılı yolu olarak görülürken, işsizlik de gençler arasında yoksulluğun ve sosyal dışlanmanın başlıca nedenidir. Ne yazık ki, giderek artan sayıda genç kendilerinin ve bakmakla yükümlü olduklarının yoksulluk içinde yaşamasına neden olan bir gelir elde etmekte veya güvensiz, geçici veya tam zamanlı olmayan işlerde çalışmaktadırlar. Avrupa Konseyinin düşük gelirli işçilerin durumunun düzeltilmesine yönelik bir çalışması, yoksul çalışan kesiminin üye devlet hükümetlerinin önünde büyük bir sorun olarak durduğunu ortaya koymuştur (Avrupa Konseyi 2010).

AZINLIK SOSYAL GRUPLARININ SOSYAL HAKLARA ERİŞİMİ

— Engelli bireyler, göçebeler ve diğer azınlık grupları dahil olmak üzere, toplumda ve bunun sonucunda da emek piyasasında ayrımcılığa karşı özellikle kırılgan olan çok sayıda sosyal grup mevcuttur. Bu azınlık gruplarındaki gençler özellikle dezavantajlı olup, çok katmanlı bir eşitsizliğe maruzdurlar.

— Sosyal birlik ve beraberlik sağlanması için bu grupların topluma, topluluklara ve emek piyasasına entegre edilmesi elzemdir. Örneğin engelli bireyler pek çok üye devlette en kırılgan gruplar arasındadırlar. Bu gruplar topluma ve sosyal yaşama büyük ölçüde daha az katılım sağlamakta, eğitime daha düşük düzeyde erişebilmektedirler; bu da bu grupların istihdam olanaklarını ve para kazanma kapasitelerini azaltmaktadır. Son birkaç on yıldır engellilere yönelik tutumların, bu grupları ayrı tutmak ve bağımlı bırakmak yerine, onları topluma dahil etmek, bağımsız olmalarını ve yaşamın tüm boyutlarına tam anlamıyla katılmalarını sağlamak yönünde nasıl değiştirilebileceği üzerinde giderek daha çok durulmaktadır. Avrupa Konseyi bu konuda 50 yıldır başı çekmiş ve pek çok programı başlatarak üye devletlerin uygulayabileceği tavsiyelerde bulunmuştur. Bir ikinci dezavantajlı grup da, üye devletlerdeki etnik azınlıklar, özellikle de Romanlardır. Ayrıca, Avrupa'nın dört bir yanında göçlerin artması ve çeşitli kültürlere sahip toplulukların ortaya çıkmasıyla, göçmenlerin ve azınlıkların, örneğin okullara, istihdamda, sağlık hizmetlerine erişimde entegrasyonunun sağlanmasında, bu grupların yerel topluluklarla bütünleşmelerinin desteklenmesinde ve kültürel ve etnik çeşitliliğe karşı hoşgörü ve anlayışın oluşturulmasında, yerel kamu hizmetleri özellikle önem kazanmıştır.

SÜRDÜRÜLEBİLİR TOPLULUKLARIN DESTEKLENMESİ

— 2008 yılındaki ekonomik krizin başlangıcına kadar, pek çok üye devlet yoksulluğun azaltılmasında ve sosyal birlik ve beraberliğe doğru yönelmede önemli ilerlemeler kaydetmişti. Ancak bu iyileşmelerden tüm topluluklar veya gruplar eşit bir pay almamışlardır. Örneğin aynı köy, kasaba veya yerel ya da bölgesel yönetim sınırları içinde farklı refah ve yoksulluk düzeylerinin birlikte var olduğu görülebilmektedir. Daha kırılgan grupların daha kötü durumdaki konutlarda ve dükkanların, toplu taşımanın veya toplum hizmetleri gibi çok gerekli hizmetlerin (örneğin, okullar, kütüphaneler veya sağlık hizmetleri gibi) olmadığı bölgelerde yaşadıkları görülebilmektedir.

— Tam olarak kucaklayıcı bir toplumun oluşturulabilmesi için, bireylerin ve toplulukların hergün yüz yüze oldukları sorunlarla baş edebilecek şekilde güçlendirilmeleri gereklidir. Çözümlerin oluşturulmasına ve uygulanmasına sorunu doğrudan yaşayanlar veya bu sorunlardan etkilenen topluluklarda yaşayanlar dahil olurlarsa ve bu çözümler daha geniş toplum kesiminin kalkınma projelerine entegre edilirse, dezavantajları azaltmaya yönelik politikalar, programlar ve hizmetler muhtemelen daha etkili olurlar.

— Herkesin özlemi güvenli, müreffeh ve sağlıklı bir toplulukta, herkesin aynı fırsatlara, özgürlüklere ve saygınlığa sahip olduğu, ebeveynin çocuklarının ve gençlerin nitelikli okullara gideceğinden, diğer eğitim hizmetlerinden yararlanabileceğinden ve eğlence, spor ve kültür faaliyetlerine erişebileceğinden emin olduğu: yani herkesin yaşam kalitesini artıran, başarılı, sürdürülebilir, canlı topluluklarda yaşamaktır. Ancak pek çok yerel topluluk için bu durum, realiteden uzak olup, sadece bir özlem düzeyinde kaldığından, böyle bir topluluk ancak gerekli yerel hizmetlere kamu kaynaklarından yatırım yapılarak ve topluluğun birlik ve beraberliği sağlanarak gerçekleştirilebilir. Sürdürülebilir topluluklar aynı zamanda daha iyi ve daha çok sayıda ev inşa ederek ve evsizliği azaltarak; yerel kamu hizmetlerini iyileştirerek, daha fazla istihdam yaratmak için bazı bölgeleri yeniden canlandırarak, sürdürülebilir bir çevre için çalışarak ve anti sosyal davranışlarla ve ayrımcılıkla baş ederek oluşturulabilir.

— Kırsal bölgelerin tecrit edilmiş olması ve sosyal olarak dışlanması da sosyal kapsayıcılığın sağlanmasına yönelik politikaların uygulanmasının önünde engeldir ve kırsal bölgelerde sürdürülebilir topluluklar oluşturulması politika üretkenler ve özellikle de yerel yönetimler için bir politika sınavıdır çünkü bu topluluklarda gençler sıklıkla eğitim görmek ve kentlerde iş aramak için topluluklarından ayrılmaktadırlar.

KATILIMCI DEMOKRASİ

— Demokrasinin en iyi işlediği an vatandaşa mümkün olduğu kadar yakın uygulandığı andır. Dezavantajlarla baş etmenin ve sosyal birlik ve beraberliği oluşturmanın en etkili yolu insanların kendi topluluklarında olup biteni kontrol edebilmesini sağlamak geçer. Topluluk seviyesinde “insanlar ve topluluklar kendi durumlarının belirleyicisi olacak şekilde güçlendirilmelidirler... [bu] hem kırılğan olduğu düşünülen belirli gruplarla veya bölgelerle birlikte çalışmayı hem de yoksulluğu ve sosyal dışlamayı ortadan kaldıracak genel programları uygulamayı içerir” (Daly 2002). Demokrasinin toplumsal hedeflere nasıl ulaşacağı ve toplulukların özlemlerini nasıl gerçekleştireceğine dair artan kuşkular, modern toplumun giderek daha karmaşıklaşan yapısıyla eşdeğer hale gelmiştir. Vatandaşlar demokratik kurumlara daha az güven duyduğu gibi, oluşturulan politikaların sonuçlarını etkileyebilme konusunda da daha karamsar olmuşlardır. Bunun sonucunda da daha açık ve erişilebilir bir biçimde yönetilme ve kararları etkileme fırsatı elde etme arzusu ortaya çıkmıştır. Gençlerin kendi topluluklarını etkileyen sosyal, ekonomik ve siyasi kararlara katılmaları demokratik kurumların geleceği açısından çok önemlidir.

— Yerel toplulukların insanların gündelik yaşamlarını etkileyen kararları etkilemelerine olanak sağlanması bir “sivil diyalogun” oluşmasını ve sürdürülebilir bir çevreye katkıda bulunabilecek fırsatların araştırılmasını mümkün kılar. Sivil diyalogdan kasıt vatandaş platformlarının ve STK ağlarının sürece müdahil olmasıdır. Sivil diyalog çok farklı ve muhtemelen birbiriyle çelişen arka planları olan insanların bir araya gelmeleri için “alan” yaratılması anlamına gelir.

Bölüm 5
CM/Rec(2015)3 sayılı Buyrun
Girin! Tavsiye Kararına giriş

CM/Rec(2015)3 sayılı Buyrun Girin! Tavsiye Kararına giriş

Bakanlar Komitesi Avrupa Konseyinin başlıca karar merciidir. Bakanlar Komitesi diğer görevlerinin yanı sıra, insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğünü ilgilendiren konularda hükümetlere hitaben tavsiye kararları oluşturmakla da yükümlüdür. Tavsiye Kararları üye devletler için bağlayıcı olmamakla birlikte, üye devlet hükümetlerinin milli düzeyde uygulayabilecekleri bir politika çerçevesi sunarlar.

Bakanlar Komitesi Ocak 2015'te üye devlet hükümetlerinin gençlerin sosyal haklarını desteklerken dikkate alabilecekleri çok geniş kapsamlı politika tedbirleri içeren bir tavsiye kararını kabul etmiştir. Dezavantajlı mahallelerden gelen gençlerin sosyal haklara erişimine dair CM/Rec(2015)3 sayılı Tavsiye Kararı, Buyrun Girin! Projesinin bir sonucu olarak ortaya çıkmış olduğundan, bundan böyle biz de bu tavsiye kararından Buyrun Girin! Tavsiye kararı olarak söz edeceğiz.

Tavsiye kararı esas itibarıyla milli hükümetlere yönelik olarak hazırlanmıştır. Ancak içerdiği politika tedbirlerinin pek çoğu bölgesel ve yerel düzeyde uygulanabilir tedbirlerdir. Tavsiye kararı dezavantajlı mahallelerdeki gençlerin durumuyla ilgili olduğundan, sıklıkla yerel politikalar üzerinde durulmuştur.

Tavsiye kararı Buyrun Girin! Projesi boyunca oluşturulmuş gençlik çalışmaları uygulamalarından kaynaklanan öneriler temel alınarak geliştirilmiştir. Bu öneriler, üye devletlerdeki yerel ve bölgesel düzeydeki gençlerin, gençlik alanında çalışanların ve politika üretenlerin, günümüzde Avrupa'daki dezavantajlı mahallelerde yaşayan gençlerin topluma dahil edilmesi için elzem gördükleri önerilerdi. Bu öneriler daha sonra gençlik politikalarında uzman bir grubun yanı sıra, Avrupa Konseyi Gençlik Dairesinin, Avrupa Gençlik Yönlendirme Komitesinin ve Gençlik Danışma Konseyinin karar mercilerince incelenip işlemde geçirilerek Bakanlar Komitesince kabul edilen tavsiye kararının temelini oluşturdu.

— Bu bölümde tavsiye kararının temel içeriğinin yanı sıra, tavsiye kararının desteklenmesine ilişkin yol gösterici ilkeler ve düşünceler anlatılmaktadır. Her konu Buyrun Girin! Projesi kapsamında uygulanan yerel projelerin örnekleriyle tamamlanmıştır.

TAVSİYE KARARININ ANA HATLARI

Önsöz

— Önsözde, Avrupa Konseyinin ortak ilkelere dayalı bir gençlik politikasının desteklenmesi suretiyle üye devletler arasında daha büyük bir birlik oluşturma hedefine değinilmektedir. Bu ilkeler Avrupa Sosyal Şartında (gözden geçirilmiş) yer almakta olup, tavsiye kararında ortak gençlik politikası oluşturmayla ilgili maddeler sıralanmıştır.

— Önsözde aynı zamanda 2000 yılından bu yana gençlik politikasının ve sosyal haklara erişimin çeşitli yönlerine değinen daha önceki Avrupa Konseyi tavsiye kararlarına dikkat çekilmektedir. Önsözde, aşağıdakiler de dahil olmak üzere, Avrupa Konseyinin gençlik politikalarına ilişkin çalışmalarına dair Avrupa Konseyi Devlet ve Hükümet Başkanları'nca 2005 yılında kabul edilen Sonuç Bildirgesi ve Eylem Planı (Varşova Deklarasyonu) da dikkate alınmıştır:

- ▶ 1998, 2002, 2008 yıllarında üye devletlerin gençlik işleri bakanları'na kabul edilen deklarasyonlar;
- ▶ Toplumsal cinsiyet eşitliğiyle ilgili deklarasyon (2009);
- ▶ istihdam, adalet erişim ve konut, sağlık hizmetleri ve eğitim dahil olmak üzere mal ve hizmetlerin sağlanması alanlarında Romanlara karşı ayrımcılığın ele alındığı deklarasyon (2010).

— Tavsiye kararının önsözünde: aşağıdakilere erişimin bütün gençlerin topluma dahil edilmesi ve aktif vatandaşlığı için bir ön koşul olduğu kabul edilmektedir:

Nitelikli eğitime, güvenli istihdama, düzenli yaşam koşullarına, yeterli ulaşım hizmetlerine, sağlık hizmetlerine, teknolojiye ve sosyal, kültürel ve ekonomik katılıma erişimin bütün gençlerin topluma dahil edilmesi ve aktif vatandaşlığı için bir ön koşul olduğu ... [ve] özellikle yoksulluk içinde yaşayanlar başta olmak üzere, dezavantajlı mahallelerde yaşayan gençlerin, kötü fiziksel ve zihinsel sağlık, madde suistimali, kendine zarar verme, ayrımcılık ve dışlanma dahil olmak üzere her türlü riske karşı daha kırılğan oldukları kabul edilmektedir.

— Önsözde aynı zamanda göç (ki gençleri de içermektedir) dahil olmak üzere, Avrupa'nın tümünde meydana gelen demografik değişikliklerin, finansal krizin ve bunun sonucunda pek çok üye devlette sosyal koşulların bozulmasının gençler üzerindeki etkileri de göz önüne alınmaktadır.

Tavsiyeler

— O nedenle de, bu belgeler ve gözlemler dikkate alınarak, tavsiye kararında üye devletlerin dezavantajlı mahallelerde yaşayan gençlerin ihtiyaçlarıyla ilgili politikalar oluşturup uygulamaları tavsiye edilmektedir. Bu politikaların hedefi yoksulluğu, ayrımcılığı, şiddeti ve dışlanmayı önlemek ve ortadan kaldırmaktır.

Tavsiye kararında, bunun gerçekleştirilmesi için, aşağıdaki hususların söz konusu politikaların gerekli unsurları olduğu belirtilmektedir:

- ▶ makul bütçeli ve gençlik dostu kamu hizmetlerine kolay erişim sağlayarak dezavantajlı mahallelerde yaşayan gençlerin yaşam koşullarının iyileştirilmesi;
- ▶ toplumdaki ayrımcı ve tecride son verecek tedbirlerin uygulanması;
- ▶ yaşam çevreleriyle ilgili konularda gençlere danışmaya ve gençlerin katılımını sağlamaya yönelik fırsatların ve programların desteklenmesi;
- ▶ ayırım yapmadan, gençlerin topluma aktif bir biçimde katılımını sağlayacak yöntemlerin uygulanması;
- ▶ ayrımcılığı, şiddeti ve sosyal dışlanmayı önlemede ve gençlerin aktif vatandaşlık içinde yer almalarını desteklemede yaygın eğitimin rolünün (gençlik alanında çalışanlar ve gençlik kuruluşları gibi, yaygın eğitim programlarının uygulanmasından sorumlu olanlar dahil olmak üzere) kabul edilmesi;
- ▶ gençlik politikalarının toplumsal cinsiyete duyarlı olmasını sağlayarak, dezavantajlı mahallelerde yaşayan genç kadınların ve erkeklerin topluma eşit katılımının desteklenmesi.

— Sosyal haklara erişimin iyileştirilmesine yönelik politikaların uygulanmasını desteklemede yerel ve bölgesel yönetimler çok önemli bir role sahiptirler. Tavsiye kararının 2. maddesinde:

üye devletlerin hükümetlerinin politika ve programları oluşturup uygularken, tavsiye kararının ekinde önerilen tedbirleri dikkate almaları ve yerel ve bölgesel yönetimlerin de aynı şekilde hareket etmelerini teşvik etmeleri önerilirken,

— 3. maddede:

üye devletlerdeki gençlik işlerinden sorumlu makamların bu tavsiye kararının, ekiyle birlikte tercüme edilmesini sağlamaları ve bunun özellikle de gençler arasında, gençlere uygun iletişim vasıtaları kullanılmak suretiyle geniş bir şekilde dağıtımının yapılmasını sağlamaları önerilmektedir.

Uygulamaya ilişkin yol gösterici ilkeler

— Bu iki maddede belirtildiği gibi, tavsiye kararının eki tavsiye kararı açısından çok önemlidir. Ekte yerel, bölgesel ve ulusal düzeydeki yönetimlerin alabileceği tedbirler sıralanarak Bakanlar Komitesinin tavsiye kararının dağıtımının nasıl yapılacağına ve uygulanacağına dair düşünceleri ayrıntılı bir biçimde anlatılmaktadır. Bu tedbirler Buyrun Girin! Projesi çalışanlarının 'sahada' gençlerle çalışmalarından edindikleri deneyimlere ve üye devletlerde yaşayan gençlerin gerçekliklerine dayanmaktadır. Ek'te her bir sosyal hak konusu, bu hakların dezavantajlı mahallelerde yaşayan gençleri nasıl etkilediği ayrıntılı olarak ele alınarak incelenmektedir. Bu kılavuzda büyük ölçüde söz konusu yol gösterici ilkelerin içeriğinden yararlanılmaktadır.

Bölüm 6

Sosyal haklara erişimin iyileştirilmesine yönelik tedbirler

Sosyal haklara erişimin iyileştirilmesine yönelik tedbirler

Buyrun Girin! Tavsiye kararının ekinde sosyal haklara erişimi desteklemeye yönelik muhtemel tedbirler yer almaktadır. Bu bölümde bu tedbirleri inceleyerek, tedbirlerin nasıl desteklenebileceğine dair örnekler ve öneriler sunacağız.

— Her unsurun altında çok sayıda politika tedbiri yer almakta olup, her biri çoğunlukla Buyrun Girin! Projesi Uzun Vadeli Eğitim Kursunun (LTTC) ilham verdiği muhtemel girişimler olarak ele alınmalıdır. Her kamu yönetimi bu politika tedbirlerini kendi bağlamına göre değerlendirip bu bağlama ve gençlere uygun olanlarını benimsemeye davet olunur.

— Her unsurla ilgili olarak tavsiye kararının dilini daha erişilebilir kılmaya çalıştık. Tavsiye kararının tam metnine online olarak ulaşabilirsiniz.⁷

YAŞAM KOŞULLARININ İYİLEŞTİRİLMESİ

— “Yaşam koşullarından”, bireyin içinde yaşadığı ve çok çeşitli kamu hizmetlerini de kapsayan koşullar anlaşılmalıdır. Tavsiye kararında her bir kamu hizmetinin gençlerin yaşamında olumlu bir etki yapacak şekilde nasıl bir çözüm getireceği ele alınmakta ve üye devletlerdeki her seviyedeki yönetim kademesinin gençlerin sorunlarını çözmek, onların yaşam kalitesini, sosyal ve ekonomik koşullarını ve yaşam çevrelerini iyileştirmek için uygulayabilecekleri bir dizi tedbir ve politika sıralanmaktadır.

— Tavsiye kararında iyileştirilmesi ve daha çok gençlere odaklanması gereken, özellikle aşağıdaki kamu hizmetleri üzerinde durulmaktadır:

- ▶ eğitim ve öğretim,
- ▶ istihdam,
- ▶ konut,
- ▶ sağlık,
- ▶ bilgilendirme ve danışmanlık,
- ▶ spor, eğlence ve kültür.

⁷ bakınız: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680a23931>.

YAŞAM KOŞULLARI – EĞİTİM VE ÖĞRETİM

De avantajlı mahallelerde yaşayan gençler eğitim haklarını kullanmada ve tam potansiyellerini gerçekleştirmede çeşitli güçlüklerle karşılaşmaktadırlar. Örneğin fiziksel olarak okullarına, üniversitelerine ve diğer öğrenim yerlerine gidemiyor olabilirler. Aşağıdaki, Buyrun Girin! Uzun Vadeli Eğitim Kursuna (LTTC) dayalı bir vaka çalışmasında, bir eğitim ve öğretim programı sayesinde gençlerin sosyal haklarını ve insan haklarını anlamalarının nasıl sağlandığı gösterilmektedir.

Üye devletlere aşağıdaki girişimlerde bulunmaları tavsiye olunur:

- ▶ okul öncesi dönemden başlamak üzere, yüksek öğrenim aşamasına kadar, dezavantajlı topluluklarda eğitime yatırım yapın;
- ▶ eğitime eşit erişim sağlama ve bu haktan eşit bir biçimde yararlanmayı desteklerken, yerel eğitim bütçelerinin toplumsal cinsiyet eşitliği konusuna duyarlı olmasını sağlayın;
- ▶ seçilmiş öğrenci temsilcilerinin karar sürecine dahil edildiği okul toplulukları oluşturun;
- ▶ emek piyasasına erişimde ve iş hayatının güçlükleriyle baş etmede gençlerin özel ihtiyaçlarını dikkate alacak şekilde mevcut müfredatı güncelleyin;
- ▶ öğretmenlerle ve gençlik alanında çalışanlarla işbirliği içerisinde, özellikle de birinci ve ikinci sınıf öğrencileri için müfredatı güncelleyerek, demokratik vatandaşlık ve insan hakları derslerini müfredata ilave edin;
- ▶ örgün eğitim çalışma yöntemlerine alışkın olmayan gençler için, mesleki eğitimi ve beceri eğitimi daha ilginç ve anlamlı hale getirin;
- ▶ okullarda kariyer ve meslek/kariyer rehberliği hizmetini iyileştirin;
- ▶ kitap, giyecek, yiyecek, ulaşım vb. için ilave parasal destek sağlayarak, eğitim masrafları aileleri tarafından karşılanamayacak durumda olan, en dezavantajlı gençlerin eğitime erişimini sağlayın;
- ▶ gençlerin eğitim sistemini erken bir aşamada terk etmesini önlemek için, gencin eğitimini etkileyebilecek her hangi bir öğrenme sorunu, sosyal, kültürel sorun veya hareketlilik sorunu veya diğer sorunlar konusunda okulların, öğretmenlerin ve diğer personelin uyanık olmasını mümkün kılan yöntemlerin oluşturulmasını sağlayın ve bu tür sorunların zamanında ele alınmasını sağlayacak tedbirleri yürürlüğe koyun;
- ▶ okulu erken yaşta terk eden ve eğitime ve/veya mesleki öğretime dönmeyi arzu edenler için, özgüven ve girişimcilik duygusu verecek yaygın eğitim programları da dahil olmak üzere, "eğitim için ikinci bir şans" niteliğinde fırsatlar oluşturun;
- ▶ gençlerin eğitim ihtiyaçlarına öncelik verecek yaşam boyu öğrenim stratejileri oluşturmak üzere, okullar, gençlik kuruluşları ve gençlik alanında çalışanlarla birlikte yaygın eğitim programları oluşturun;
- ▶ okul, üniversite ve diğer eğitim merkezlerinin zorbalık, ayrımcılık, cinsel taciz dahil olmak üzere-taciz ve her türlü şiddetten arınmış ve güvenli yerler olmasını sağlayacak gerekli yöntemleri oluşturun;
- ▶ beslenme ve cinsel eğitim dahil olmak üzere, gençleri iyi sağlık uygulamalarını destekleyecek şekilde bilgilendirin;
- ▶ Gençlik alanında çalışanlarla, diğer mesleklerden uzmanlarla işbirliği içinde ve eğitim projeleri kapsamında çalışarak, dezavantajlı topluluklardaki

Kanal Toplulukları Bölgesel Gençlik Hizmetleri, Dublin, İrlanda⁸

— Proje gençlerin farkındalığını ve sosyal haklara erişim yeteneğini artırmıştır. Projede, topluluklarında halen gençlik lideri olan ve gönüllü olarak yurt dışına giderek becerilerini paylaşmak isteyen 17-21 yaşındaki dokuz genç yer alıyordu. Bu gençler Dublin'de belirlenmiş dezavantajlı bir bölgeden geliyorlardı.

— Projenin odak noktası, katılımcıların Tanzanya'ya yaptıkları ve Kilimanjaro bölgesinde küçük, kırsal bir toplulukta iki hafta süreyle çalışarak yaşadıkları, aktif katılımlı bir gönüllü/öğrenme ziyaretiydi. Program şu etkinliklerden oluşuyordu:

- ▶ Yerel bir okulda resim dersi;
- ▶ Okulda, belli bir yapısal düzenleme çerçevesinde İngilizce dil öğretimi;
- ▶ Belli bir yapısal düzenleme çerçevesinde sosyal hakların ele alındığı oturumlar.

— Genç katılımcılar ve Tanzanalılar birlikte vakit geçirecek çok şey öğrendiler. Proje sayesinde ziyaretçiler Tanzanya'da büyüyen bir genç olmanın ne anlama geldiğini daha iyi anlayarak ev sahipleriyle Dublin'de "dezavantajlı" bir toplulukta büyümelerine ilişkin deneyimlerini paylaştılar.

8 daha fazla bilgi için bakınız: www.ccrys.org.

tüm eğitim merkezlerinde, öğretmen eğitim programlarına, gençlerle çalışmanın güçlükleriyle ve gençlerin özel kaygılarıyla baş etmeyle ilgili, aşağıdaki konuları içeren modülleri dahil edin:

- sosyal sorunlar,
- sosyal kimlik,
- kültürler arası sorunlar,
- toplumsal cinsiyet eşitliği,
- ▶ öğrencilerin, bu farklı eğitim biçimlerinde elde ettikleri nitelik ve becerilerin belgelenmesi ve tanınması da dahil olmak üzere, örgün ve yaygın eğitim programları gibi farklı öğretim programları arasında dolaşabilmelerini sağlayın;
- ▶ eğitim stratejilerinde ve politikalarında, aileleri göçebe veya yarı-göçebe yaşam tarzına sahip insanlardan, mültecilerden veya üye devletlerden iltica talebinde bulunan insanlardan oluşan gençlerin ihtiyaçlarının dikkate alınmasını sağlayın

YAŞAM KOŞULLARI- İSTİHDAM VE İŞ

De avantajlı mahallelerde yaşayan gençler eğitimlerini tamamladıktan sonra iş bulup çalışmaya başladıklarında beceri eksikliği, gerekli niteliklerin eksikliği ve özgüven eksikliği gibi bir dizi sorun yaşayabilirler. Aynı zamanda ayrımcılığın çeşitli biçimlerine de maruz kalabilirler. Dezavantajlı topluluklar sıklıkla istihdam merkezlerinden uzakta olduklarından, gençler iş ararken bazı ilave sorunlarla da karşı karşıya kalabilir ve iş bulmayı başarsalar da, güvencesiz çalışma koşullarına katlanmak zorunda kalabilirler.

— Buyrun Girin! Projesinde yer alan aşağıdaki vaka çalışması, bir topluluk projesinin genç mahkumları sosyal hakları, eğitim ve öğretim hakları, yasal ve sosyal koruma ve istihdam edilme hakları konularında eğiterek, onların ıslahına nasıl yardımcı olabileceğini ortaya koymaktadır.

Gençlerin eğitim ve öğretime erişimde karşı karşıya kaldıkları sorunlarla baş edilebilmesi için aşağıdaki tedbirlerin alınması önerilir:

- ▶ çıraklık ve mesleki eğitim programlarının bireylerin katılımına açık olması, istihdam imkanlarıyla ilişkili olması ve belirli bir kariyer güzergahı içermesi sağlanmalıdır;
- ▶ çıraklara düzgün ödeme yapılması ve bunun yasalarda yer alması, böylece dezavantajlı mahallelerde yaşayan gençler için emek piyasasına giden bu yolun cazip hale getirilmesi sağlanmalıdır;
- ▶ staj çalışmalarının nihayetinde istihdamla sonuçlanabilecek güvenli ve yasal bir istihdam biçimi olmasını sağlayacak yasal düzenlemeler yapılmalıdır;
- ▶ dezavantajlı mahallelerde yaşayan gençler için bilgilendirme ve mesleki rehberlik sağlanırken, bu gençlerin mesleki eğitim ve öğretime, çıraklığa ve istihdama erişimde yaşadıkları engelleri göz önüne alarak, mevcut yaklaşımlar iyileştirilmeli ve yeni yaklaşımlar geliştirilmelidir;
- ▶ Gençlik merkezleri, kütüphaneler, medya merkezleri ve diğer bilgilendirme ve danışma merkezleri vasıtasıyla Bilişim ve İletişim Teknolojilerine (ICT) halkın erişimi sağlanmalıdır;
- ▶ İşverenlerle işçi sendikaları arasında oluşturulacak ortaklıklar vasıtasıyla sağlanacak erişim de dahil olmak üzere, gerek kamu gerek özel sektörde görev başı çalışma deneyimine erişim sağlanmalıdır;
- ▶ İstihdama erişimde güçlük yaşayan gençler için iş deneyimi programları sağlanmalıdır. Yerel yönetimler, eğitim kurumları ve yerel iş ve işçi sendikaları kuruluşları dahil olmak üzere, ilgili tüm yerel ve milli kurumlar iş deneyimi programları sağlama gayretinde yer almalıdırlar;
- ▶ Yaygın eğitim programları ve topluluk yararına yapılan çalışmalar dahil olmak üzere, ilgili tüm faaliyetlerin iş deneyimi olarak kabul edilmesi sağlanmalıdır. Bu girişim, bunlara gençlik kuruluşları da dahil edilerek, yukarıda değinilen ilgili tüm yerel ve milli kurumlar arasında iyi uygulamalar alış veriş ve işbirliğiyle daha da iyileştirilebilir;
- ▶ Hiçbir gencin dört aydan uzun bir süre eğitimsiz, öğrenimsiz ve işsiz kalmamasını sağlayacak bir 'gençlik garantisinin' uygulamaya konması değerlendirilmelidir;
- ▶ İşverenlerin gençlere nitelikli iş imkanı sağlamaları için vergi sistemi veya diğer finansal mekanizmalar vasıtasıyla devlet teşvikleri sağlanmalıdır;

Cezaevi İzleme Kamu Derneği, Azerbaycan⁹

— Cezaevinden salıverilen mahkumlar sıklıkla işsizlikle ve yeniden suç işleme olasılığıyla karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu projede kısa süre sonra salıverilecek genç mahkumlara yönelik eğitim kursları verilmiştir. Programda sosyal haklar, özellikle de eğitim hakkı, yasal ve sosyal koruma hakkı ve istihdam hakkı gibi konular ele alınmıştır. Proje 10 cezaevinde 300'ü aşkın genç mahkumun katıldığı 10 adet ikişer günlük programdan oluşmuştur. Ayrıca, Azerbaycan'ın yegane kadın cezaevinde tutulan 300 genç kadın mahkum için de ikinci bir program düzenlenmiştir. Ele alınan başlıca konular arasında sosyal haklar, salıverilmeden sonra devlet kurumlarıyla ilişkiler ve özgeçmiş hazırlama gibi etkili iş arama araçları yer almıştır. Bu konuları içeren ve genç mahkumlara yararlı bilgiler sağlayan bir dizi el kitabı da basılmış ve cezaevlerine dağıtılmıştır.

— Eğitim programları sona erdikten sonra kamuyu projeye ilgili faaliyetlerden haberdar etmek üzere ilgili paydaşlarla bir yuvarlak masa toplantısı yapılmıştır. İnsan hakları kuruluşlarıyla birlikte milli mevzuat da incelenmiş ve cezaevlerinde sosyal işler çalışanı ve din görevlisi kadroları açılması dahil olmak üzere ilgili devlet kurumlarına bir dizi öneri iletilmiştir.

9 Daha fazla bilgi için bakınız: www.azpenalreform.az/en.

- ▶ kamu ve topluluk yararına yapılan gençlik çalışma programlarına meslek rehberliği ve destek tedbirleri modülleri dahil edilmelidir. Bu modüllerde iş arayan gençlerin nasıl iş arayacağına, nasıl özgeçmiş yazacağına ve mülakat tekniklerine ilişkin çalıştaylar yer alabilir;
- ▶ girişimciliği ve sosyal işletmeler açmayı teşvik etmek üzere, gençlere mikro-finans ve kooperatif finansmanı gibi harcama fonu olanakları sağlanmalıdır;
- ▶ genç ebeveyn için kamu hizmetleri kanalıyla, tahsisatı yerel, bölgesel veya ulusal düzeydeki yönetimlerce sağlanan, uygun bütçeli çocuk bakım hizmetleri sağlanmalıdır. Ebeveynin işe girebilmesini mümkün kılmak için bu hizmetler ebeveynin çalışma saatleriyle uyumlu olmalıdır;
- ▶ işverenler, devlet teşvikleri vasıtasıyla, genç ebeveynin özel sorumluluklarının dikkate alındığı, ebeveyn izni (babalar için babalık izni dahil olmak üzere), esnek çalışma düzenlemeleri ve mümkünse çocuk bakım hizmetlerinin verildiği, iş ve aile yaşamı dengesinin sağlandığı çalışma koşulları sunmaya teşvik edilmelidir;
- ▶ istihdam politikaları oluşturulurken, gençlerin emek piyasasına erişimde karşılaştıkları özel güçlükler dikkate alınmalıdır;

YAŞAM KOŞULLARI – KONUT

De avantajlı mahallelerde yaşayan gençler bağımsız yaşama imkan veren konut bulma konusunda bir dizi engelle karşı karşıyadırlar. Örneğin sıklıkla düzgün, uygun bütçeli ve güvenli konuta erişememekte, özel sektör konut piyasasında ayrımcılığa maruz kalmakta ve sosyal konutlara erişim sağlayamamaktadırlar. Bunun sonucunda da sağlıklarını ve esenliklerini olumsuz etkileyen, eğitimlerine devam etmelerini, iş bulmalarını veya bir işte tutunmalarını engelleyici bir durum olan evsizlik riskiyle karşı karşıya kalmaktadırlar.

— Evsizlikle baş etmede bir vaka çalışması da, evsiz gençlere bir gecelik acil konut sağlayan bir ev sahibi aile ağı kuran, Birleşik Krallık'taki Bristol Nightstop adlı gönüllü grubun çalışmalarıdır.

Gençler kolay ulaşılabilen, uygun bütçeli ve genç dostu konut hizmetlerine erişim sağlayabilmelidir. Üye devletler bu konuda aşağıdakileri yapmaya davet edilirler:

- ▶ Dezavantajlı mahallelerden gençlerin uygun ve uygun bütçeli konuta erişimi iyileştirilmelidir;
- ▶ Konut politikaları, stratejileri ve hizmetleri oluşturulurken, -- özellikle kırılgan konumdaki gençler, aileler, şiddet mağdurları ve azınlık grupları başta olmak üzere—gençlerin konut ihtiyaçları dikkate alınmalıdır;
- ▶ gençlerin konuta erişimini etkileyen kararlar alınırken gençler ve diğer kırılgan konumda olanlar karar verme sürecine dahil edilmelidirler;
- ▶ gençlerin konut ihtiyaçları konusunda sorunlarla karşılaşmaları halinde yardım ve destek alma yöntemleri sadeleştirilmelidir;
- ▶ sosyal konut hizmetleriyle diğer sosyal hizmetler arasındaki koordinasyon iyileştirilmelidir;
- ▶ gençlerin konuta erişim ve konutla ilgili yardım alma konularında bilgilendirilmesi sağlanmalıdır. Bu bilgiler gençlerin kolayca anlayabileceği biçimde olmalı ve örneğin kamu bilgilendirme hizmetleri, yurttaş danışma merkezleri ve gençlik merkezleri gibi gençlerin kolayca görebileceği yerlerde ilan edilmelidir;
- ▶ gençlerin kendi bireysel ihtiyaçlarına en uygun seçeneği bulabilmeleri için, sosyal konutlar ve makul bütçeli özel kiralık konutlar gibi farklı konut türlerinin oluşturulması teşvik edilmeli ve desteklenmelidir;
- ▶ farklı konut sistemleri birlikte karışık olarak sağlanarak, yerel toplulukların çeşitliliği temin edilmelidir. Farklı çevrelerden ve kültürlerden insanlar birbirinin komşusu olarak yaşayabilmeli ve hiç kimse bir gettoda yaşadığı izlenimi edinmemelidir;
- ▶ gençlerin içinde yaşadığı evlerin güvenli ve temiz olması ve içinde yaşayan gençlerin sağlıklı olmasına olanak vermesi sağlanmalıdır;
- ▶ konut haklarıyla ilgili bilgiler gençlerin anlayabileceği bir iletişim yöntemiyle sağlanarak ve gençlerin sık gittiği yerlere asılarak gençlerin konut haklarını bilmeleri sağlanmalıdır;
- ▶ konut sağlayanların asgari standartlara uyması temin edilmeli, ilgili konut idaresince habersiz denetim ve kontroller yapılmalıdır;

Bristol Nightstop, Birleşik Krallık

— Bristol Nightstop projesi, bir toplulukta meydana gelen bir soruna yine bir topluluk tarafından getirilen bir çözümdür. Projenin finansmanı Birleşik Krallık Piyango İdaresinin bir hibesi ile sağlanmaktadır. Söz konusu hibe ile Proje Liderinin, Ev Sahibi Koordinatörünün ve evsiz gençlere haftanın yedi günü kalacak yer sağlayan diğer gönüllüler ve uzmanlarla birlikte çalışan bir Baş Görevlinin ücretleri ödenmektedir.

— Başka seçenek kalmadığında, Bristol Nightstop 16-25 yaş arasındaki evsiz gençlere geçici ve acil kalacak yer bulmaktadır: bu yerler ev sahiplerinin evlerinde, güvenli yerlerdir. Ev sahipleri projenin gönüllü kuruluşu olan House Network tarafından incelenip elenir, eğitilir ve evsiz gençlere evlerinde sıcak bir oda, akşam yemeği, kahvaltı, destek ve şefkat verirler. Ev sahipleri Bristol Nightstop proje çalışanları tarafından işe alınır, eğitilir, desteklenir ve denetlenirler.

— Proje aynı zamanda acil durumlarda uzmanlık bilgileri vermek, mümkün olduğunda gençlerin evlerine dönmelerini sağlamak ve gençlere gerektiğinde ve gereken yerde yardımcı olmak üzere bir Baş Görevli desteği de sağlar. Projenin temel hedeflerinden biri de, evsiz gençlere güvenli acil kalacak yere geçişlerine yardımcı olacak ve uzun vadeli seçeneklere erişimlerinde destek olacak net ve açık, uzmanlık bilgilerini vermektir.

— Nightstop, Bristol'daki çeşitli ortak kuruluşlar, kurumlar ve hizmet sağlayıcılarıyla yakın bir çalışma içindedir. Bu ağlar ve ortaklıklar gençlerin evsizlik döngüsünden ilk fırsatta kurtulmalarını sağlamak üzere, gençleri "birinci günden başlayıp ne kadar uzun sürerse sürsün" desteklemek üzere birlikte çalışırlar.

(FEANTSA 2014)

- ▶ yetersiz konut standartlarıyla ilgili şikayetlerin ilgili konut idaresine yapılması için bir yöntem gösterilmeli ve söz konusu hizmetin sağlanmasında tüketiciyi koruma kuruluşları sürece dahil edilmelidir;
- ▶ Gezgin topluluklar için, temiz suya erişimi, elektriği ve uygun sıhhi tesisatı olan "duraklama yerleri" sağlanmalıdır. Gerektiğinde, gezgin topluluğa ve yerel "yerleşik" topluluğa, herhangi bir çatışmanın çözümüne yönelik destek verilmelidir.

YAŞAM KOŞULLARI – SAĞLIK

De avantajlı mahallelerde yaşayan gençler belirli sağlık risklerine karşı daha kırılgandırlar ve nitelikli sağlık hizmetlerini kullanma veya bunlara erişim sağlama olasılıkları daha azdır. Milli ve yerel sağlık hizmetleri bu gençlerin uygun bütçeli ve genç dostu sağlık hizmetlerine kolayca erişebilmelerini sağlamalıdır. Bunun nasıl yapılabileceğine bir örnek Finlandiya, Lappeenranta'daki Sammonlahti gençlik merkezinin gençlerin sigara alışkanlığına karşı yaptığı çalışmalarıdır.

Bu gibi politikaların uygulanmasına aşağıdaki tavsiyeler yardımcı olabilir:

- ▶ Üstün kaliteli ve gençlerin kolaylıkla yararlanabileceği sağlık hizmetlerine, sağlık bilgilendirme hizmetlerine ve sosyal güvenlik hizmetlerine erişim sağlanmalıdır;
- ▶ Gençlik dostu, kültürel duyarlı ve toplumsal cinsiyete duyarlı bilgi, beceri ve tutumlara sahip ve yetkinlikleri güncellenmiş çalışanlar olmalarını sağlamak üzere, dezavantajlı mahallelerde çalışan tıp doktorlarının, hemşirelerin ve sosyal sağlık çalışanlarının kişisel ve mesleki gelişimlerine yatırım yapılmalı ve bunlar desteklenmelidir;
- ▶ tıp mesleğinde çalışanların ve diğer hizmet sağlayıcıların farklı kültürlerden ve çevrelerden gençlerle çalışmalarını mümkün kılacak gerekli beceri ve kaynaklara sahip olmaları sağlanmalıdır. Bunlara çeviri ve/veya kültürler arası aracılık hizmetleri de dahildir;
- ▶ sağlık ve sosyal hizmetler, örneğin Romanlar, göçebe kadınlar, zihinsel sağlığı iyi olmayanlar, engelli gençler veya HIV'li gençler gibi birden çok nedenle dışlanan gençlerin özel ihtiyaçlarını göz önüne alacak şekilde oluşturulup sağlanmalıdır;
- ▶ kriz dönemi danışmanlık hizmeti ve eğitim programları dahil olmak üzere, gençlerin sağlığını ve esenliğini bütüncül bir biçimde iyileştirmeye çalışan destek sistemlerinin geliştirilip sunulmasına yatırım yapılmalıdır;
- ▶ destek hizmetlerinin oluşturulmasında topluluklarda görev yapan gençlik çalışanları, sosyal hizmet çalışanlarını, eğitimcileri ve tıp mesleğinde çalışanlar sürece dahil edilmelidir. Özellikle de aşağıdaki konularla ilgili programlara odaklanılmalıdır:
 - madde suistimali ve bağımlılık;
 - cinsel sağlık ve üreme sağlığı;
 - erken, planlanmamış veya kriz gebeliği;
 - zihinsel sağlık;
 - egzersiz;
 - beslenme;
 - aile – iş yaşamı dengesi;

Sammonlahti Gençlik Merkezi, Lappeenranta, Finlandiya

— Sağlık hizmetlerinde genç sigara içicileriyle ilgili bir boşluk olduğu belirlenmişti. 18 yaşından küçükler sigara yerine geçen ürünleri satın alamıyorlardı, okul veya sağlık hizmeti sağlayanlar da bu sigara içicilere sigarayla ilgili konuşmalar yapmanın ya da çoğu kez sigara içenlere derslerden sonra okulda kalma cezası vermenin dışında, sigarayı bırakmaya ilgili olarak yardımcı olmuyorlardı.

— Projeye Ekim 2013'te yerel bir okulda başlandı. Okul projenin başlıca ortağı ve projenin ve gençlerin destekleyicisiydi ve gençler de böylece proje toplantılarına katılabiliyorlardı.

— Projeye 13-17 yaşları arasında 11 genç katılmıştı. Toplantılarda ekip oluşturma faaliyetleri yapılıyor, sigara içme ve sigara içmenin riskleriyle ilgili bilgiler veriliyor, katılımcıların nefesinde karbon monoksit ölçümü testleri yapılıyor, ve katılımcıların kendilerini gözlemlemelerine de büyük ölçüde yer veriliyordu (örneğin "Sigara içince kendinizi nasıl hissediyorsunuz? Ne zaman canınız çok sigara istiyor? Sigarayı bırakmanız için sizi ne harekete geçirebilir?" gibi sorulara cevaplar veriliyordu).

— Projenin tümüne katılan gençler şu sonuçları elde etti: üçü sigarayı bıraktı, bir genç kız içtiği sigara miktarını azalttı, bir diğeri ise proje tamamlanmadan başka okula nakloldu.

— 2014 yılı başlarında katılımcı talebi üzerine dört gençten oluşan ikinci bir grup oluşturuldu. Okul sonuçlardan memnun kaldı ve bu çalışma yöntemini ileride de destekleme konusuna ilgi gösterdi. Sonuç olarak gençlik merkezi bazı gençleri ileride oluşturulacak gruplar için akran liderleri olarak eğitime olasılığını değerlendirdi.

- ▶ sağlık stratejilerinin gençlerin ihtiyaçlarına cevap verebilmesi sağlanmalıdır. Dezavantajlı mahallelerden gençler ve gençlik işlerinde çalışanlar bu stratejilerle ilgili karar sürecine doğrudan katılmalıdırlar;
- ▶ okulda ve okul dışında sağlıklı bir yaşam tarzının idamesi için fiziksel faaliyet desteklenmelidir. Gençlerin kamu spor tesislerine tam ve eşit erişimi temin edilmeli ve gerektiğinde bu tesislerin yerel düzeyde sağlanması veya iyileştirilmesine yatırım yapılmalıdır.

YAŞAM KOŞULLARI- BİLGİLENDİRME VE DANIŞMANLIK¹⁰

Diğer gençlere nazaran bilgilendirme ve danışmanlık hizmetlerine daha çok ihtiyaçları olduğu halde, kaynak eksikliği ve kamu hizmetlerinden tecrit edilmiş olmaları nedeniyle, dezavantajlı mahallelerde yaşayan gençler bilgilendirme ve danışmanlık hizmetlerine sınırlı erişim sağlayabilmektedirler.

Yukarıdaki vaka çalışmasından hareketle, ulusal ve yerel düzeydeki yönetimler aşağıdaki hususları değerlendirmelidirler:

- ▶ Gençler için bilgilendirme hizmetlerinin kurulmasına, zaten mevcutlarsa kapsamlı, erişilebilir, gençlik dostu ve güncel bilgilendirme hizmetlerinin iyileştirilmesine (örneğin sosyal haklar, sivil ve sosyal katılım ve hareketlilik konularında, mümkünse ICT'ler üzerinden) yatırım yapılmalıdır;
- ▶ Bu bilgilendirme ve danışmanlık hizmetlerinin topluluk içerisindeki, okul, gençlik merkezi, sağlık merkezi ve halk kütüphaneleri gibi mevcut yerler kanalıyla sunulması sağlanmalıdır;
- ▶ Bilgilendirme ve danışmanlık hizmetlerinde görev yapan tüm personelin ve dezavantajlı gençlerle çalışan diğer profesyonellerin kültürler arası ve toplumsal cinsiyet duyarlılığı farkındalığı konusunda eğitim almış olmaları sağlanmalıdır;
- ▶ Bu tür gençlik bilgilendirme ve danışmanlık hizmetleriyle ilgili kabul gören kalite ve verimlilik standartlarına uyulduğunu sağlayacak tedbirler yürürlüğe sokulmalıdır.

10 Gençlerin bilgilendirilmesi ve gençlere danışmanlık hizmeti verilmesi konusuyula ilgili olarak son yıllarda ERYICA (Avrupa Gençlik Bilgilendirme ve Danışma Kurumu) yaptığı çalışmalarda bilgilendirme ve danışmanlık ve sosyal kapsayıcılık üzerinde odaklanmıştır. Gençlere yönelik bilgilendirme ve danışmanlık hizmeti sağlamayla ilgili daha fazla bilgi için bakınız: <https://www.eryica.org/charter>.

Vatandaşlar Derneği, Üsküp, "Makedonya Eski Yugoslav Cumhuriyeti"¹¹

— Bu projeye Üsküp'ün üç Roman mahallesinden 13-18 yaşlarındaki Roman gençlerinin sosyal haklarıyla ilgili farkındalığı, insan hakları eğitimi ve sosyal hizmetler sağlayıcılarının aracılığıyla istihdama ve sağlık hizmetlerine erişimlerinin iyileştirilmesi amacıyla artırılmıştır. Projeye şunlar amaçlanmıştır:

- ▶ Roman topluluğunda vatandaşlığın ve insan haklarının desteklenmesi;
- ▶ Roman halkıyla sosyal hizmet sağlayıcıları arasında ilişkiler oluşturulması;
- ▶ İstihdam için bilgiye kolay erişim olanakları yaratılması;
- ▶ Sağlık hizmetlerine ve sağlıklı yaşam tarzlarıyla ilgili bilgilendirmeye kolay erişim için mekanizmalar oluşturulması;
- ▶ Okulun öneminin vurgulanması ve muhtemel eğitim bursları ve mesleki fırsatlar için bilgilendirme yapılması;

— Projede topluluk sosyal yardım oturumları düzenlenmiş, öğrenciler için bir ihtiyaç değerlendirmesi yapılmış ve bu ihtiyaçları interaktif bir biçimde ele almak üzere öğrenciler için çalıştaylar düzenlenmiştir. Bazı öğrenciler saha çalışmasına destek olmuş, uzmanlara yardımcı olmuş ve proje lideri olarak çalışmışlardır.

— Projeye çoğu okulu terk etmiş veya okula hiç gitmemiş 60 gencin yanı sıra, Topaana'daki 180 gence de dolaylı olarak ulaşılmıştır.

— Öğrenciler:

- ▶ 50 gencin Roman Eğitim Vakfından (REF) ve Eğitim Bakanlığında eğitim bursu almasına;
- ▶ Yasalara göre üçüncü çocuklarından sonra ödenek almaya hak kazanan 10 aileye aylık ödeneklerini almaları için ilgili evrakı teslim etmelerine;
- ▶ 15 gencin temizlikçi olarak iş bulabilmesi için gerekli evrakları göndermelerine yardımcı olmuşlardır. Bu işlem İşçi Bulma Kurumunun desteği ile gerçekleştirilmiştir.

— Diğer 15 genç de iş başvurusu yapmayı öğrendikleri bir dizi derse katılmışlardır.

11 daha fazla bilgi için bakınız: www.tigweb.org.

YAŞAM KOŞULLARI – SPOR, EĞLENCE VE KÜLTÜREL FAALİYETLER

Spor ve diğer eğlence ve kültürel faaliyetler ticarileşerek, giderek daha dışlayıcı ve pahalı hale gelmiştir ve dezavantajlı mahallelerde yaşayan gençler çoğu kez bu faaliyetlere katılacak mali güce sahip olamamaktadırlar. Ancak bu gençler uygun bütçeli ve genç dostu spor, eğlence ve kültür faaliyetlerine katılabilmelidirler. Ayrıca, çoğu kez, yararlanabilecekleri bu tür fırsatlardan her zaman haberdar olamamaktadırlar. Aşağıdaki, Buyrun Girin! Projesinde yer alan bir Portekiz projesi, sosyal hakların desteklenip yaygınlaştırılmasında medyanın nasıl kullanılabileceğine bir örnektir.

Tavsiye kararının ekinde dezavantajlı mahallelerde yaşayan gençlerin spor, eğlence ve kültür faaliyetlerine katılımının artırılması için aşağıdaki tedbirler önerilmektedir:

- ▶ Dezavantajlı mahallelerde tamamen erişilebilir ve uygun bütçeli spor ve eğlence tesislerinin sağlanması; mevcut spor ve eğlence tesislerinin iyileştirilmesi ve bu tesislerle ilgili kararların verilmesine yerel toplulukların dahil edilmesi;
- ▶ Gençlik alanında çalışanlar, okullar, toplum hizmetleri, bilgilendirme ve danışmanlık hizmetleri ve kültürel kurumlar dahil olmak üzere, ilgili bütün kamu hizmetlerinin birlikte çalışmasının sağlanması;
- ▶ Gençlik alanında çalışmalar, okullar, toplum hizmetleri, bilgilendirme ve danışmanlık hizmetleri ve kültürel kurumlar dahil olmak üzere, mevcut olanaklardan en iyi biçimde yararlanılabilmesi için toplum kalkınması ve toplumsal yaşama katılım stratejilerinin birbiriyle entegre edilmesi;
- ▶ Sporun, eğlencenin ve kültürün pek çok yararı olduğunun ve o nedenle de bu faaliyetlerin gençlik katılımını, aktif vatandaşlığı, sosyal birlik ve beraberliği, dahil ediciliği ve esenliği destekleyebileceğinin kabul edilmesi;
- ▶ Spora, gençlik çalışmalarına ve diğer faaliyetlere farklı kültürel çevrelerden gelen genç kadın ve erkeklerin erişebilmesinin sağlanması, bu olanağın toplumsal cinsiyet ve kültürel duyarlılıkları içermesinin sağlanması, özellikle engelli gençler başta olmak üzere, pek çok gencin faaliyetlere katılmada özel güçlüklerle karşı karşıya kaldıklarının kabul edilmesi;
- ▶ Tiyatro, konser, sergi gibi kültürel etkinliklerin dezavantajlı mahallelerden gelen gençler için daha erişilebilir ve uygun bütçeli olmasının sağlanması;
- ▶ Dezavantajlı mahallelerden gelen gençlerin yeteneklerini ve kültürel yaratıcılıklarını kullanarak topluluklarını geliştirmeleri için fırsatlar, rehberlik ve destek sunulması.

Dünya Vatandaşları/Bué Fixe, Amadora, Lizbon, Portekiz¹²

— Bu projede dezavantajlı mahallelerde yaşayan gençlerin medya vasıtasıyla, özellikle de radyo, Bué Fixe dergisi ve bu projenin blogu vasıtasıyla sosyal haklara erişimi desteklenmiştir. Projenin hedef kitlesi Afrika'daki Portekizce konuşulan ülkelerden gelen ve dezavantajlı mahallelerde yaşayan 18-27 yaşları arasındaki gençler ve ikinci kuşak göçmenlerdi. Bu grupların toplumla entegrasyonda karşılaştıkları başlıca engeller sosyal, ekonomik, eğitsel ve kültürel alanları kapsıyordu.

— Gençlerin bizzat kendilerinin, ilgi alanları ve hakları hakkında oluşturdukları temel bilgiler, uzmanların denetimi altında çeşitli medya mecraları kullanılarak yayımlandı. Projede aşağıdaki haklar ele alındı:

- ▶ Eğitime erişim;
- ▶ Sağlık hizmetlerine erişim;
- ▶ İş imkanları;
- ▶ Bilgiye erişim;
- ▶ Yaygın eğitim ve gençlik katılımı.

— Bir diğer proje önceliği de kültürel çeşitlilik hakkında bilgi edinmekti çünkü bu gençler, Portekizce konuşmalarına rağmen farklı kültürlere, dini inançlara ve değerlere sahiptiler.

12 Daha fazla bilgi için bakınız: www.citizensforeurope.eu/organisation/dynka.

SOSYAL KAPSAYICILIĞIN DESTEKLENMESİ

Sosyal kapsayıcılığın pek çok tanımı vardır. Avrupa Komisyonu sosyal kapsayıcılığın amacını yoksulluğu ve dışlamayı önlemek ve ortadan kaldırmak ve herkesin ekonomik ve sosyal yaşama entegrasyonunu ve katılımını desteklemek olarak tanımlamaktadır (Avrupa Komisyonu 2006). Avrupa Konseyi geleneksel olarak, “toplumun bütün üyelerinin refahını sağlama kapasitesi” olarak tanımladığı, daha geniş bir terim olan “sosyal birlik beraberlik” terimini kullanmaktadır. “Sosyal birlik beraberlik içinde olan bir toplum, demokratik yollarla ortak gayelere ulaşmaya çalışan, birbirini karşılıklı olarak destekleyen özgür bireyler topluluğudur” (Avrupa Konseyi 2004). Resmi dokümanlarda ve araştırma literatüründe sık sık gönderme yapılan sosyal dışlama terimini Avrupa Komisyonu “bazı bireylerin, yoksullukları veya temel yetkinliklere ve yaşam boyu öğrenme fırsatlarına sahip olmamaları nedeniyle, toplumun kenarlarına itilip topluma tam olarak katılmalarının önlenmediği bir süreç” olarak tanımlamıştır (Avrupa Komisyonu/Avrupa Konseyi 2004).

— Bu tanımlar kapsamında dezavantajlı mahallelerde yaşayan gençler sıklıkla dışlanma, tecrit ve ayırmaya tabi tutulurlar. Bu da onların ayrımcılık deneyimini derinleştirmektedir. Bu sorunlar ulusal, bölgesel ve yerel yönetimlerce ele alınmalıdır. Buyrun Girin! Projesinden alınan aşağıdaki örnek, sosyal dışlamanın proaktif girişimler sayesinde, eğitim yoluyla nasıl aşılabileceğini göstermektedir.

Dezavantajlı topluluklarda yaşayan gençlerin sosyal yaşama dahil edilmesinin desteklenmesi bağlamında aşağıdaki tedbirler önerilir:

- ▶ Bütün gençlerin, aşağıdaki kamu hizmetleri ve imkanları gibi, çok gerekli kamu imkanlarına ve kamu hizmetlerine eşit erişim hakkına sahip olduğu kabul edilmelidir:
 - Postaneler,
 - halk kütüphaneleri,
 - toplum ve gençlik çalışma merkezleri,
 - iş bulma hizmetleri,
 - ICTler,
 - Kamu ulaşım araçları;
- ▶ En dezavantajlı topluluklardaki en tecrit edilmiş ve haklarından mahrum edilmiş gençlere, sosyal yaşama, örneğin “gezici gençlik çalışmaları” vasıtasıyla katılabilmeleri için, bilgi götürerek, yaygın eğitim programlarına ve diğer imkanlara erişim sağlayarak ulaşılmalıdır;
- ▶ Gençler topluluklarındaki strateji geliştirme süreçlerine dahil edilmelidirler;

Serbest Girişimci Gençler (RSL), Kukës bölgesi, Arnavutluk¹³

— Arnavutluk’un kuzey-kuzeydoğusundaki Kukës bölgesi üç mahalleden oluşur: 116.000 nüfuslu Kukës, Has ve Tropoja. Burası Arnavutluk’un en yoksul bölgesi olup, buraya yalnızca bölge ekonomisini iyileştirmek için değil, aynı zamanda daha geniş nüfusu eğitmek için de girişimde bulunulması gerekir. Bu projede, Kukës Belediyesiyle işbirliği yapılarak, özellikle gençlerin insan hakları ve sosyal haklar üzerinde eğitilmesi üzerinde odaklanılmıştır.

— Projede düşük gelirli mahallelerde yaşayan 30 genç için üç günlük bir eğitim kursu düzenlenmiştir. Kursta sosyal dışlama ve bölgede sosyal birlik beraberliğin desteklenmesi konuları ele alınmış, örgün ve yaygın eğitim vasıtasıyla dezavantajlı mahallelerden gençler hedeflenmiştir. Kursta dezavantajlı mahallelerden yaklaşık 80 genç, öğretmenler, yerel üniversiteden öğrenciler, gazeteciler ve belediyeden sosyal hizmetler görevlileri katılmışlardır.

— Projede özel olarak ele alınan sosyal haklar arasında konuta erişim, eğitim, istihdam ve sosyal koruma hakları yer almıştır. Projenin temel amacı, dezavantajlı mahallelerden gelen gençlerin sosyal yaşama dahil edilmesini aşağıdaki girişimlerle destekleyerek bu konularla ilgili bilgi ve beceri sağlamaktır:

- ▶ Gençlerin sosyal haklarla ilgili bilgileri artırılmış, daha sonra da gençler, topluluğun daha geniş kesimini haklarıyla ilgili olarak eğitmede ve aynı zamanda özellikle gençleri etkileyen ayrımcılık biçimlerini önlemede “çarpan” olarak kullanılmışlardır.
- ▶ katılımcıların sosyal dışlamayla ilgili bilgilere erişimi, Avrupa Sosyal Şartı (gözden geçirilmiş) dahil olmak üzere, sağlanmıştır;
- ▶ katılımcıların sosyal dışlamayla baş etmeye ve sosyal dışlamayla ilgili yerel yönetim girişimlerine katılmaya yönelik eylem ilkelerini daha iyi anlamalarına yardımcı olunmuştur.

— Proje sona erdiğinde, gençler yerel gençlik politikalarıyla ilgili öneriler hazırlamışlar, bunlar da belediyenin sosyal haklarla ilgili politikalarının ve çalışmalarının bir parçası haline gelmeleri ümidiyle yerel yönetimlere sunulmuştur. Gençlerden bazıları projede paylaştıkları deneyimlerine istinaden, proje yardımcılığı görevlerine devam etmiş ve aralarından beşi, Kukës Belediyesiyle işbirliği içerisinde RSL’nin düzenlediği yaz stajı programlarına katılmak üzere seçilmişlerdir.

13 Daha fazla bilgi için bakınız: www.rsl-al.org.

YAŞAM ORTAMINA KATILIMIN DESTEKLENMESİ

De avantajlı mahallelerde yaşayan gençler çoğu kez günlük yaşamlarını etkileyen siyasi kararlardan dışlanmışlardır. Ancak gençlerin, yaşadıkları çevreyle ilgili kararlarda yer alması gereken düşünceleri ve görüşleri vardır. Aşağıdaki vaka çalışmasında, gençlerle ve yerel/bölgesel yönetimlerle çalışan bir STK'nın, gençlerin siyasi sürece katılımını nasıl proaktif bir biçimde iyileştirebileceği ortaya konmaktadır.

Gençlerin yerel ve bölgesel yönetim düzeylerinde karar süreçlerine dahil olmaları o karar sürecinin niteliğini iyileştirebilir. Bu dahil olma aynı zamanda gençlerin aktif ve daha ilgili vatandaşlar olmalarına da yardımcı olur. Bununla ilgili olarak aşağıdaki tedbirler önerilir:

- ▶ gençlerin ihtiyaçlarına uygun hizmetler ve olanaklar oluşturarak, gençlere kulak verin ve onların taleplerini karşılayın;
- ▶ yerel ve bölgesel kademedeki gençler için gençlik konseyleri ve gençlik parlamentoları gibi herkese açık alanlar yaratın;
- ▶ kapsayıcı ve saydam süreçler oluşturun. Gençlerin ve temsilcilerinin, yaşam çevrelerinin (kentsel, topluluk düzeyinde ve mahalle düzeyinde) planlamasına katılmaları bu süreçlerde mümkün olmalı ve gençlerin ihtiyaçlarının ve en gerekli kamu hizmetlerine ve topluluk imkanlarına erişimlerinin, planlama sürecinin merkezinde yer aldığı kabul edilmelidir. Bu bağlamda, yerel ve bölgesel düzeyde iyi uygulama örnekleri arasında, belediye gençlik konseyleri ve gençlik parlamentoları gibi, gençlerin kendilerini etkileyen planlama ve çevre politikalarının oluşturulması ve uygulanmasıyla ilgili düşüncelerini ifade etmelerini ve tekliflerini sunmalarını mümkün kılan, gençlik danışma kurumlarının oluşturulmasının yanı sıra, Avrupa Konseyinin gençlik sektöründe yürürlükte olan ortak yönetim ilkeleri de sayılabilir;
- ▶ Gençleri ilgilendiren planlama süreçlerinde gençleri bilgilendirme ve gençlere danışma maksadıyla, gençler için popüler olan noktaları ve medya mecralarını (sosyal medya, gençlik kuruluşları ve merkezleri, spor kulüpleri veya gençlerin sık sık uğradığı kamu alanları gibi) kullanın;
- ▶ Dezavantajlı topluluklarda aktif olan gençlik kuruluşlarına, haklarından en çok mahrum edilmiş gençlere erişimleri ve bu gençlerin ilgili tartışmalara katılmalarına yardımcı olmaları için sürdürülebilir destek ve kaynaklar sağlayın.

Kafkasya Barışla ilgili Sorunları Araştırma Enstitüsü (CIPPR),¹⁴ Şirak bölgesi, Ermenistan

— CIPPR genç Ermenilerin yerel ve bölgesel yaşama katılımını destekleyen projeler düzenleyerek ülkede sivil toplumun oluşturulmasına, insan haklarının korunmasına ve demokratik değerlerin yaygınlaşmasına destek olur. Bu projeye, gençlerin Yerel ve Bölgesel Yaşama Katılımına ilişkin Gözden Geçirilmiş Avrupa Şartında yer alan ilkelere dayalı, yerel ve bölgesel düzeyde demokratik yapılara daha geniş kapsamlı katılımı desteklenmiştir.

— Kuzey Ermenistan'ın Şirak bölgesinden seçilen, yaşları 18-30 arasında değişen 25 genç eğitim kursuna katılmıştır. Seçilenlerin çoğu yerel ve bölgesel düzeyde sivil toplumda ve gençlik faaliyetlerinde yer alma fırsatına sahip değildiler ve pek çoğu da azınlık gruplarına mensuptu, sosyal bakımdan dezavantajlıydı ve kenar mahallelerden, ekonomik bakımdan dezavantajlı bölgelerden geliyorlardı.

— Gerek Şirak bölgesel yönetimi gerekse Gümrü belediyesi gençlik dairesi projeyi desteklemişler ve yerel ve/veya bölgesel düzeyde gençlik katılımından sorumlu merkezi yönetim ve yerel yönetim hizmetlerinden genç personel eğitime kursuna katılmışlardır.

— Sosyal haklar bakımından, kursta eğitim hakkı, yasal ve sosyal koruma ve ayrımcılığa karşı koyma hakkı üzerinde durulmuştur. Projeye, katılımcıların yurttaş sorumluluklarının önemiyle ve karar süreçlerine yerel ve bölgesel seviyelerde katılmalarının önemiyle ilgili farkındalıkları artmıştır. Katılımcıların yetkinliklerini, deneyimlerini ve eğitimlerini topluluklarındaki diğer gençlerle paylaşarak adeta bir "çarpan" etkisi yaratmaları ümit edilmiştir. Bu projenin bir devamı olarak, yerel ve bölgesel projeleri geliştirip uygulamada işbirliği yapmak üzere yeni bir grup genç oluşturulmuştur.

14 Daha fazla bilgi için bakınız: www.cippr.org.

AYRIMCILIK YAPILMAMASI VE AKTIF VATANDAŞLIK

Aktif vatandaşlık toplumla etkileşime girmek, topluma katılmak ve ister çalışıyor ister geleneksel iş gücünün dışında olsunlar, bireylerin topluma yaptıkları katkılara değer verilmesiyle ilgilidir. Pratik açıdan bakıldığında, bu etkileşim ve katılım, bir semt sakinleri derneğine, bir siyasi partiye veya lobiye üyelik, yerel bir spor kulübüne gönüllü olarak destek vermek, bir aile bireyine veya komşuya bakmak veya sadece aktif olmak ve yerel mahalleye, çevreye ve daha geniş kapsamlı küresel ve milli sorunlara önem vermek şeklinde gerçekleşebilir (Aktif Vatandaşlık Görev Kuvveti 2007).

— O nedenle aktif vatandaşlık diğer vatandaşların esenliğinin farkında olmak ve onların esenliğine önem vermek ve bizlerin toplumların üyeleri olarak yaşadığımızın ve gündelik yaşamımızda diğerlerine bağımlı olduğumuzun farkında olmaktır. Aktif vatandaş olmak aşağıdakileri içerebilir:

- ▶ farklı gönüllü ve toplum faaliyetlerini desteklemek ve bunlara katılmak;
- ▶ kendi görüşümüzden farklı görüşleri olanlara saygı göstermek ve onların sesine kulak vermek;
- ▶ özellikle de demokratik süreçlere katılarak, kendimizi ve diğerlerini etkileyen konularda karar vermede üzerimize düşeni yapmak;
- ▶ etnik ve kültürel çeşitliliğe saygı göstermek ve değişime açık olmak (a.g.y.)

— Ne yazık ki, dezavantajlı mahallelerde yaşayan pek çok insan topluma tam vatandaşlar olarak "katılma" fırsatına sahip değildir. Bu tür sosyal dışlama ve ayrımcılık özellikle de tüm yönetim kademelerindeki kamu temsilcilerince ele alınmalıdır. Demokrasinin etkili olabilmesi için, gençler aktif vatandaşlar olmaya ve o nedenle de, kendi yaşamlarını etkileyen sosyal, siyasi ve ekonomik kararlara katılmaya teşvik edilmelidirler.

— Merkezi Strazburg'da olan bir Buyrun Girin! projesi dezavantajlı topluluklarda yaşayan gençlerin aktif vatandaşlar olmalarına nasıl yardımcı olunabileceğini ortaya koymaktadır.

Buyrun Girin! Tavsiye kararında, farklı çevrelerden gelen insanlar arasında sosyal birlik beraberlik ve olumlu ilişkilerin desteklenmesine yönelik tedbirler öngörülmekte ve gençlerin topluluklarına aktif vatandaşlar olarak katılmaları için aşağıdaki girişimler önerilmektedir:

- ▶ Ayrımcılığa ve toplumsal damgalamaya karşı kırılğan konumda olan belirli bir grup genç olduğunu kabul etmek ve bu gençlerin sorunlarıyla baş etmeye yönelik doğrudan tedbirler almak;
- ▶ Gençleri ve kuruluşları yerel topluluklarında yaşayan insanlar arasındaki ilişkilerin iyileştirilmesine yönelik, aşağıdaki girişimler de dahil olmak üzere, projeler ve fikirler geliştirmede aktif olarak desteklemek:
 - farklı sosyal ve kültürel çevrelerden gelen komşulara yönelik olumsuz tutumlarla baş etmek;
 - sosyal haklara ve insan haklarına erişimi ve sosyal kapsayıcılığı desteklemek;
- ▶ proje geliştirme, proje yönetimi ve yerel imkanlara erişim için fon sağlamak;

Göç, Dayanışma ve Kalkınma için Değişim Derneği (AMSED), Strazburg, Fransa¹⁵

— Fırsatı Yakalayın ve Arayı Kapatın projesi Strazburg'un dezavantajlı banliyösü Hautepierre'de yaşayan gençlerin eğitim, sosyal kapsayıcılık, ayrımcılık karşıtlığı ve kültürler arası öğrenme fırsatları konularında farkındalıklarını artırmaya yönelikti. Proje, katılımcı gençlerin öz güvenini artırırken, gençleri sosyal haklarına erişimlerine yardımcı olacak yerel politikalar konusunda ve eğitim kursları, gençlik mübadele programları ve çalışma kampları gibi uluslararası düzeydeki fırsatlara katılma konusunda da bilgilendirdi. Proje ayrıca, gençlerin kendi toplulukları içindeki algılarını da değiştirmeyi hedefliyordu.

— Bir dizi toplantı ve çalıştay, dezavantajlı mahalleler olan Mainau, Cronenbourg, Bischheim, Gare ve Esplanade mahallelerinden, 17-30 yaşları arasındaki katılımcıların katılımıyla yapıldı. Bunlara yerel yönetimlerin temsilcilerinin yanı sıra Strazburg'dan sosyal hizmet çalışanları ve gençlik çalışanları da katıldı.

— Projeye katılan gençler arasında erken yaşta okulu bırakma oranı ve işsizlik oranı yüksek olup, çalışanlar da genellikle güvencesiz iş sözleşmeleriyle çalışıyorlardı. Gençlerin çoğu da göçmen kökenli olup, bu durum da karşı karşıya kaldıkları ayrımcılık düzeyini artırıyor ve farklı düzeylerde sosyal dışlanmalarına katkıda bulunuyordu.

— Katılımcılar sosyal haklarına erişimleriyle ilgili yerel ve ulusal politikalar ve yöntemler konusunda daha çok bilinçlendiler. Katılımcılar aynı zamanda, yetkinliklerinin, becerilerinin ve bilgilerinin gelişmesine ve güçlenmesine yardımcı olan, farklı eğitim kurslarına ve yurt dışında kısa dönem gönüllü çalışmaları gibi bir dizi uluslararası faaliyete katılma fırsatı da buldular.

15 daha fazla bilgi için bakınız: www.amsed.fr.

- ▶ sosyal bakımdan dışlanan gençleri de içeren projeleri desteklemek;
- ▶ sosyal medya gibi farklı mecralarda ve kamusal binalardaki ilan tahtaları vasıtasıyla (okul, kütüphane, gençlik merkezi gibi) yerel fırsatlarla ilgili bilgileri gençlere iletme;
- ▶ aktif vatandaşlık, sosyal birlik beraberlik ve farklı sosyal ve kültürel çevrelerden gençler arasındaki diyalogu destekleyen gençlik çalışmalarına ve gençlik kuruluşlarına yatırımı artırmak;
- ▶ engelli gençlerin kamu binalarına erişebilmelerini sağlamak. Evrensel Tasarım ilkesi, kabul edilen standart olarak uygulanmalıdır.¹⁶

16 daha fazla bilgi için bakınız: <http://cambridgehomes.com/why-cambridge/universal-design-concept>.

YAYGIN EĞİTİMİN VE GENÇLİK ÇALIŞMALARININ DESTEKLENMESİ

İyi planlanmış yaygın eğitim projeleri açık ve net hedefler belirlemelidir. Yaygın eğitim:

Ana etkinliği öğretim/egitim ve öğrenme olmayabilen, çok çeşitli ortamlarda ve durumlarda gerçekleşen gönüllü eğitim olarak tanımlanmaktadır. Bu ortamlar ve durumlar geçici olabilir ve burada gerçekleştirilen faaliyetlerde veya derslerde profesyonel öğrenim yardımcıları (gençlik eğitimcileri gibi) veya gönüllüler (gençlik liderleri gibi) yer alabilir. Söz konusu faaliyetler ve dersler planlıdır ancak nadiren alışılmış geleneksel zaman aralıklarına veya müfredat konularına göre yapılandırılırlar. Bu faaliyetler genelde belirli grupları hedef alırlar ancak öğrenme sonuçlarını veya başarılarını nadiren geleneksel anlamda görünür yöntemlerle belgeleyip değerlendirirler.¹⁷

— Ayrıca, Demokratik Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimine dair Avrupa Konseyi Şartında yaygın eğitim:

örgün eğitim ortamı dışında çeşitli beceri ve yetkinlikleri iyileştirmeye yönelik herhangi bir planlı eğitim programı olarak tanımlanmaktadır.

— Avrupa Konseyinin Gençlik Çalışmaları Portföyünde yaygın eğitimin özellikleri şöyle tanımlanmaktadır:

- ▶ öğrenim örgün eğitim sisteminin yapılarının dışında gerçekleşir ve düzenlenişi ve öğrenimin tanınma biçimi açısından örgün eğitimden farklıdır;
- ▶ öğrenim isteyerek ve gönüllü olarak gerçekleşir;
- ▶ öğrenim her şeyin ötesinde demokratik yaşamın değerlerini ve becerilerini aktarmayı ve uygulamayı amaçlar.

— Buyrun Girin! Projesi çerçevesinde, yaygın eğitim programlarının sıklıkla örgün eğitim fırsatını kaçırmış gençlerin yaşadıkları dezavantajları aşmalarına ve topluluklarının ve genelde toplumun gelişimine aktif olarak katkıda bulunmalarına yardımcı olmalarını sağlayan etkili bir yol olduğu ortaya konmuştur. Ancak, gençlik çalışmalarıyla birlikte yaygın eğitim de, hakkettiği sosyal ve siyasi takdiri elde edememiştir ve gençlik alanında çalışanlar çoğu kez “düşük statülü” profesyoneller olarak görülmektedirler.

— Buyrun Girin! Projesinde yer alan aşağıdaki örnek – Berlin’de düzenlenen, genç göçmenlerin sosyal haklarını desteklemeye yönelik bir gençlik tiyatrosu – yaygın eğitimin gençlik çalışmalarında nasıl kullanılacağını ortaya koymaktadır.

JugendtheaterBüro Berlin – Das Unternehmen “Özgürlük Festivali” (Berlin Gençlik Tiyatrosu Bürosu), Almanya¹⁸

— Temmuz 2009’da, Grenzen-Los! e.V. STK girişimince Berlin Gençlik Tiyatrosu Bürosu adlı yeni bir projeye başlandı. Projeye 2011 yılında, yaygın eğitim yöntemlerine dayalı bir tiyatroyla festivali olan Özgürlük Festivali düzenlendi. Festival organizasyonunda, çoğu göçmen ve Müslüman çevrelerden, yaşları 14-22 arasında değişen, Berlin’in dezavantajlı mahallelerinde yaşayan gençler yer aldı.

— İnsan hakları ve sosyal haklar ve bunlarla ilgili fırsatlara ilişkin çeşitli bakış açılarının yer aldığı projede, projede yer alanların toplumsal yaşama katılımı ve yetkinliklerinin geliştirilmesi amaçlanıyordu. Projede ayrımcılık yapılmaması, eğitim hakkı ve sosyal ve kültürel faaliyetlere katılım ve mesleki rehberlik alma hakkı gibi haklar üzerinde duruldu.

— Projenin devam ettiği üç yıl boyunca, festivalin tüm organizasyonel süreciyle ilgili düzenli toplantılar, çalıştaylar ve eğitim programları yapıldı. Bu faaliyetlerde bir tiyatroyla festivalinin sürdürülmesiyle ilgili ilgili tüm disiplinler kapsandı: oyunculuk, film çekimi, ışıklar, ses, halkla ilişkiler, yönetim, maske, dekor ve kostümlerin yapılması, öğretim ve sunum yöntemleri vb.

— Katılımcıların kendileri tarafından yeni tiyatroyla prodüksiyonları geliştirildi, organize edildi ve sahnelendi. O nedenle projede yaratıcı bir alanda mesleki rehberlik unsurları yer aldı, gençler ileriye yönelik fikirler geliştirmede desteklendi ve gençlerin emek piyasasına erişimlerine yardımcı olundu.

— Bu katılımcı yaklaşımıyla ve yaygın eğitim bir vasıta olarak kullanılarak, proje çalıştayında aşağıdaki temel konular ele alındı:

- ▶ Kimlik,
- ▶ nefret ve sevgi,
- ▶ sosyal kucaklayıcılık,
- ▶ özgürlük,
- ▶ insan hakları ve çocuk hakları,
- ▶ toplumsal cinsiyet,
- ▶ ayrımcılık,
- ▶ çeşitlilik,
- ▶ ırkçılık,
- ▶ hoşgörü,
- ▶ demokrasi.

— Proje süresince edinilen bilgilerle gençler olumlu ve yaratıcı yetkinlikler geliştirdiler ve topluluklarında daha aktif olmayı ve sorunlara daha çok dahil olmayı öğrendiler.

18 Daha fazla bilgi için bakınız: : www.grenzen-los.eu.

Aşağıdaki tedbirlerin uygulanması gençlik çalışmalarının ve yaygın eğitimin değerini artıracaktır:

- ▶ Sorumlu eğitim yetkilileri ve ilgili diğer kamu yetkilileri gençlik çalışmalarının toplumun birlik beraberliğine önemli katkı sağladığını kabul etmeli ve bu çalışmalara değer vermelidir. Bu aşağıdaki yöntemlerle yapılabilir:
 - dezavantajlı topluluklarda yaşayan gençleri ilgilendiren politikaların ve stratejilerin oluşturulmasında ve uygulanmasında gençlik alanında çalışanlara danışılması;

17 Bakınız: www.youth-pass.eu/en/youthpass/for/youth-initiatives/learn/information/non-formal-learning adresindeki EUYouthpass Programme websitesi.

- gençlik kuruluşlarına fon sağlamak ve fon sağlama yöntemlerinin açık, net ve basit olmasını temin etmek;
- gençlik alanında çalışanlar için yaşam boyu öğrenim fırsatlarının sağlanmasına yardımcı olmak;
- gençlik alanında çalışanlarla gençlerle birlikte çalışan diğer profesyoneller arasında karşılıklı bilgi birikimi değişimine yardımcı olmak;
- gençlik çalışmaları çalışma koşullarında ve statüsünde iyileşme sağlamak;
- ▶ gençlik kuruluşları ve gençlik çalışanları, yaygın eğitim ve öğretim programlarında ‘en iyi uygulama’yı sunmalarına yardımcı olunması için, milli ve yerel politikalarla, gerektiğinde yasalar yoluyla desteklenmelidir;
- ▶ gençlik çalışanları ve kuruluşlarının dezavantajlı mahallelerde yaygın eğitim ve öğretim programları sunabilecekleri uygun bir ortam sağlanması için sürdürülebilir tahsisat ve fiziksel destek sağlanmalıdır.

TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ

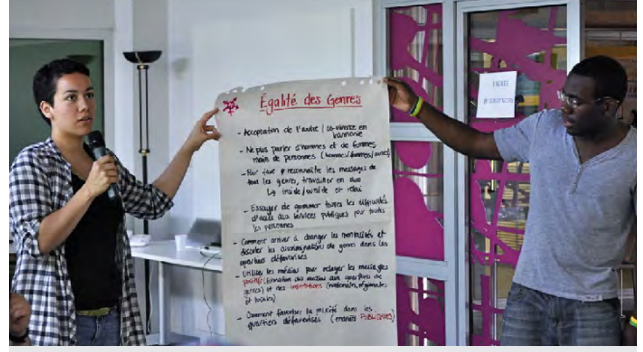
Geçtiğimiz on yıllarda kadınlarla erkekler arasında eşitliğin yaygınlaştırılması tüm dünyanın odaklandığı bir konu olmuştur. İlerleme kaydedilmiş olsa da, her türlü toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin ortadan kaldırılması için yapılacak daha çok iş vardır. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programında da işaret edildiği gibi, “Kadınların ve kızların karşı karşıya kaldığı dezavantajlar büyük bir eşitsizlik kaynağıdır. Kadınlara ve kızlara karşı sıklıkla sağlık, eğitim, siyasi temsil, emek piyasası vb. gibi alanlarda ayrımcılık yapılmakta, bu da kadınların ve kızların olanak ve yetenekleri ve seçme özgürlüğü üzerinde olumsuz sonuçlar doğurmaktadır.”¹⁹

— Bu kaygıları gidermek üzere, Avrupa Konseyi 2012 yılında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Programını, 2014 yılında da Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Stratejisini yürürlüğe koydu. Stratejinin uygulanmasını denetlemek üzere bir Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Komisyonu kuruldu. Stratejinin genel amaçları, “kadınların ilerlemesini ve güçlendirilmesini sağlayarak, Avrupa Konseyine üye devletlerde toplumsal cinsiyet eşitliğini etkili bir biçimde mümkün kılmak ve toplumsal cinsiyet eşitliği standartlarının etkisini ve görünürlüğünü artırarak, toplumsal cinsiyet eşitliğini ana akıma dahil edip bir dizi öncelikli alanda tedbirler almak suretiyle stratejinin üye devletlerde çeşitli tedbirler vasıtasıyla uygulanmasını desteklemektir”.

— Stratejinin uygulanmasında sağlanacak ilerlemenin ölçülmesi için beş öncelikli alan üzerinde mutabık kalmıştır:

- ▶ toplumsal cinsiyete ilişkin klişeleşmiş önyargılarla ve cinsiyet ayrımcılığıyla mücadele;
- ▶ kadınlara karşı şiddeti önleme ve bununla mücadele;
- ▶ kadınların adalete eşit erişimini güvence altına alma;
- ▶ kadın ve erkeklerin siyasi ve kamuyu ilgilendiren konularda karar verme sürecine dengeli bir biçimde katılımını sağlama;
- ▶ bütün politikalara ve tedbirlere toplumsal cinsiyet konusunun ana akım olarak dahil edilmesini sağlama.

— Avrupa Sosyal Şartının (gözden geçirilmiş) 20. Maddesinde de, iş yerinde toplumsal cinsiyet eşitliği, “tüm çalışanlar, cinsiyet nedeniyle ayrımcılık yapılmaksızın, istihdam ve çalışma alanı konularında eşit fırsat ve eşit muamele hakkına sahiptirler” ifadesiyle kabul edilmiştir.

Bulwell Riverside Merkezi, Nottingham, Birleşik Krallık²⁰

— Nottingham Belediyesince işletilen bir gençlik merkezi olan Bulwell Riverside Merkezi, suüstimalde dayalı ilişkiler konusunda farkındalık yaratmak üzere sanat, müzik ve performans mecralarını kullanarak gençlerle birlikte çalışmıştır. Yaratılan sanat çalışmaları, yerel toplulukta aile içi suüstimal konusunda farkındalık yaratmak üzere okullarda ve gençlik merkezlerinde sergilenmiştir.

20 Bakınız: www.nottinghamcity.gov.uk.

Dezavantajlı mahallelerde yaşayan genç kadınların sosyal dışlanma ve ayrımcılık konusunda ilave risklere maruz kaldıkları ve o nedenle de sosyal haklara erişimde daha çok desteğe ihtiyaç duydukları kabul edilerek, tavsiye kararında üye devletler aşağıdaki tedbirleri alarak toplumsal cinsiyet eşitliğini desteklemeye ve sosyal haklara erişimi iyileştirmeye davet edilmektedirler:

- ▶ Dezavantajlı mahallelerde yaşayan genç ebeveynin (özellikle genç annelerin) eğitime veya öğretime dönmeye teşvik edilmesi;
- ▶ aynı zamanda bu genç ebeveynin (özellikle genç annelerin) iş fırsatları aramaya teşvik edilmesi. Bu teşvik, uygun ödenekler ve çocuk bakımı hizmetleri sağlanması dahil, farklı biçimlerde sağlanabilir;
- ▶ dezavantajlı mahallelerde yaşayan gençlere kendilerini endişelendiren konuları kamuoyunda dile getirmeleri için fırsatlar sağlanması ve bu gençlerin gençlik organizasyonlarına, siyasi faaliyetlere ve genelde topluma katılımını sağlayacak olanaklar yaratılması;
- ▶ gençlerin topluluklarında liderler olarak desteklenmesi, bu toplumsal cinsiyet özelinde gençlik organizasyonlarıyla, kız ve erkeklerin birlikte katılacağı gençlik çalışmalarıyla ve genç erkekler için toplumsal cinsiyete duyarlı girişimlerle gerçekleştirilebilir;

19 Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Endeksi (GII), Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), İnsan Gelişmişlik Raporları, bakınız: <http://hdr.undp.org/en/content/gender-inequality-index-gii>. Aynı zamanda bakınız: UNDP 2015.

ŞİDDETİN ÖNLENMESİ

Şiddet konusu yıllardır Avrupa Konseyinin endişe duyduğu konulardan biri olup, bu konuyla ilgili aşağıdakiler gibi bir dizi sözleşme üye devletlerce kabul edilmiştir:

- ▶ İnsan Haklarını ve Temel Hak ve Özgürlükleri Koruma Sözleşmesi ve ek protokolleri;
- ▶ Avrupa Sosyal Şartı (gözden geçirilmiş);
- ▶ İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesi;
- ▶ Çocukların Cinsel Suistimal ve Cinsel İstismara karşı Korunmasına İlişkin Sözleşme;

— Burada konuyla daha çok ilgili olan sözleşme ise, 2011 yılında kabul edilen, Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Sözleşmedir.

— 7. Avrupa Gençlik Bakanları Konferansı (Budapeşte, 2005) gençlik politikaları uygulanarak şiddete karşılık verilmesine hasredilmişti. Bakanlar sonuç bildirisinde, diğer hususların yanı sıra, her türlü şiddet eyleminin ve bunların insanlar üzerindeki etkisinin dikkate alınmasının önemi, şiddeti önleme stratejilerinin geliştirilmesi ihtiyacı ve şiddeti önlemede, “bir yandan gençlerin bu alandaki sorumluluk duygularını artırıp, katılımlarını ve işbirliklerini aktif bir biçimde desteklerken” diğer yandan gençlerin bu alanda birer aktör olarak kabul edilmeleri üzerinde görüş birliğine varmışlardır. Bildiride aynı zamanda, insan hakları eğitiminin şiddeti önlemeyle ilgili çok önemli bir boyutu içerdiği de kabul edilmiştir.

— Bakanlar düzeyinde yapılan konferans, Canlı Kütüphane düzenleyicileri için El Kitabı gibi, şiddeti önlemeye ve şiddetle baş etmeye yönelik çeşitli eğitsel enstrümanlar ve girişimlerle sonuçlanan, günlük yaşamda şiddete karşı oluşturulan bir proje sonucunda düzenlenmiştir.

— İsveç’in Stockholm şehrinde düzenlenen Megafon Projesi de, şiddetle baş etmeye yönelik iyi bir Buyrun Girin! Projesi girişimidir.

Megafonen, Stockholm, İsveç²¹

— ‘Bugünlerde’ (Nuförtiden) adlı bu projenin amacı, gençlerin ilgi duyduğu, ırkçılık, şiddet ve ayrımcılık gibi konuları ele alma fırsatı buldukları bir dergi hazırlamaktır. Katılımcılar Stockholm’un Rinkeby-Kista ilçesinden, yaşları 16-25 arasında değişen, göçmen kökenli 19 gençti.

— Proje, yaklaşık 60.000 nüfuslu Rinkeby-Kista’nın, İsveç’te gençlik işsizliğinin en yüksek olduğu ve gençlerin çoğunun eğitim sisteminde başarılı olamadığı Kista mahallesine yönelikti. Bölgede suç oranı da yüksekti. O nedenle de gençler, topluma katılabilecekleri veya sosyal haklarına erişerek ayrımcılığın ve dışlanmanın üstesinden gelecekleri sosyal ağlara ve motivasyona sahip değildiler.

— Proje gençlerin sosyal haklarla ilgili farkındalığının artmasını ve gençlerin bu haklara erişim konusunda olanak ve yeteneklerini güçlendirdi. Gençler kendi gündemlerini oluşturabildiler ve kendilerini ilgilendiren konuları ele bildirdiler. Projede üzerinde durulan haklar ayrımcılık yapılmaması, şiddete başvurulmaması, istihdam, eğitim, katılım ve konutla ilgili haklardı.

— Proje sırasında yerel belediye altı katılımcıyı işe aldı. Projenin eğitim boyutu sayesinde 12 diğer genç de gazetecilik becerilerini geliştirdiler. Dergi bölgedeki 3000’i aşkın gence dağıtıldı ve gençlerin neler yapabileceğini gösterdi, bu da daha çok sayıda gencin projeye ve Megafonen’in çalışmalarına ilgi göstermesini sağladı. Proje sonucunda genç katılımcılar gönüllü çalışmaya ve mahallelerine daha fazla katılım sağlamaya devam konusunda motive oldular.

21 Bakınız : <http://megafonen.com>.

Buyrun Girin! Projesine özellikle atıfta bulunulan tavsiye kararında, gençler gerek ev içerisinde gerekse ev dışında sıklıkla şiddet mağdurları olduklarından, şiddetin dezavantajlı mahallelerde yaşayan gençler için bir endişe kaynağı olduğu kabul edilmektedir. Pek çok genç aynı zamanda şiddet nedeni de olabilmektedir. Şiddet çok çeşitli biçimlerde ortaya çıkabilir ve bir korku iklimi yaratarak gençlere karşı ayrımcılığı daha da artırabilir. Aşağıdaki tedbirler şiddetle baş etme vasıtası olarak üye devletlerdeki ulusal, bölgesel ve yerel düzeydeki yönetimlere tavsiye olunur:

- ▶ dezavantajlı topluluklarda yaşayan gençler ve temsilcileriyle, polis, adalet ve şartlı salıverme hizmetleri, gençlik kuruluşları ve gençlik çalışanları arasında, şiddetin nedenlerini belirlemek ve şiddetle baş etmeye yönelik stratejiler üzerinde mutabakat sağlamak üzere diyalog fırsatları sağlamak;
- ▶ zorbalık, cinsel taciz, toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve diğer şiddet türleriyle baş etmek üzere örgün ve yaygın eğitim programlarını yürürlüğe sokmak;

- ▶ şiddet mağduru gençlerin toparlanmasına yardımcı olacak destek programları sağlamak ve gençlik dostu iletişim vasıtaları kullanarak bilgilendirme yapmak;
- ▶ toplumsal cinsiyete dayalı şiddet dahil olmak üzere mağdurları kendilerine karşı uygulanan şiddeti polise haber vermeye teşvik etmek, aynı zamanda, gerekiyorsa yeni eve geçme, danışmanlık ve parasal destek dahil olmak üzere, şiddet mağdurlarının güvenliklerini ve ailelerinin güvenliğini temin edecek hizmetlere erişimini sağlamak;
- ▶ dezavantajlı mahallelerdeki şiddet eylemleri üzerinde çalışan emniyet mensuplarını, hukuk mesleğinden olanları ve ilgili diğer kamu kurumları personelini toplumsal cinsiyet konusunda duyarlı olunması gereken insan hakları konusunda eğitmek;
- ▶ emniyet mensuplarını, bunu yapmayanlara yaptırım uygulanması dahil olmak üzere, dezavantajlı mahallelerde yaşayan gençleri şiddete karşı korumaya teşvik etmek;
- ▶ şiddet eylemleri gerçekleştiren gençlerin ve diğer suç işleyen gençlerin rehabilitasyonunu ve topluma yeniden entegrasyonunu destekleyen girişimleri yürürlüğe sokmak ve nefret söylemini ve nefret suçlarını önlemeye yönelik girişimlerde bulunmak.

Bölüm 7

Genç dostu kamu politikalarının oluşturulması

Training Course for Youth Peer
Group B
19-26 June 2011

Genç dostu kamu politikalarının oluşturulması

POLİTİKA NEDİR?

— Kamu yetkilileri için politika, devletin kaynaklarının siyasi hedeflere ulaşılması için tahsis edilmesi sürecidir. Kamu politikaları, sosyal değişim başlatmak, reform yapmak veya daha nitelikli hizmetler sunmak gibi çeşitli ekonomik ve sosyal nedenlere yönelik olabilir. Politikalar yasalarla, yönetmeliklerle ve/veya idari programlarla uygulanabilir.

— Etkili politika oluşturma, hükümetlerin olaylara ancak olaylar meydana geldikçe tepki göstermesi yerine, yönetişime belli bir yapısal çerçeve verilmesidir. Politika oluşturma karmaşık bir süreç olabilir çünkü modern yönetim yapılanmalarında politika alanları birbiriyle örtüşür, yani bir yönetim sahasında alınan kararın öteki politika alanlarında sonuçları olabilecektir. O nedenle de kamu politikası konuları birbiriyle bağlantılıdır ve birbirine bağımlıdır.

POLİTİKA NASIL OLUŞTURULMALIDIR?

— Kamu politikalarının oluşturulması çeşitli seçeneklerin araştırılmasına, analizine, istişare edilmesine ve mevcut bilgilerin sentezine dayandırılmalıdır. Politika oluşturma süreci ne kadar güçlüyse, iyi karar alma ve nihayetinde iyi yönetim potansiyeli de o kadar yüksek olur.

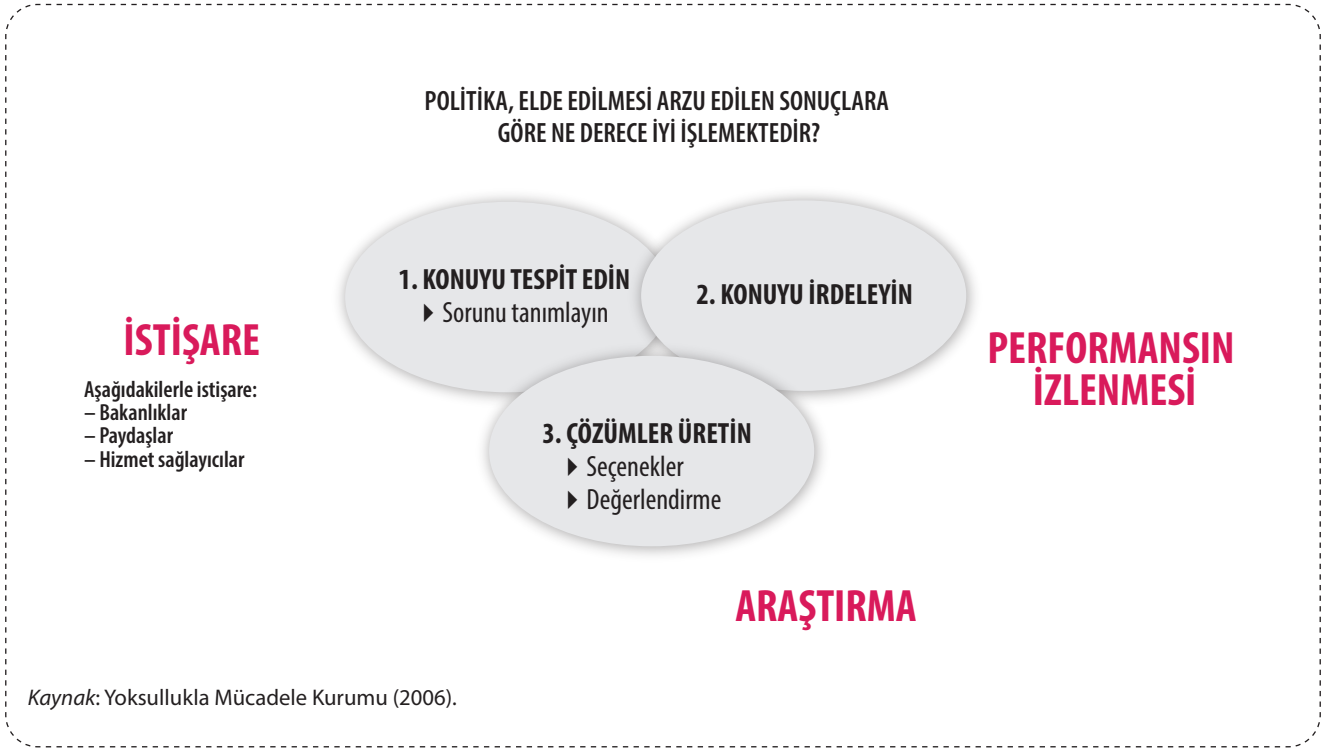
— Aşağıdaki, tüm yönetim kademelerindeki iyi politika oluşturma adımları aynı zamanda Buyrun Girin! Tavsiye kararındaki politika tedbirlerinin uygulanmasında da kullanılabilir:

<p>1. adım Ele alınacak sorunla ilgili bir anlayış olmalıdır:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ sorunu tanımlayın – yeni politika oluşturma nedeni nedir ve hedefler ve beklenen sonuçlar nelerdir? ▶ mevcut ilgili hizmetleri, özellikle de bunların güçlü ve zayıf yanlarını inceleyin ▶ ilgili paydaşları belirleyin ve bunların rolünün/katkılarının neler olması gerektiğine ve sürece nasıl dahil edilebileceklerine karar verin ▶ sürece nezaret edecek bir yönetim yapısı belirleyin ▶ eylem kurallarını tanımlayın
<p>2. adım Muhtemel çözümler geliştirin:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ kanıt ve bilgi toplayın ▶ ilgili paydaşlarla kapsamlı bir biçimde istişarede bulunun (yeni bir milli politika söz konusu olduğunda hükümet bir Yeşil Kitap yayınlatabilir) ▶ konuyla ilgili tüm kuruluşlar ve kişilerle çalışmak ve daha geniş halkla aktif olarak etkileşimde bulunmak ▶ riski yönetin: hangi engellerin aşılması gerekmektedir? ▶ İlave tedbirler için seçenekler/alternatifler geliştirin ▶ Çeşitli seçeneklerin nasıl test edileceği, izleneceği ve değerlendirileceğine dair bir plan yapın ▶ Her bir seçenekle ilgili maliyet tahminleri yapın: hangi kaynaklar kullanılabilir?
<p>3. adım Seçenekleri test edin:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Politika seçeneklerini ilgili taraflara anlatın ▶ Hizmet sağlayıcılara eğitim bilgi vb. sağlayın ▶ Seçenekleri sahada test edin ▶ Geri bildirim mekanizmaları oluşturun
<p>4. adım En uygun çözüm üzerinde görüş birliği sağlayın:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Geri bildirim değerlendirin ▶ En uygun seçeneği seçin ▶ Mevcut politikalarda ayarlama yapın ve/veya mevcut politikaları gözden geçirin veya seçilen seçeneğe göre yeni bir politika oluşturun
<p>5. adım: Üzerinde mutabık kalınan politikayı uygulayın:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ bir kamu bilgilendirme stratejisi uygulayın ▶ ilgili sivil toplum ortaklarını sürece dahil edin ▶ değişimi sağlayacak mekanizmaları ve kaynakları devreye sokun ▶ yeni/gözden geçirilmiş politikayı uygulamakla görevlendirilenleri eğitin (hizmet sağlayıcılar) ▶ üzerinde mutabık kalınmış standartlara göre sürekli değerlendirme yapın <p>(Bakanlar Kurulu 1999; Çek Hükümeti 2002)</p>

■ O nedenle politika oluşturma, fikirden tasarıma, testten uygulamaya, izlemeden değerlendirmeye uzanan, yeniden tasarlama sürecinin ve politikaların sürekli iyileştirildiği, bir dizi birbirine bağlantılı adımdan oluşur. Politika oluşturma belirli bir bağlam dahilindeki bir süreçtir ve mevcut politikalar veya tamamlayıcı politika oluşturma süreçleri temel alınıp, onlarla karşılaştırılan bir süreçtir (bakınız: Şekil 1) (Yoksullukla Savaş Kurumu 2006).

■ İlgili paydaşların politikaların oluşturulmasına etkili bir biçimde müdahil olması ve bu paydaşların politika geliştirme sürecine anlamlı girdiler sunabilmeleri için, politika kararından etkilenebilecek topluluklarıyla, üyeleriyle ve ilgili paydaşlarıyla istişarede bulunabilmeleri için, ilgili tüm bilgilere yeterli süre önceden erişim sağlayabilmelidirler. Bu, özellikle de topluluk organizasyonları ve gönüllü organizasyonlar için geçerlidir.

Şekil 2. Etkili politika oluşturma

GENÇLİK POLİTİKALARININ OLUŞTURULMASI

— Bütün bunlar gençlerin özel kaygılarının ele alınmasına yönelik politikaların oluşturulmasına nasıl uygulanacaktır?

— Gençleri doğrudan etkileyen politikaların oluşturulmasıyla ilgili güçlü, Buyrun Girin! Tavsiye kararında sıralanan istihdam, eğitim ve öğretim, sağlık, konut ve yaşam çevresi gibi sorunların çoğunun ana akım kamu politikalarına tabi olmasıdır. Ancak, örneğin şiddet sorunu ve gençlik çalışmalarının ve gençlik kuruluşlarının topluluklarının yaşamlarını iyileştirmedeki rolü gibi diğer politika alanları özel olarak gençlerin sorunlarıyla ilgilidir.

— Bir politika oluşturulurken veya mevcut bir politika güncellenirken, ilgili paydaşlar, istişare, gözden geçirme, değerlendirme ve “veri tespiti” aşamalarında görüşlerini sunmaya davet edilmelidirler. Ana akım politika alanlarıyla ilgili olarak da, gençlik temsilcilerinin, milli veya yerel gençlik konseyleri veya öteki istişare mekanizmaları vasıtasıyla, politikaları hazırlayanlarla, politika oluşturma sürecinin erken safhalarında etkileşime girebilmelerinin ve siyasi ve idari yapılar tarafından, politika oluşturma sürecinin bütün safhalarında, ilgili ve anlamlı paydaşlar olarak tanınıp kabul edilmelerinin sağlanması elzemdir.

— Bu, politika oluşturma sürecini etkilemeye yönelik bir kampanyada, diğer paydaşları ikna edecek ve onlarla koalisyonlar oluşturulmasını sağlayacak fırsatlar sunacak yerel gençlik kuruluşları ortaklıkları oluşturulmasıyla sağlanabilir. Bu şekilde, ulusal politikalar yerel seviyede gençlerin kaygılarına cevap verebilir ve bunları yansıtabilir. Ancak, bu tür ittifaklar oluşturulurken hatırd tutulması gereken bazı önemli hususlar vardır. Bu yerel ortaklıkların meşru olabilmeleri için gençlerle ve yerel topluluklarla bağlantılı olmaları gerekir. Politika oluşturma sürecinde gençlerle istişare edilmeli ve gençler sürece geri bildirimde bulunabilmelidirler.

— Kamu yönetimleri açısından bakıldığında da, gençlik kuruluşlarının gençleri ilgilendiren politikaların oluşturulmasına erken bir safhada veri sağlaması, neyin işe yarayıp neyin yaramayacağına dair öngörülere değerli katkı sunarak, daha odaklı ve uygun politikaların oluşturulmasını mümkün kılabilir. İyi tanımlanmış ve şeffaf bir süreç ve kapsam dahilinde, gençlerin doğrudan katılımı da düşünülebilir.

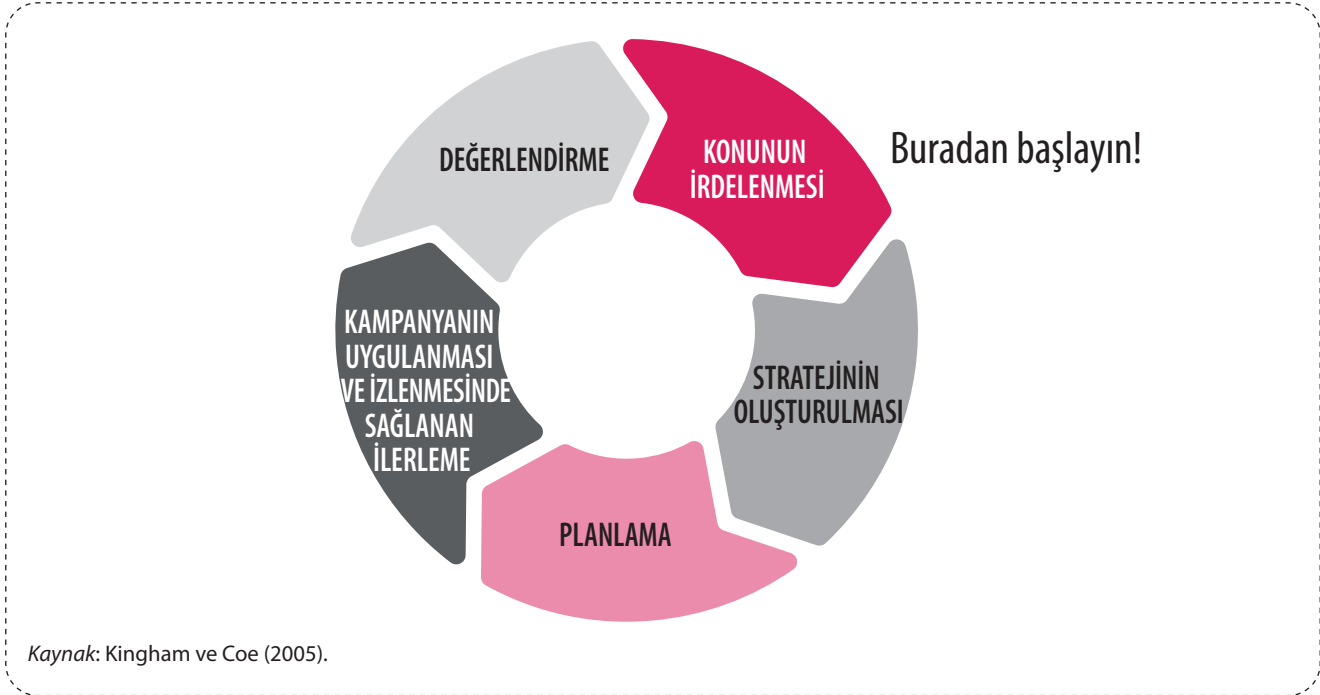
KAMPANYALAR

— Kamu politikalarının oluşturulmasında, gençleri temsil eden kuruluşlar dahil olmak üzere, bu ilgili aktörlerin ve paydaşların katılımı ve bunlarla diyalog kurulması, gençlerin yaşamlarını, ailelerini ve topluluklarını etkileyen siyasi kararlarda söz sahibi yapılmaları, demokratik süreç için anahtar niteliğindedir. Yeni sosyal ihtiyaçlar ortaya çıktıkça, gençlik kuruluşları ve yerel gençlik ortaklıkları, sosyal haklarla ilgili sorunları kamu yetkililerinin dikkatine sunmada ve gençlerin ihtiyaçlarına dair her hangi bir siyasi veya idari politika veya eylemi etkilemede hayati bir rol oynayabilir. Fakat, ortaya çıkan yeni önemli sosyal ihtiyaçlar olarak kabul edilen konularla ilgili bir siyasi girişim için bir kampanya sürdürülmesi gerektiğinde, ancak sorunun ele alınmasına karşı siyasi ve/ya idari bir direnç gösterildiğinde, aşağıdaki hususlar dikkate alınabilir.²²

22 Kamu kampanyalarının tasarlanmasında yardımcı olabilecek bir dizi web sitesi mevcuttur, örneğin: www.campaignstrategy.org veya Birleşik Krallık Gönüllü Kuruluşlar Milli Konseyi (NCVO) web sitesi www.knowhownonprofit.org gibi.

İletişim	▶ Kamu kampanyaları öteki insanları ikna etmeyle ilgilidir, o nedenle eğitim ve bilgilendirmeye odaklanılması çok önemlidir. Maksat konuya ilgi çekilmesi, daha geniş halk kitlelerinin/seçmenlerin eğitilmesi, mümkün olduğunca geniş bir kesimin motive edilmesi ve konunun halk bireyleri için kişisel bir hale getirilmesidir!
Araştırma	▶ Muhtemel itirazların neler olduğunu ve neye muhalefet edildiğini bilmek ve yeni politikanın oluşturulması lehine anlamlı ve anlaşılır argümanlarla bu itirazlara ve muhalefete karşı çıkmak önemlidir.
Kampanya kimin için ve hangi amaçla yapılıyor?	▶ Kampanya kimi hedefliyor? Milli bir kampanya mıdır, bölgesel bir kampanya mıdır, yerel bir kampanya mıdır? Amaç yasal veya idari girişimde bulunulmasını mı sağlamaktır?
Kaynaklar	▶ Etkili bir kampanyanın sürdürülmesi için hangi kaynaklar ve insan kaynakları mevcuttur? Yerel ortaklıklar kaynaklarını bir havuzda birleştirebilirler mi? Kampanyanın destek tabanını benzer zihniyetteki kuruluşlarla genişletmeye, daha fazla kaynağa erişmeye ihtiyaç var mıdır? Bu nasıl yönetilecektir? Farklı ortakların öncelikleri nasıl uzlaştırılacaktır?
Planlama	▶ Kampanyayı, her aşamanın bir sonraki aşamaya, adeta tuğlaların üst üste konması gibi erişeceği, kampanya ilerledikçe hızlanılacak bir şekilde, aşama aşama planlayın.
Kampanya	▶ Ortaya çıkan sosyal ihtiyacın karşılanmasına dair net ve açık, basit ve anlaşılır argümanlar yayınlayın ve örneğin, ulusal/yerel medyayı bilgilendirmek, başvuru dilekçeleri hazırlamak, siyasi ve idari karar vericilerle lobi faaliyetleri sürdürmek, gerekiyorsa, basın fotoğrafları, televizyon ve radyoyu kullanarak, daha geniş medyanın dikkatini çekecek barışçı, doğrudan eylem etkinlikleri düzenlemek gibi vasıtalar arasından hangilerini kullanacağınıza karar verin. ▶ Sosyal medya (bloglar, Twitter, sosyal ağlar) kampanya düzenlemek, online başvuru dilekçesi hazırlamak, daha geniş kitleleri bilgilendirmek (özellikle de gençleri) ve kampanyaya destek sağlamak için çok etkili bir vasıta.
Yaratılan etkinin izlenmesi ve değerlendirilmesi	▶ Kampanyanın başarısı açısından, kampanyanın gidişatının sürekli ölçülmesi son derece önemlidir. Kampanya başlangıçtaki hedeflerine ulaşıyor mu? Kamuoyu, siyasi temsilciler ve diğer paydaşlar konuyla ilgileniyor mu? Olumsuzluklar ve olumluluklar nelerdir? Stratejinin değiştirilmesine veya gözden geçirilmesine ihtiyaç var mıdır?

Şekil 3. Kampanya planlama döngüsü

BİR VAKA ÇALIŞMASI: GIOVANISÌ, TOSKANA, İTALYA

— Giovanisì projesi gençlere yönelik bir projenin geliştirilmesinin uygulamada nasıl gerçekleştirilebileceğini ortaya koyan bir örnektir.

Proje her ne kadar özellikle dezavantajlı mahallelerden gençleri hedef almıyorsa da, sosyal dışlanma riskiyle karşı karşıya olan

gençlere ulaşmıştır. Proje aynı zamanda gençlerin sosyal haklarına dayalı politikalar için de iyi bir örnek oluşturmaktadır. Projede özerk yaşama geçişlerinde gençlerin konutla, profesyonel niteliklerle, istihdamla vb. ile ilgili konularda karşılaşmaları muhtemel kırılma noktaları ele alınmaktadır.

— Giovanişi, Toskana Bölgesel Yönetiminin gençlerin bağımsız olmalarına yardımcı olmak üzere desteklediği bir projedir. Bölgesel, ulusal ve Avrupa Birliği fonlarıyla finanse edilmekte olup, altı ana konu üzerinde odaklanmaktadır: stajyerlik, konut, devlet memurluğu, girişimcilik, eğitim ve öğretim.

— Giovanişi bölgesel düzeyde mevcut gençlik politikalarını birbiriyle entegre etmiş ve aynı zamanda yeni girişim alanları yaratmıştır. Projeye Haziran 2011'de başlamıştır.

— Projenin başlıca amaçları şunlardır:

- ▶ Gençleri ailelerinden bağımsız yaşamaya teşvik etmek;
- ▶ Eğitim sahasındaki fırsatları iyileştirmek;
- ▶ Okuldan iş yaşamına geçişi kolaylaştırmak;
- ▶ Yeni işletmelerin kurulmasına yardımcı olmak
- ▶ Çalışma ve eğitim fırsatlarını desteklemek.

— Proje 18-40 yaş arasındaki gençlere yönelik olup, projenin farklı alanlarıyla ilgili farklı yaş sınırlamaları mevcuttur.

— Operasyonel açıdan bakıldığında proje Toskana Bölgesel Yönetimi Başkanlığında bu projeye tahsis edilmiş özel bir bürodan yönetilmekte ve koordine edilmektedir. Büro:

- ▶ Yeni fırsatları hayata geçirmek ve mevcut fırsatları yenilemek üzere bölgesel yönetim daireleriyle etkileşim içerisinde;
- ▶ Yeni fırsatlardan haberdar etmek üzere gençlerle etkileşime girer, fikirlerini ve geri bildirimlerini alır ve ihtiyaçlarını kaydeder.

— Giovanişi aynı zamanda gençlerin ve gençlik çalışanlarının projeye daha çok katılım sağlamalarını destekler. Ayrıca, gençlerin ihtiyaçlarıyla ilgili fikir ve bilgilerin toplanmasına gençleri doğrudan doğruya dahil etmek için, gençlerden oluşan çalışma grupları, gençlik dernekleri ve gençlerle çalışan STK'lar oluşturmuştur.

— Giovanişi bu politikayla ilgili özel girişimleri için araştırma yapıp bu girişimlerle ilgili kanıtlar sunulması için çeşitli faaliyetler düzenlemiştir. Örneğin:

- ▶ Avrupa Konseyi ile işbirliği içinde, sosyal haklar konularını araştırmak üzere iki tematik seminer düzenlemiştir: Giovanişi Avrupa Konseyi ile buluşuyor (Kasım 2013), ve Gençlik Katılımı -- *Strade per crescere* (Kasım 2015);
- ▶ Tavolo Giovani adlı, doğrudan doğruya Giovanişi ile ve bölgesel kurumlarla etkileşime giren bir çalışma grubu oluşturmuştur. Bu çalışma grubu STK'lardan, yerel yönetimlerden, işçi sendikalarından gençler için ve gençlerle birlikte çalışan derneklerden 50'yi aşkın gençlik temsilcisinden oluşmaktadır. Grup gençlerin ihtiyaçlarını belirler ve projenin amaca yönelik olarak daha iyi mukabelede bulunabilmesi için Giovanişi'nin aldığı tedbirleri izler.
- ▶ Giovanişi iletişim faaliyetleri düzenleyerek, gençleri yaratılan fırsatlardan haberdar etmiştir. 22000'i aşkın insan yerel düzeyde Giovanişi bilgilendirme noktalarında düzenlenen bilgilendirme faaliyetlerine katılmıştır.

— Aşağıdaki bölümlerde projede uygulanan spesifik tedbirler anlatılmaktadır.

Stajyerlikler

— Belli bir müfredata bağlı olmayan stajyerlik çalışmaları gençlere emek piyasasına hazırlanmaları ve bu alanda eğitimleri için fırsat sağlamaktadır. Toskana Bölgesel Yönetimi Toskana'daki kamu ve özel sektör müfredat dışı stajyerliklerine ortak fon sağlamaktadır. Hedef grup 18-30 yaş arasındaki gençlerdir. Engelli veya dezavantajlı çevrelerden gelenler için bir yaş sınırı yoktur. Toskana Bölgesel Yönetimi yasaların gerekli kıldığı 500 Euro'nun 300 Euro'sunu stajyerlik sağlayan şirketlere doğrudan doğruya ödeyerek, stajyerliğe ortak fon sağlamaktadır. Stajyerlik tamamlandıktan sonra, Toskana Bölgesel Yönetimi ekonomik teşvikler sağlayarak, özel şirketleri stajyerlere kalıcı iş veya en az iki yıllık sabit sözleşmeli istihdam sağlamaya teşvik etmektedir.

— Müfredata dayalı Stajyerlikler ve Profesyonel Çıraklık: Toskana Bölgesel Yönetimi stajyerlik sağlayan şirketlere veya kamu kuruluşlarına 300 Euro ödemektedir (18-32 yaşında olanlar için).

Konut

— 18 ila 34 yaş arasında olanların ebeveynlerinin evinden ayrılarak bağımsız yaşamlarına yardımcı olmak için Toskana Bölgesel Yönetimi gençlerin kiralama yardımı sağlamaktadır. Katkı oranı, gencin gelir düzeyine ve çocuğu olup olmadığına bakılmak üzere, 150-350 Euro arasında değişmektedir.

Kamu hizmeti

— Toskana Bölgesel Yönetimi: sağlık hizmetleri, çevre, eğitim, kültür, sosyal hizmet, göçmenlik işleri, tüketicinin korunması, fırsat eşitliği, adil ve etik ticaret ve uluslararası işbirliği alanlarında kamu hizmeti projelerini finanse etmektedir. Bu kamu hizmeti projelerine ayda 433 Euro'luk bir katkı 12 ay süreyle doğrudan doğruya Toskana Bölgesel Yönetiminden ilgili gençlere ödenmektedir ve faaliyetler tescilli STK'lar ve yerel yönetimlerce yürütülmektedir.

— Hedef kitle 18-30 yaş arasındaki gençlerdir ve program engelli gençler için 35 yaşına kadar uzatılmaktadır.

Eğitim ve öğretim

— Yeteneği ve işe bağlılığı desteklemek ve gençlerin eğitim, öğrenim, öğrenme ve uzmanlaşma hakkını desteklemek üzere, eğitim kuponları, burslar, mesleki eğitim çalışma programları gibi bir dizi teşvik uygulamaya konmuştur.

Girişimcilik

— Gençlerin kendi işlerini kurmalarını kolaylaştırmak üzere Toskana Bölgesel Yönetimi girişimcilik alanında farklı tedbirler uygulamıştır. Toskana Bölgesel Yönetimi özellikle, her hangi bir finansman veya leasing işlemine teminat sağlayarak, iş mekanı vererek, harcamaları karşılayacak hibeler vererek, mikro-kredi imkanlarına destek olarak ve genç uygulayıcıları destekleyerek genç girişimcilere yardımcı olmuştur. Ayrıca, tarım sektöründeki yeni işletmelere özellikle önem verilmektedir. Yeni şirket kurmak isteyen genç çiftçilere 40.000 Euro'luk yardım yapılmıştır.

İstihdam

— Toskana Bölgesel Yönetimi, genç mezunlara ve doktora olan 35 yaşından gençlere kısa veya uzun vadeli sözleşme yaparak işe alan şirketlere teşvikler vererek, 40 yaşından genç eş-çalışanlara kupon vererek, geçici süreli çalışanlar için güvenceler sunarak ve çıraklık sözleşmelerini destekleyerek, gençlerin emek piyasasına erişimini desteklemektedir.

— Giovanişi projesiyle ilave bilgi için bakınız: www.giovanisi.it veya info@giovanisi.it adresine yazınız.

Bölüm 8

**Siz(gençlik) neler yapabilir/siniz:
aktif olun ve sesinizi duyurun**

Siz(gençlik) neler yapabilir/siniz: aktif olun ve sesinizi duyurun

Rehberde tavsiye kararının uygulanmasında milli hükümetlerle birlikte başlıca aktörler olan yerel yönetimler için bir destek aracı sunulmaktadır. Aynı zamanda, gençlik kuruluşlarının, gençlerin ve gençlik hizmeti sağlayanların da tavsiye kararının uygulanmasında önemli rolleri vardır. Bu bölümde gençlerin, gençlik kuruluşlarının ve gençlik alanında çalışanların gençlerin sosyal haklara erişimini iyileştirmelerine yönelik öneriler ve düşünceler yer almaktadır.

— Gençlerin sosyal haklarına erişimini destekleme amaçlı bir girişimin, aktif katılımı teşvik edecek biçimde ve girişimin gençlerle ve karar vericilerle başlatılacak şekilde gerçekleştirilmesi önemlidir. Gençlerin, siyasi süreçlere dahil olmuş, aktif ve eleştirel vatandaşlar olmalarını teşvik etmek ve karar vericilerin gençlerin durumuna duyarlı olmasını sağlamak, ilgili bütün tarafların konuları öğrenmelerini, konuları tartışmalarını ve diyalog kurmalarını gerektirmektedir. Gençleri ve karar vericileri günlük yaşamlarında karşı karşıya gelmedikleri gerçekliklere maruz bırakabileceğiniz ve gençlerin sosyal haklarının ve gençlerin gerçekliklerinin daha iyi anlaşılmasını teşvik edecek her girişim, doğru yönde atılmış bir adımdır.

— Aşağıdaki fikirler de politika üretenler için önemli anlamlar taşıyabilir. Çoğu kez, girişimlerin veya projelerin organize edilmesi, gerek kurumsal, gerek aynı veya finansal destek gerektirir. Sivil toplumun ve gençlerin yine gençler için oluşturdukları projeleri desteklemenin gençlerin aktif vatandaşlar haline getirilmelerinde başarılı bir yöntem olduğu kanıtlanmıştır.

DURUMU ANLAYIN

— Bir konunun farklı yönlerini anlamak etkili planlama yapılması için çok gereklidir. O nedenle, bulunduğunuz mahallede gençlerin sosyal haklara erişimi için ne yapmak gerektiğine karar vermeden önce, gençlerin durumunu ve içinde yaşadıkları sosyal, siyasi ve ekonomik ortamı anlamaya çalışmalısınız.

ARAŞTIRMA YAPIN

— Bilgi güçtür ve mahallenizdeki gençlerin sosyal haklara erişimlerinin nasıl engellendiğine dair bilgi, eyleme geçmek için başlangıç noktasıdır. Önce mahallenizdeki gençlerin karşı karşıya oldukları sorunlar üzerinde düşünerek, bunları muhakeme ederek ve bu sorunları tespit ederek başlayabilirsiniz:

- ▶ Yaşadığınız yerdeki gençlerin yaşam kalitesini etkileyen spesifik sorunları belirleyin. Mahallenizdeki deneyiminizden, örneğin konuta erişim, eğlence tesislerinin maliyeti, gençlik alanlarına erişim, cinsel sağlık eğitiminin, ilişki eğitiminin olmaması, gençlik dostu sağlık hizmetlerinin olmaması veya belirli bir azınlık grubuna yönelik ön yargılar gibi, gençlerin yaşamını güçleştiren konuları tespit edebilirsiniz.
- ▶ Gençlerle konuşun ve kendilerini çaresizlik içinde hissetmelerine neden olan ve/veya tutku ile bağlandıkları şeyleri tespit edin. Şunu hatırla tutun ki, gençler çoğu kez yetişkin politika üretenlerin dikkat etmediği, söylemediği, dikkat etmeyeceği, söylemeyeceği ya da dikkat edemeyeceği, söyleyemeyeceği şeylere dikkat eder ve bunları söylerler.
- ▶ Mahallenizdeki gençler için en önemli konuları tespit edin, gençleri, kendilerini en çok etkileyen veya değiştirmeye en hevesli oldukları sorunları tespit etme, anlama sürecine dahil edin. Durumda en küçük bir değişikliğin meydana getirilmesinin bile uzun zaman ve büyük çaba gerektirebileceğini hatırla tutun. Benzer biçimde, sizin veya birlikte çalıştığınız gençlerin, eyleme geçmeden önce, bazı konular hakkında daha çok bilgi edinmeniz ve bunları çeşitli bakış açılarından ele almanız gerekebilir;
- ▶ Gerçekçi olmayı sürdürün, beklentileri yönetin ve neyi başarı sayabileceğiniz konusunda net ve açık olun; konuya sadece gençlerin karşı karşıya kaldıkları sorunlar konusunda farkındalığı artırmaya çalışmakla başlayabilirsiniz.

BAŞLICA PAYDAŞLARI BELİRLEYİN

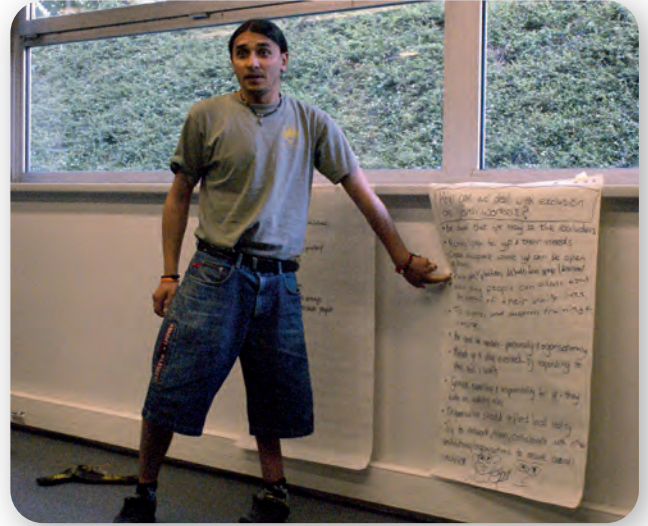
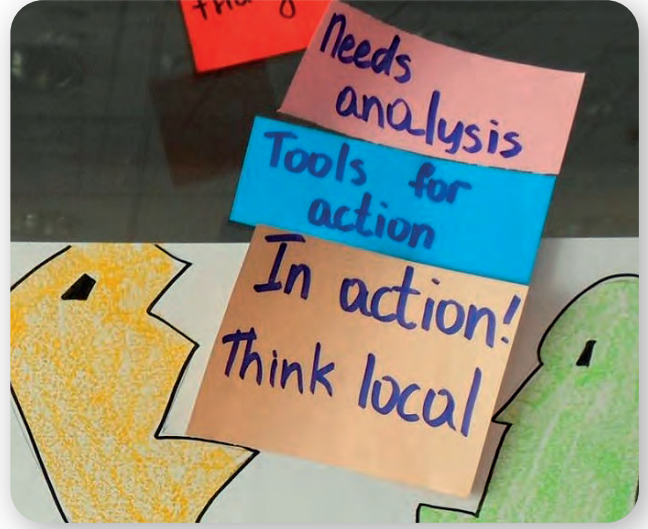
— Tespit ettiğiniz sorundan başka kimlerin etkilendiğini, önemli karar sahiplerinin ve öteki paydaşların kimler olduğunu bilmek önemlidir. Bu sizin işbirliği fırsatlarını veya farklı görüşte olan insanları tespit etmenize yardımcı olacaktır:

- ▶ Paydaş veya topluluk şeması oluşturma çalışması yapın. Önemli aktörlerin kimler olduğunu, mevcut durumu bu durumla ilgili olarak bu paydaşların neler yaptıklarını öğrenin;
- ▶ Durumla ilgili olarak mahallenizdeki yetişkinlerle ve önemli etkili kişilerle görüşün. Onların gençlerin söylediklerine katılıp katılmadıklarını öğrenin ve ileride alınacak önlemlerde yardımcı olup olamayacaklarını değerlendirin;
- ▶ İletişim kurmak istediğiniz farklı dinleyici kitlelerini ve onlarda etki yaratabilecek mesajı belirleyin. Örneğin öteki gençler, yerel siyasiler, yerel medya veya kamu görevlileri gibi, tespit etmiş olduğunuz farklı paydaşlara göre yaklaşımınızı değiştirmeniz gerekebilir. Belki de duygusal ve kişisel anlatımlar bazılarının hoşuna giderken, yazılı raporlar da başkalarına daha çekici gelecektir.

HİKAYENİZİ OLUŞTURMAYA BAŞLAYIN

— Durumu anlamak amacıyla, mahallenizdeki insanlardan hikayeler, veriler ve kişisel tanıklıklar gibi kanıtlar toplayın. Şunları yapabilirsiniz:

- ▶ Gençlerle konuşun, mülakatlar yapın veya durumun yaşamlarını nasıl etkilediğine dair onlarla videolar çekin. Örneğin gençlerle sosyal konuta, sağlık hizmetlerine erişime veya eğitim sistemiyle ilgili deneyimlerine dair mülakatlar yapabilirsiniz. Mahallelerindeki eğitim kalitesi, konut veya sağlıkla ilgili sorunlara dair görüşlerini toplamak üzere bir anket düzenleyebilirsiniz;
- ▶ Devlette veya diğer kuruluşlarda bulunan veri ve bilgilere erişip bunların analizini yapabilirsiniz. Örneğin mahallenizdeki gençler arasındaki işsizlik oranıyla ilgili, gençleri etkileyen şiddet suçları veya sosyal konut bekleme listesindeki genç sayısı ile ilgili mevcut veriler olabilir. Neler olduğunu anlamanıza yardımcı olmak üzere yerel gazetelerden haberleri derleyin ve odaklanmak istediğiniz konu üzerinde çalışan diğer kuruluşlarla birlikte çalışın;
- ▶ Topladığınız verilerin bir analizini yapın. Ortaya çıkan önemli sorunları tespit edin. Mümkünse, durumun iyileştirilmesine yönelik bir iki konuyu veya düşünceyi tespit edin.

BİR EYLEM PLANI YAPIN

— Durumu iyice anladıktan sonra en iyi hal tarzı üzerinde karar vermeye başlayabilirsiniz. Genelde iyi bir aktivist olmak için iyi planlama yapmak gerekir. Grupta yapacağınız bir planlama toplantısıyla tam olarak ne istediğiniz ve neyi yapmaya yeteneğiniz olduğu ve sonucun en iyi hangi yöntemle elde edilebileceği üzerinde odaklanabilirsiniz. Daha iddialı amaçlar söz konusu olduğunda, bu muhtemelen atılması önerilebilecek ilk adımdır, çünkü arzu edilen sonuca ulaştırmayan girişimler şevk kırıcı olabilir. İlk yapacağınız şeyin etkili olmasını sağlamalısınız.

— Grubunuzla aşağıdaki dört aşamayı uygulamaya çalışın:

- ▶ halen ne durumda olduğunuzu belirleyin: grubunuz için bir SWOT (Güçlü yanlar, Zayıf Yanlar, Fırsatlar, Tehditler) analizi yapın;
- ▶ ele almak istediğiniz sorunun ve elde etmek istediğiniz sonucun ne olacağına karar verin;
- ▶ grubunuzun kaynaklarını dikkate alarak, soruna en iyi nasıl yaklaşabileceğinizi düşünün;
- ▶ Harekete geçin!

HAREKETE GEÇİN

— Harekete geçmek derken, “resmen” eylem diye niteleyebileceğimiz bir faaliyetin ötesinde, muhtemelen grubun kendisinden daha büyük bir topluluğu içeren bir girişimden söz ediyoruz. Harekete geçmenin amacı sadece eğitsel açıdan değil, ama bunun da ötesinde değerli bir sonuç elde etmektir. Planladığınız eylemler durumdan etkilenen insanları desteklemeye, gençlerin duruma ilgili bilgisini artırmaya veya fiilen durumu değiştirmeye yönelik eylemler şeklinde tasarlanabilir.

ÖTEKİ GRUPLARLA VEYA HAREKETLERLE BAĞLANTI KURUN

— Gençlerin kendi eylemlerini başlatmaları yararlıysa da, daha büyük bir hareketin parçası olarak eyleme geçmek de veya öteki kuruluşlarla birlikte çalışarak deneyim kazanmak da yararlı olabilir.

— Oluşturduğunuz paydaşlar şemasından, hem “profesyonel” STK’lar hem de kendiliğinden oluşmuş, tabana yayılmış hareketler dahil olmak üzere, sosyal haklar üzerinde çalışan kuruluşları tespit edebilirsiniz. Bunlardan bazıları sizin yerel mahallenizde faaliyet gösteriyor veya sizin veya birlikte çalıştığınız gençlerin dahil olabileceği kampanyalar yürütüyor olabilirler.

— Bir kuruluşun, yaptığı çalışmalara hep “sosyal haklar” çalışmaları diye atıfta bulunmayabileceğini de hatırd tutun. Ancak, evsizlik, yoksul çocuklar, aile içi şiddet, ırkçılık ve ayrımcılık ve daha pek çok konu üzerinde çalışıyorsa, bunu açıkça belirtse de belirtmese de, o kuruluş kuşkusuz sosyal haklar üzerinde çalışıyordu.

MUHTAÇ DURUMDAKİ İNSANLARI DESTEKLEYİN

— Pek çok genç ve gençlik grupları sosyal haklarından mahrum edilmiş insanlara aktif bir biçimde doğrudan yardımda bulunmaktadır. Gençler güçlükler içindeki insanlarla bir araya gelerek, onların sorunlarını dinleyerek veya onlara eşlik edip konuşarak, sosyal haklarından mahrum edilmiş insanların yaşamlarını doğrudan etkileyebilirler. Kırılgan ve hassas konumdaki insanları ziyaret edip, yerel, bölgesel ve ulusal yönetimlerin başarısızlıklarını görmek de, gençleri bu durumdan sorumlu olanlara yönelik lobi faaliyetlerinde bulunma veya medyayla temasa geçerek söz konusu başarısızlıkları kamuoyunun dikkatine sunma konusunda daha güçlü konuma getirebilir. Şunları yapabilirsiniz:

- ▶ gençlerin gönüllü faaliyetlere katılmasını sağlayabilirsiniz. Örneğin siz veya birlikte çalıştığınız gençler yerel bir STK veya yardım kuruluşuyla birlikte bir evsizler barınağında gönüllü olarak çalışabilirsiniz veya mahalledeki diğer gençler için spor veya eğlence faaliyetleri düzenleyebilirsiniz;
- ▶ gençleri yardım toplama faaliyetlerine dahil edebilirsiniz. Örneğin, siz veya birlikte çalıştığınız gençler, mahallenizdeki insanların durumunu iyileştirmeye çalışan yerel kuruluşları desteklemek üzere yardım parası toplama faaliyetleri düzenleyebilirsiniz.

EĞİTİM VE AKRAN EĞİTİMİ

— Gençler, özellikle de hitap ettikleri grup kendi akran grupları ise, mükemmel eğitimciler olabilirler ve insanları belli bir gayeye veya tutum değişikliğine yönelik olarak seferber etmede çoğu kez daha etkili olurlar. Bir sorunu başkalarına anlatmak, gençlere hem kendi konularını netleştirmede hem de daha büyük özgüven kazanmada yardımcı olacaktır. Gençleri akranlarının eğitimcisi

olarak eğitebilirsiniz. Örneğin siz veya birlikte çalıştığınız gençler, gençlerin toplumsal cinsiyet eşitsizliği veya cinsel ve üreme sağlığı konularında farkındalığını artıracak eğitim toplantıları düzenleyebilir böylece gençler de yerel topluluklarındaki öteki gençler arasında bu konularla ilgili farkındalığı artırabilirler.

LOBİ VE KAMPANYA FAALİYETLERİ

— İster uluslararası, ister ulusal ya da yerel düzeyde olsun—politikalarda değişiklik yapılması, sıklıkla birbiri ardına, farklı kaynaklardan gelen bir dizi baskı sonucunda gerçekleşir. Bazen seçilmiş halk temsilcileri üzerinde baskı yapmanın en iyi yolu, işbirliği yaparak bu temsilcilerin sizin savlarınızı anlamalarını sağlamaktır. Bazen de protestolar veya baskı uygulama daha etkili olabilir. Genelde politikalar çeşitli istikametlerden gelen, hem işbirliğine dayalı hem de karşılıklı cepheleşmeden kaynaklanan etkiler sonucunda değişirler.

— Gençlerin deneyimlerini ifade etmelerinin, kamu toplantıları düzenlemelerinin veya açık ve net bir kampanya etrafında örgütlenmelerinin desteklenmesi, sizin ele almak istediğiniz konularla ilgili farkındalığın artırılmasına yardımcı olabilir. En başarılı toplantıların, kampanyaların veya lobi faaliyetlerinin net, basit, hatırd kalan ve anlaşılır bir mesajı vardır. Kampanyanızın net ve açık bir stratejik gayesinin olması çok önemlidir, o nedenle neyi başarmak istediğiniz konusunda açık ve net olun: örneğin farkındalık artırmaya çalışıyor, veya görüşleri, tutumları veya belirli bir kararı değiştirmek istiyor olabilirsiniz.

— Önemli karar sahiplerinin ve paydaşların, sosyal haklarına erişimden mahrum bırakılmış gençlerin deneyimlerini ama aynı zamanda başarı öykülerini de dinlemelerini sağlamalısınız! Gençliği merkez alan sosyal haklar mesajının iletilmesinde, hikaye anlatma güçlü bir vasıta. Sosyal medyayı ve diğer iletişim türlerini de kullanarak, kendi yerel faaliyetlerinizin veya sosyal haklara erişimden mahrum bırakılmış gençlerin deneyimlerinin öyküsünü anlatın. Bu hikayeler politika kararlarını verenlere, fon sağlayanlara ve en önemlisi de yerel topluluğa yönelik olmalıdır. Örneğin şunları yapabilirsiniz:

- ▶ Gençlerin eğitime, istihdama, konuta, sağlık hizmetlerine, eğlenceye veya Buyrun Girin! Tavsiye kararında yer alan her hangi bir sosyal hakka erişimde ne gibi deneyimler yaşadıkları konusunda önemli karar sahiplerini bilgilendirmek ve eğitmek için gençlerle birlikte çalışın;
- ▶ Gençlerin deneyimlerini anlatmaya davet edildikleri halka açık bir toplantı düzenleyin. Bu toplantılar gençlerin deneyimlerini halkın seçtiği temsilcilerle ve kamu görevlileriyle ele almalarını mümkün kılabilir;
- ▶ Gençlerle birlikte çalışarak onların karşı karşıya oldukları sorunlarla ilgili farkındalığı artırmak üzere kısa videolar hazırlayın veya fotoğraflar çekin ve bunları sosyal medya üzerinden iletin;
- ▶ Farkındalık artırmaya, öteki insanları davanıza cezbetmeye, medyanın dikkatini çekmeye ve politikacılara veya iktidardakilere insanların bunları izlediğini göstermeye yönelik sokak tiyatrosu, protesto yürüyüşü, dilekçeler veya oturma eylemleri gibi barışçı halk eylemleri düzenleyin. Kamuya yönelik bir eylem düşünüyorsanız, dikkat çekecek bir eylemin önemini hatırd tutun: insanları güldürün, durup bakmalarını sağlayın; hatta onları şoke etmeyi bile denemek isteyebilirsiniz.

İnsanları konuşturmalısınız!

Ek

Kaynakça

EĞİTİM VE ÖĞRETİM

- Brander P. Ve diğerleri (2012), Compass – A manual on human rights education with young people (*Pusulula- gençlerle insan hakları eğitimine dair bir el kitabı*), Avrupa Konseyi Yayınları, Strazburg.
- Chisholm L. ve Hoskins B., Glahn C. ile birlikte(2005), Trading up – Potential and performance in non-formal learning, (*Daha iyisine geçiş— yaygın eğitimde potansiyel ve performans*) Avrupa Konseyi Yayınları, Strazburg.
- Avrupa Birliği (2015), “Good for youth, good for business: European Alliance for Apprenticeships” (*Gençlik için iyi olan, iş için de iyidir: Avrupa Çıvraklık İttifakı*), Avrupa Komisyonu, Brüksel.
- Flowers N. (ed.) (2009), Compasito – Manual on human rights education for children (*Compasito – Çocuklar için insan hakları eğitimi el kitabı*), Avrupa Konseyi Yayınları, Strazburg.
- OBESSU/Avrupa Konseyi (2010), “Education: a right, not a privilege – Ways to achieve social inclusion in schools, regardless of economic background” (*Eğitim: hak, ayrıcalık değil – ekonomik durumuna bakılmaksızın, okullarda sosyal kapsayıcılığın sağlanması*), 24-30 Mayıs 2010’da, Avrupa Okul Öğrenci Birlikleri Organizasyon Bürosunun Avrupa Konseyi ile işbirliği içerisinde Strazburg’daki Gençlik Merkezinde yaptığı çalışma toplantısı raporu.

SOSYAL HAKLAR VE GENÇLERİN SOSYAL YAŞAMA DAHİL EDİLMESİ

- Boelhouwer P. (2000), Financing the social rented sector in Western Europe (*Batı Avrupa’da kiralık sosyal konut sektörünün finansmanı*), Delft Üniversitesi Yayınevi, Delft.
- CDCS (2004), “A new strategy for social cohesion” (*Sosyal birlik beraberlik için yeni bir strateji*), Avrupa Sosyal Birlik Beraberlik Komitesi, Avrupa Konseyi, Strazburg.
- Colley H. (2007), Social inclusion for young people: breaking down the barriers (*Gençler için sosyal kapsayıcılık: engellerin kırılması*), Avrupa Konseyi Yayınları, Strazburg.
- Combat Poverty Agency (Yoksullukla Mücadele Kurumu) (2006), “Better policies, better out- comes” (*Daha iyi politikalar, daha iyi kazanımlar*), Dublin.
- Avrupa Konseyi (1996), Avrupa Sosyal Şartı (gözden geçirilmiş).
- Avrupa Konseyi (2004), “Revised strategy for social cohesion” (*Sosyal birlik beraberlik için gözden geçirilmiş strateji*), Avrupa Konseyi Yayınları, Strazburg.
- Avrupa Konseyi (2005), Concerted development of social cohesion indicators – Methodological guide (*Sosyal birlik beraberlik göstergelerinin birlikte oluşturulması – Metodoloji rehberi*), Avrupa Konseyi Yayınları, Strazburg.
- Avrupa Birliği Konseyi (2004), “Joint report by the Commission and the Council on social inclusion” (*Komisyonun ve Konseyin sosyal kapsayıcılıkla ilgili ortak raporu*), Brüksel
- Daly M. (2002), Access to social rights in Europe (*Avrupa’da sosyal haklara erişim*), Avrupa Konseyi Yayınları, Strazburg.

- ECSR (2014), “Activity Report 2013” (*2013 Faaliyet Raporu*), Avrupa Sosyal Haklar Komitesi, Avrupa Konseyi Yayınları, Strazburg.
- Avrupa Komisyonu/Avrupa Birliği Konseyi (2004), “Joint report on social inclusion” (*Sosyal kapsayıcılıkla ilgili ortak rapor*), Brüksel.
- Avrupa Komisyonu (2006), “The Social Policy Agenda 2006-2010” (*2006-2010 Sosyal Politika Gündemi*), bakınız: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=URISERV%3Ac10127>
- EYF (2010), “Report on the state of youth rights in Europe” (*Avrupa’da gençlik haklarının durumuyla ilgili rapor*), Avrupa Gençlik Forumu.
- EYF (2013), “European youth, claim your rights!” (*Avrupa gençliği, haklarınızı talep edin!*), Avrupa Gençlik Forumu, Brüksel.
- Massimiliano M., Ludwinek A. ve Ledermaier S. (2015), “Social inclusion of young people” (*Gençlerin sosyal yaşama dahil edilmesi*), Eurofound, Dublin.
- Maudinet M (2003), Access to social rights for people with disabilities in Europe (*Engelli bireylerin sosyal haklara erişimi*), Avrupa Konseyi Yayınları, Strazburg.
- OHCHR (2012), Human rights indicators. A guide to measurement and implementation (*İnsan hakları göstergeleri. Ölçümleme ve uygulamaya dair bir rehber*), Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği.
- OHCHR (2014), “Transitional justice and economic, social and cultural rights” (*Geçiş dönemi adaleti ve ekonomik, sosyal ve kültürel haklar*), Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği. Birleşmiş Milletler Yayınları.
- TFSC (2007), “Towards an active, fair and socially cohesive Europe” (*Aktif, adil ve sosyal birlik beraberlik içinde bir Avrupa’ya doğru*), Sosyal Birlik Beraberlik Yüksek Düzey Görev Kuvveti Raporu, Avrupa Konseyi, Strazburg.
- Toplu Şikayet Prosedürü, Avrupa Sosyal Haklar Komitesi, bakınız: www.coe.int/en/web/turin-european-social-charter/collective-complaints-procedure1.
- Titley G. (2010), Living, learning, acting for human rights (*İnsan hakları için yaşamak, öğrenmek ve hareket etmek*), Avrupa Konseyi Yayınları, Strazburg.
- Birleşmiş Milletler (2005), Economic, social and cultural rights. Handbook for national human rights institutions, Professional Training Series No. 12, (*Ekonomik, sosyal ve kültürel haklar. Ulusal insan hakları kurumları için bir el kitabı, Profesyonel Eğitim Dizisi No.12*), Birleşmiş Milletler Yayınları, Cenevre.
- YSRN (2013), “Together for social rights! Youth workers and local authorities promoting and networking for access to social rights for young people” (*Sosyal haklar için hep beraber! Gençlik çalışanları ve yerel yönetimler gençlerin sosyal haklara erişimini destekliyor ve bu konuda sosyal ağ çalışması yapıyor*), Gençlik Sosyal Haklar Ağı, Avrupa Konseyi Yayınları, Strazburg.

GENÇLER İÇİN SOSYAL GÜVENLİK

- Nickless J. (2003), European Code of Social Security – Short guide, (2003) (*Avrupa Sosyal Güvenlik Kuralları—Kısa rehber* (2003)), Avrupa Konseyi Yayınları, Strazburg.

AKTİF VATANDAŞLIK: GENÇLERİN YEREL, BÖLGESEL VE ULUSAL POLİTİKALARA KATILIMI

- Birleşik Krallık Bakanlar Kurulu Dairesi (1999), „Professional policy-making for the twenty first century“ („Yirmibirinci yüzyıla yönelik profesyonel politika oluşturma“), Stratejik Politika Oluşturma Ekibi, Londra.
- Avrupa Konseyinin gençlik politikasına dair CM/Res(2008)23 sayılı Bakanlar Komitesi Kararı.
- Dezavantajlı mahallelerde yaşayan gençlerin toplumla bütünleşmesine dair 319 (2010) sayılı Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kararı.
- Avrupa Konseyinin (2003) 1 Mart 2003 tarih, (DJS/YR/YPI) (2003) sayılı, Ulusal gençlik politikalarının uluslararası denetlemelerinin uygulanmasına dair yol gösterici ilkeleri.
- Avrupa Konseyi (2014), Kasım 2013’de, Accademia Europea di Firenze ve Toskana Bölgesel Yönetimi Buyrun Girin! Giovanisi projesi işbirliği ile Pisa’da düzenlenen ulusal seminerin sonuç raporu: “Gençlere yönelik bölgesel ve yerel gençlik politikaları fırsatlarından, bütün gençlerin sosyal haklara erişimine”.
- Avrupa Konseyi (2008), “Housing policy and vulnerable social groups”, („Konut politikası ve kırılğan konumdaki sosyal gruplar“), Avrupa Konseyi Yayınları, Strazburg.
- Avrupa Konseyi (2008), “Söz sende!” Gençlerin Yerel ve Bölgesel Yaşama Katılımına dair Gözden Geçirilmiş Avrupa Şartı El Kitabı, Avrupa Konseyi Yayınları, Strazburg.
- Çek Hükümeti (2002), “Topluluk Planlaması—kamuyu ilgilendiren bir konu”, Çek Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı, Prag.
- Denstad F.J. (2009), Gençlik politikası el kitabı –Ulusal gençlik stratejisini nasıl oluşturmalı, Avrupa Konseyi Yayınları, Strazburg.
- EACEA (2013), “Siyasi katılım ve AB vatandaşlığı: gençlerin algıları ve davranışları”, EuroStat raporu, Eğitim, Odyo-vizüel ve Kültürel İcra Kurumu, Brüksel.
- FEANTSA (2014), “Haklara erişim sağlanarak genç evsizliğinin önlenmesi ve ele alınması”, 2 ila 8 Mart 2014’te, Evsizlerle birlikte çalışan Ulusal Kuruluşlar Avrupa Federasyonunun, Avrupa Konseyi Budapeşte Gençlik Merkeziyle işbirliğiyle gerçekleştirdiği çalışma toplantısı raporu.
- Forbrig J. (2005), Gençliğin siyasi katılımı konusunun yeniden ele alınması, Avrupa Konseyi Yayınları, Strazburg.
- Hardiman P.S. and Lapeyre F. (2004), “Dezavantajlı kentsel bölgelerde gençlik ve dışlanma: altı Avrupa kentindeki politika yaklaşımları”, Sosyal Birlik Beraberlik konusunda Eğilimler, No.9,
- Kingham T. ve Coe J. (2005), İyi Kampanya Rehberi, NCVO, Londra.
- Gençlerin Yerel ve Bölgesel Yaşama Katılımına dair Gözden Geçirilmiş Avrupa Şartı ile ilgili 128 (2003) sayılı Tavsiye Kararı, Avrupa Konseyi, Strazburg.
- Aktif Vatandaşlık Görev Kuvveti (2007), “Aktif Vatandaşlık Görev Kuvveti Raporu”, Aktif Vatandaşlık Sekreteryası, Dublin.
- YSRN (2013), “Sosyal haklar için hep beraber! Gençlik çalışanları ve yerel yönetimler gençlerin sosyal haklara erişimini destekliyor ve bu konuda sosyal ağ çalışması yapıyor”, Gençlik Sosyal Haklar Ağı, Avrupa Konseyi Yayınları, Strazburg.

ŞİDDETİN ÖNLENMESİ

- Hardiman P.S. ve diğerleri (2004), „Youth and exclusion in disadvantaged urban areas: addressing the causes of violence“, Trends in Social Cohesion No. 8, („Dezavantajlı kentsel bölgelerde gençlik ve dışlanma: şiddetin nedenlerinin ele alınması“, Sosyal Birlik Beraberlik konusunda Eğilimler), No.8, Avrupa Konseyi Yayınları, Strazburg.
- Titley G. (2005), Gençler ve şiddetin önlenmesi: gençlik politikası önerileri, Avrupa Konseyi Yayınları, Strazburg.

TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ

- “Gençlik projelerinde toplumsal cinsiyet eşitliği semineri”, 23 ila 27 Haziran’da Strazburg Avrupa Gençlik Merkezinde gerçekleştirilen seminerle ilgili Buyrun Girin! Projesi raporu.
- Avrupa Konseyi (2019), Toplumsal cinsiyet konuları – Gençleri etkileyen, toplumsal cinsiyete dayalı şiddeti ele alan bir el kitabı, Avrupa Konseyi Yayınları, Strazburg.
- Avrupa Konseyi (2014), Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Stratejisi 2014-2017, Avrupa Konseyi Yayınları, Strazburg.
- Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Komisyonu (2015), “Avrupa Konseyi Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Stratejisinin Uygulanması 2014-2017, 2014 yılı Yıllık Raporu”, Avrupa Konseyi Yayınları, Strazburg.
- Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Endeksi (GII), bakınız: <http://hdr.undp.org/en/content/gender-inequality-index-gii>.
- UNDP (2015), “İnsan gelişiminde toplumsal cinsiyet eşitliği – Ölçümlerin yeniden değerlendirilmesi”, Konu Değerlendirmesi, bakınız: http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdro_issue_paper_on_gender_indi-ces_with_cover.pdf.

GENÇLİK ÇALIŞMALARI

- Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin üye devletlere ilettiği, gençlik çalışmalarıyla ilgili CM/Rec(2017)4 sayılı Tavsiye Kararı.
- “Gençlerin bilgilendirilmesi ve gençlere danışmanlık hizmeti sağlanmasına dair istişare toplantısı”, 14-18 Haziran 2010’da Budapeşte’de yapılan toplantıyla ilgili Buyrun Girin! Projesi raporu.
- “Çeşitli kültürleri içeren gençlik çalışmalarında, bilişim ve iletişim teknolojileri tabanlı yeni katılım yöntemleri”, 14-18 Haziran 2010’da Budapeşte’de yapılan Buyrun Girin! Uzmanlar toplantısında yapılan öneriler.
- “gençlik çalışanlarına yönelik ikinci uzun vadeli eğitim kursunun hazırlık semineri (2012-2014)”, 18-20 Eylül 2012’de Strazburg’da yapılan Buyrun Girin! Semineri raporu.
- “Gençlik çalışmalarında durum: gençlik çalışmalarının geleceğinin ve gençlerin sosyal haklara erişiminin araştırılması”, 15-16 Kasım 2012’de Leicester’de yapılan toplantı raporu.
- “ulusal gençlik konseyleriyle gençlerin sosyal haklara erişimine dair düzenlenen seminer raporu”, Ekim 2013’te Strazburg’da yapılan Buyrun Girin! Semineri raporu.
- Avrupa Konseyi, Avrupa’da gençlik çalışmalarının tarihçesi: günümüzün gençlik çalışmaları politikası açısından geçerliliği, Cilt 1 (2009), Cilt 2 (2010), Cilt 3 (2013), Cilt 4 (2014), Avrupa Konseyi Yayınları, Strazburg.
- Avrupa Komisyonu (2014), Gençlerle birlikte çalışmak – Avrupa Birliğinde gençlik çalışmalarının değeri, Eğitim ve Kültür Genel Müdürlüğü, Brüksel.

İSTİHDAM

- Avrupa Konseyi (2010), Birlik beraberliği güçlendirmek— düşük gelirli işçilerin durumunu iyileştirmek. Çok büyük yoksulluk içindeki insanların güçlendirilmesi, Avrupa Konseyi Yayınları, Strazburg.
- Avrupa Konseyi (2010), Gençlerin istihdamı ve çalışmanın geleceği (Gençlik bilgileri No.10), Avrupa Konseyi Yayınları, Strazburg.
- Avrupa Komisyonu (2015), Avrupa Birliğinde gençlik işsizliğinin ele alınması, Brüksel.
- Eurofound (2014), Avrupa’da gençlik geçiş dönemlerinin şemasının çıkartılması, Yaşama ve Çalışma Koşullarının İyileştirilmesi Avrupa Vakfı, Dublin.
- Massimiliano M. ve diğerleri (2012), “NEETs – istihdam, eğitim veya öğretim dışındaki gençler: özellikler, maliyetler ve Avrupa’nın konuyla ilgili politika çözümleri”, Yaşama ve Çalışma Koşullarının İyileştirilmesi Avrupa Vakfı, Dublin.

IRKÇILIK VE ETNİK AYRIMCILIK

- “Çeşitli kültürleri içeren gençlik çalışmalarında, bilişim ve iletişim teknolojileri tabanlı yeni katılım yöntemleri”, 14-18 Haziran 2010’da Budapeşte’de yapılan Buyrun Girin! Uzmanlar toplantısında yapılan öneriler.
- Avrupa Konseyi/ECRI (2015), “Çek Cumhuriyetiyle ilgili ECRI Raporu”, Irkçılığa ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu, Avrupa Konseyi Yayınları, Strazburg.
- EYF (2014), “Avrupa’da gençlik ve birden çok boyutlu ayrımcılık’ konulu Araştırma”, Yönetici Özeti, Avrupa Gençlik Forumu, Avrupa Konseyi Yayınları, Strazburg.
- Jasiukaitytė V. (2004), “Avrupa’daki azınlık gençleriyle fark yaratmak”, Avrupa Konseyi Yayınları, Strazburg.
- OHCHR (2014), düzensiz göçmen konumundaki göçmenlerin ekonomik, sosyal ve kültürel hakları, Birleşmiş Milletler Yayınları.
- Ramberg I. (editör), “Fark yaratma taahhüdü: ırkçılık, Yahudi aleyhtarlığı, yabancı düşmanlığı ve hoşgörüsüzlük ve bunların Avrupa’daki gençler üzerindeki etkileri”, sempozyum raporu, Avrupa Konseyi Yayınları, Strazburg.
- Tittle G. ve Lentin A. (2008), Avrupa’da çeşitlilik politikaları, Avrupa Konseyi Yayınları, Strazburg.

AVRUPA KONSEYİ BUYRUN GİRİN! PROJESİNİN ÖTEKİ YAYINLARI

- “Bütün gençler için yerel gençlik katılımı ve sosyal haklara erişim: ileriye hangi yoldan gidilecek?”, 13-15 Kasım 2013’te Strazburg’da düzenlenen seminerin Buyrun Girin! Projesi raporu.
- “1. konaklamalı seminer raporu”, 21-30 Eylül tarihlerinde Strazburg’daki Avrupa Gençlik Merkezinde düzenlenen Buyrun Girin! Uzun Vadeli Eğitim Kursu raporu.
- “Online öğrenim birimleri ve 2. Konaklamalı seminer raporu (toparlama semineri)”, 27 Eylül- 5 Ekim 2010’da, Budapeşte’deki Avrupa Gençlik Merkezinde düzenlenen Buyrun Girin! Uzun Vadeli Eğitim Kursu raporu.
- “Online öğrenim birimleri ve 3. Konaklamalı seminer raporu (değerlendirme semineri)”, 30 Nisan- 8 Mayıs 2011’de, Strazburg’daki Avrupa Gençlik Merkezinde düzenlenen Buyrun Girin! Uzun Vadeli Eğitim Kursu raporu.
- “Gençlik politikası yaklaşımları”, 1 ila 3 Aralık 2010’da, Strazburg’daki Avrupa Gençlik Merkezinde düzenlenen Buyrun Girin! uzmanlar semineri raporu.
- “Buyrun Girin! gençlik toplantısı”, 14 ila 18 Eylül 2011’de, Strazburg’daki Avrupa Gençlik Merkezinde düzenlenen toplantı raporu
- Ramberg I. (2013), “Buyrun Girin! projesi dezavantajlı mahallelerde yaşayan gençlerin sosyal haklara erişimi. 2009-2012 Proje raporu”, Avrupa Konseyi Yayınları, Strazburg.

İLGİLİ ÖTEKİ AVRUPA BİRLİĞİ YAYINLARI

- Avrupa Komisyonu (2009), Gençlik pası Rehberi, Eğitim ve Kültür Genel Müdürlüğü, Brüksel.
- Avrupa Komisyonu (2014), Erasmus+ – Avrupa Gönüllü Hizmetleri 2014-2020, Eğitim ve Kültür Genel Müdürlüğü, Brüksel.
- Avrupa Komisyonu (2015), “AB Gençlik Raporu 2015”, Eğitim ve Kültür Genel Müdürlüğü, Brüksel.
- Avrupa Komisyonu (2015), Onların geleceği bizim geleceğimizdir: değişim aktörleri olarak gençlik, Araştırma ve İnovasyon Genel Müdürlüğü, Brüksel.

— **Aktif vatandaşlık:** Siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel yaşama dikkatli ve sorumlu bir biçimde katılma kapasitesi. Gençler aktif vatandaşlığı bir demokraside vatandaşlığın dayandığı kavramlar ve değerlerle tanışarak (genellikle bir tür örgün veya yaygın eğitim vasıtasıyla), topluluklarının aktif ve sorumlu üyeleri olarak (sivil toplumun faaliyetleri vasıtasıyla) ve, belli bir yaşa geldikten sonra, bir demokrasideki hak ve sorumluluklarını uygulayarak (bir siyasi partiye veya gruba katılarak, oy kullanarak, seçimlerde aday olarak vb.) öğrenirler. Aktif vatandaşlık hem bir insan hakkı, hem de bir sorumluluktur. Sosyal haklara erişimde engellerle karşı karşıya olan gençler muhtemelen aktif vatandaşlık hakkında yararlanmada ve topluma sorumlu bir biçimde katılmada da engellerle karşılaşmaktadır.

— **Ortak yönetim:** Avrupa Konseyinin ortak yönetim sisteminde kamu yetkililerinin (gençlikten sorumlu hükümet temsilcileri) ve sivil toplumun temsilcileri (sivil toplum kuruluşları ve ağlarının temsilcileri) yer alır. Bu ortaklık modeli 1960'lı yıllardan beri uygulanmaktadır. Ortak yönetim sisteminde ortaklar Avrupa Konseyi gençlik sektörünün politikaları ve programları üzerinde eşit bir temelde, birlikte karar verirler ve bunların nasıl finanse edileceğini belirlerler.

— **İstişare:** Topluluklara, bireylere ve diğer paydaşlara, günlük yaşamlarını etkileyen politikalar ve kararlarla ilgili olarak görüşlerini sormak.

— **İşbirliği:** ortak bir gayeye doğru ve toplumun tümünün yararına, birlikte çalışmak veya hareket etmek.

— **Demokratik toplum:** Demokratik toplumlarda, bütün vatandaşlar, kendilerini etkileyen kararlar veren veya eylemlerde bulunan her bir kuruluşun karar verme süreçlerine anlamlı ve etkili yöntemlerle katılırlar. Bütün vatandaşlar aynı zamanda öteki bireylerin ve karar vermektan ve eylemde bulunmaktan sorumlu olanların aldıkları kararların veya yaptıkları eylemlerin temel insan haklarını ihlal etmesi durumunda veya bunların sahtekar, ahlaksız, adaletsiz, gizli kapaklı işler yapan, verimsiz, kendilerini temsil etmeyen, duyarsız veya sorumsuz bireyler olmaları halinde, bu bireylerden ve bu sorumlulardan eksiksiz bir biçimde hesap sorabilirler. Böylece vatandaşlar toplumdaki bütün kuruluşların sahipleridir, bu kuruluşları kontrol ederler ve tüm bireyler ve kuruluşlar yaptıkları yanlışlar için hesap verirler.

— **Dezavantaj (sosyal):** Dezavantaj, her bir bireyin kendi kendine yeterli olması ve sürdürülebilir bir bağımsız hareket yeteneğine sahip olması için gerekli vasıtalarla erişememesidir. Buyrun Girin! LTTC projesi bağlamında dezavantaj, bazı gençlik gruplarının veya diğer bireylerin (gerek kasten gerekse ihmal nedeniyle) sosyal haklarından (gözden geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartında tanımlandığı gibi) tam olarak yararlanma fırsatından ve/veya vasıtalarından sistematik bir biçimde mahrum bırakılmasıdır, ki bu da, fiilen insan haklarının ihlali anlamına gelir. Bağımsızlık, teşvik, sorumluluk, kendine saygı ve başkalarının kendine saygı göstermesi, sağlık, eğitim, bilgilendirme, istihdam, yeterli finansal destek, sosyal, kültürel ve finansal sermaye, duyarlı destek sistemleri ve katılımın olmaması dezavantajlı olma deneyimine dahil olabilirler.

— **Dezavantajlı mahalleler:** Gençler dahil, orada ikamet edenlerin, nüfusun çoğunluğundan daha fazla oranda yoksulluk, mahrumiyet, şiddet, dışlanma, marjinalleşme, fırsatların olmayışı, kötü yaşama koşulları, bozuk bir çevresel ortam ve kırılmalığa maruz kaldığı bölgeler veya topluluklar. Dezavantajlı mahallelerde gençlere yönelik önemli altyapı tesisleri ve hizmetleri bulunmayıp,

bu da gençlerin yaşam fırsatlarını ve ileriye yönelik gelişmelerini olumsuz etkiler. Bu tür altyapı olanakları ve hizmetleri arasında, gençlik merkezleri, okullar ve diğer eğitim tesisleri, spor ve kültürel tesisler, kütüphaneler, kamuya açık toplanma alanları, sağlık merkezleri, istihdam ve eğitim kuruluşlarının yanı sıra yerel işletmeler ve topluluk girişimleri yer alır.

Bu mahalleler, ulusal, bölgesel ve yerel yönetimlerden gelecek fonlar bakımından sıklıkla yoksul veya görmezlikten gelinir. Bunlar ayrıca, çoğu kez kent merkezlerinden uzakta olup, yeterli ulaşım sistemlerine sahip değildirler; bu da tecrit edilmelerine ve ayrı tutulmalarına yol açar. Buyrun Girin! tavsiye kararında, "dezavantajlı mahalleler" terimi esas itibarıyla kentsel bölgeleri kasteder ancak aynı zamanda Roman topluluklarının yerleştiği ve genellikle kötü şartlarda yaşadığı kırsal bölgeleri de içerir.

— **Dezavantajlı gençler:** Bunlar, (yukarıda tanımlanan) dezavantajlı mahallelerde yaşayan gençler olup, ekonomik, kültürel ve sosyal sermayeye ve/veya kaynaklara sahip olmama, eğitime veya eğitimde başarıya erişimi olmama, eğitim veya istihdamda sahip olmama, geleceğe yönelik bir bakış açısına sahip olmama, daha büyük bir evsizlik riskiyle karşı karşıya olma, yasalara ters düşme, cinsel istismar ve/veya cinsel şiddet, madde suiistimali vb. gibi çok çeşitli (sosyal) ve farklı biçimlerde dezavantajlara (yukarıda tanımlandığı gibi) maruzdurlar. Ayrıca, bakımlarında veya aileleri olmaksızın büyüyen gençler, göçmen kökenli veya etnik azınlıklara mensup gençler, Roman gençleri, engelli, zihinsel sağlık sorunları olan gençler veya hastalıkla yaşayan gençler ve ayrılmış veya tecrit edilmiş topluluklarda yaşayan gençler gibi, diğer gençlere nazaran daha çok sosyal dezavantajlı olma olasılığına sahip bazı kategorilerdeki gençler, dezavantajlı gençler haline gelebilirler. Dezavantajlı gençler, toplumdaki en marjinalleşmiş bireyler arasında olup, akranlarıyla aynı fırsatlara ulaşmaları için özel destek tedbirlerine gerek duyarlar.

— **Ayrımcılık:** Ayrımcılığın her türlü olası biçimleri ve ifade tarzları göz önüne alındığında, ayrımcılık en sık görülen insan hakları ihlali ve suiistimali biçimlerinden biridir. Ayrımcılık her gün milyonlarca insanı etkilemekte olup, çoğu kez teşhis edilmesi de güçtür. Ayrımcılık insanlara, benzer bir durumda, yalnızca belirli bir gruba veya kategoriye ait oldukları veya böyle algılandıkları için öteki insanlara göre daha olumsuz bir biçimde davranıldığında meydana gelen bir durumdur. İnsanlar yaş, engellilik, etnik köken, menşee, siyasi inanç, ırk, din, cinsiyet veya toplumsal cinsiyet, cinsel yönelim, dil veya kültür ve daha pek çok nedenle ayrımcılığa maruz kalabilir. Ayrımcılığın, kendilerine karşı ayrımcılık uygulanan insanlar ve gruplar üzerinde doğrudan sonuçları olduğu gibi, toplumun geneli için de dolaylı ve derin sonuçları oluşur. Ayrımcılığa izin verilen veya ayrımcılığın hoş görüldüğü bir toplumda insanlar kendileri için ve toplum için tam potansiyellerini özgürce kullanmaktan mahrum edilmiş olurlar.

— **Toplumsal cinsiyet kimliği:** İnsanın kendinden erkek, kadın, trans birey olarak söz etmesidir. Toplumsal cinsiyet kimliği ve bireyin biyolojik cinsiyeti uyumlu olmadığında, birey kendinden transseksüel veya başka bir toplumsal cinsiyet kategorisine ait birey olarak tanımlayabilir.

— **Toplumsal cinsiyete duyarlı:** cinsiyete dayalı ayrımcılığın altta yatan sosyo-kültürel etmenlerini anlayan ve dikkate alan. Toplumsal cinsiyet duyarlılığı mevcut toplumsal cinsiyet farklılıklarını, sorunlarını ve eşitsizlikleri kabul edip bunları vurgulama ve bunları stratejilere ve eylemlere dahil etme yeteneğini içerir.

— **Nefret suçu:** Bir bireyin engelliliğine, ırkına veya etnik özelliğine, dinine veya inancına, cinsel yönelimine veya trans birey kimliğine yönelik düşmanlık veya önyargı nedeniyle o bireyi hedef alan suçlar. Bu suç bir bireye veya mala karşı işlenebilir. Mağdurun, söz konusu düşmanlığın hedef aldığı grubun üyesi olması gerekmez.

— **Nefret söylemi:** Bakanlar Komitesinin üye devletlere gönderdiği, 'nefret söylemi' ile ilgili No. R (1997) 20 sayılı Tavsiye kararında 'nefret söylemi', ırkçı nefreti, yabancı düşmanlığını, Yahudi karşıtlığını veya azınlıklara, göçmenlere ve göçmen kökenlilere karşı saldırgan milliyetçilikle ve etnik kökenli ırkçılıkla, ayrımcılıkla ve düşmanlıkla ifade edilen hoşgörüsüzlük dahil olmak üzere, diğer nefret türlerini yayan, kışkırtan, destekleyen veya haklı gösteren her türlü ifade biçimi olarak tanımlanmaktadır.

— **İnsan hakları:** Tarih boyunca her toplum vatandaşlarının hak ve sorumluluklarını kurallar haline getirerek, sosyal birlik beraberliği temin edecek sistemler oluşturmuştur. 1948 yılında uluslararası camiaya bir araya gelerek, tüm devletler için bağlayıcı bir haklar dizisi olan Evrensel İnsan Hakları Bildirgesini kabul etmiştir. 1948'den bu yana öteki insan hakları belgeleri de kabul edilmiştir.

İnsan hakları temel insan ihtiyaçlarını yansıtır, insanların onlar olmaksızın onurlu bir biçimde yaşayamayacakları temel standartları belirler. İnsan hakları eşitlik, onur, saygı, özgürlük ve adaletle ilgilidir. Bu haklara bazı örneklerse, ayrımcılığa maruz kalmama hakkı, yaşam hakkı, ifade özgürlüğü hakkı, evlenme ve aile kurma hakkı ve eğitim hakkıdır.

Bütün insanlar, evrensel olarak ve ebediyete kadar insan haklarına eşit bir biçimde sahiptirler. İnsan hakları evrenselidir, yani her ülkede, bütün insanlar için aynıdır. Bu haklar vazgeçilemez, bölünmez ve birbirine bağlı haklardır. Bu haklar insanın elinden asla alınmaz; bütün haklar eşit öneme sahiptirler ve birbirlerini tamamlarlar: örneğin yönetime ve serbest seçimlere katılmak ifade özgürlüğüne bağlıdır.

— **Yaşantısal/gayri resmi eğitim/öğretim:** Bireyin örneğin evinde, işte, serbest zamanında, seyahat ederken, bir şey okurken ve farklı medya mecralarından, her gün çevreye maruz kalarak tavırlar, değerler, beceriler, bilgiler ve iç görüler edindiği yaşam boyu süren süreçtir. Örgün ve yaygın eğitimden farklı olarak gayri resmi eğitimin tipik özelliği organize ve sistematik olmamasıdır. Bu eğitim hemen hemen hiç belgelendirilmez ancak insanın yaşam boyu eğitiminin büyük bir bölümünü oluşturur.

— **Yaşam boyu eğitim:** kişisel, sosyal veya profesyonel nedenlerle, bilginin, 'know how'ın becerilerin, yetkinliklerin ve/veya niteliklerin iyileştirilmesiyle sonuçlanan, yaşam boyunca yapılan bütün öğrenme faaliyetleri.

— **Yerel ve bölgesel yönetimler:** özgür ve demokratik halk oylamasıyla seçilmiş, vatandaşların yaşamlarının, ulusal hükümetlerce yerel yönetimlere devredilmiş yanlarıyla ilgili karar sorumluluğu olan, ve seçilmiş temsilcilerin kararlarını uygulayan kamu yönetimi yapıları bulunan yerel ve bölgesel temsilciler.

— **Farklı özellikleri olan konut sistemleri:** Evler peşin parayla satın alınabilir, veya banka ipotegiyle edinilebilir, belediyeden veya konut kooperatifinden, tescilli bir sosyal konut sahibinden veya özel mülk sahibinden kiralanabilir veya devre mülk sözleşmesiyle kullanılabilir. Farklı özellikleri olan konut sistemleri aynı mevkide farklı tip konut sahipliklerini mümkün kılar. Bundan amaç, içinde farklı yaş gruplarından, çevrelerden gelen ve farklı sosyo-ekonomik statüden insanların birbirine yakın mesafede yaşadığı, farklı ve sosyal bakımdan çeşitlilik içeren mahalleler yaratarak sosyal tecridi önlemektir.

— **Mobil gençlik çalışmaları:** Gençleri gençlik merkezi veya bürosu gibi merkezi bir noktada toplamaktansa, etkileşim kurulmaya çalışılan gençlere "uzanarak" erişim sağlanan esnek bir

gençlik çalışması yöntemi. Mobil gençlik çalışmaları çeşitli biçimlerde gerçekleşir, bunlara sokak çalışmaları, bireysel yardım veya danışmanlık, grup çalışması ve topluluk çalışması da dahildir. Açık havada yapılabileceği gibi, içeride, özel veya kamu alanlarında da gerçekleştirilebilir.

— **Hareketlilik:** Gençlik hareketliliği, gençlerin kendi ülkeleri içinde veya yurt dışında farklı yerlere aşağıdaki amaçlarla hareket etme yeteneğidir: kişisel gelişim amaçlarına ulaşmak, bağımsız hareket edebilme, gönüllü çalışma veya gençlik çalışmaları, eğitim sistemleri ve programları, uzmanlık eğitimi, istihdam ve kariyer amaçları, konut imkanları, eğlence faaliyetleri.

— **Yaygın eğitim/öğretim:** Örgün eğitim ortamının dışında, çeşitli beceri ve yetkinlikleri iyileştirmeye yönelik herhangi bir planlı eğitim programı. Yaygın eğitim sıklıkla, öğrenim görenlerin içsel motivasyonunu, gönüllü katılımını, eleştirel düşünce becerisini ve demokratik bir vasıta olma özelliklerinin üzerinde duran, gençlik sektöründeki bir dizi temel öğrenme ilkeleri, metodolojileri ve yaklaşımları anlamına gelir. Gençlik Politikası Avrupa Bilgi Merkezi²³ sözlüğü, yaygın eğitimi şöyle tarif etmektedir:

Faaliyetlerinin yegane veya ana gayesi eğitim ve öğretim olmayabilen, çok çeşitli ortamlarda ve durumlarda gerçekleştirilen, belli bir maksada yönelik ancak gönüllü öğrenim. Bu ortamlar ve durumlar aralıklı veya geçici olabilir ve faaliyetler veya dersler profesyonel eğitimcilerce (gençlik eğitimcileri gibi) veya gönüllülerce (gençlik liderleri gibi) sağlanabilir.

Faaliyetler ve dersler planlıdır ancak nadiren geleneksel zaman aralıklarına veya müfredat konularına göre düzenlenirler. Bu faaliyetler genellikle belirli grupları hedef alır ancak öğrenme kazanımlarını veya başarılarını nadiren geleneksel yöntemlerdeki gibi görünür yöntemlerle belgelerler.

— **Önyargı:** Bir şahıs veya öteki insanlar hakkında, o şahıs veya bireyleri gerçekten tanımadan vardığımız, genellikle negatif yargı.

— **Eğitimde ikinci bir şans:** Özellikle de ana akım okul sisteminde atılmış veya kendisi okulu bırakmış ya da bir şekilde okuldan kopmuş veya okula hiç gitmemiş gençler için lise muadili bir eğitim, bir diploma veya nitelik belgesi amaçlı bir eğitim imkanı.

— **Cinsiyet:** Bir bireyin tipik olarak erkek, kadın veya erdişi (interseks) olarak nitelenen biyolojik durumu. Biyolojik cinsiyetle ilgili, seks kromozomları, gonadlar, dahili üreme organları ve harici genitaler gibi bir dizi biyolojik cinsiyet göstergesi vardır.

— **Cinsel yönelim:** Cinsel yönelimden maksat insanın cinsel veya romantik duygularla hoşlanıp çekim duyduğu bireylerin cinsiyetidir. Cinsel yönelim kategorileri arasında tipik olarak, bireyin kendi cinsiyetinin üyelerinden hoşlananlar (eşcinsel erkekler veya lezbiyenler), öteki cinsiyetin üyelerinden hoşlananlar (heteroseksüeller) ve her iki cinsiyetin üyelerinden de hoşlananlar (biseksüeller) yer alır. Bu kategorilerin yaygın bir biçimde kullanılmasına rağmen, yapılan araştırmalar cinsel yönelimin her zaman bu gibi tanımlanabilir kategorilerde ortaya çıkmayıp, bir süreklilik çizgisi üzerinde gerçekleştiğine işaret etmektedir.

— **Sosyal birlik beraberlik:** Toplumun bütün üyelerinin esenliğini sağlama, uyumsuzlukları en aza indirme ve kutuplaşmadan kaçınma kapasitesi. Birlik beraberlik içindeki bir toplum bu ortak gayelere demokratik yöntemlerle ulaşmaya çalışan, birbirini destekleyen özgür bireylerden oluşan bir topluluktur. Sosyal birlik beraberlik yalnızca toplumdaki sosyal dışlamayla mücadele meselesi olmayıp, aynı zamanda bu gibi dışlamaların en aza indirgeneceğine dair bir dayanışma duygusunun yaratılmasıyla ilgilidir. (CDCS 2004).

23 Bakınız: <http://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/knowledge/-/ekcyp>.

─ **Sosyal dışlama:** Toplumun, normal olarak üyelerinin yararlandığı, istihdam, yeterli konut, sağlık hizmetleri, eğitim ve öğretim gibi hak ve menfaatleri belirli bireylere ve gruplara sağlamada başarısız kalmasıdır.

─ **Sosyal kapsayıcılık:** İstihdam, yeterli konut, sağlık hizmetleri, eğitim ve öğretim gibi normal olarak toplumun üyelerinin yararlandığı hak ve menfaatlere bireylerin ve grupların erişim sürecinin iyileştirilmesi.

─ **Sosyal haklar:** Avrupa Sosyal Şartında (gözden geçirilmiş) ve Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesinde (ICESCR) yer alan haklar. Şart, sosyal ve ekonomik hakları güvenceye alan ve 1961 yılında kabul edilip 1996 yılında gözden geçirilen bir Avrupa Konseyi sözleşmesidir. Bu sözleşme, konut, sağlık, eğitim, istihdam, hukuki ve sosyal koruma, serbest dolaşım ve ayrımcılık karşıtlığı alanlarındaki hakları içermektedir. ICESCR Birleşmiş Genel Kurulunca 1966 yılında kabul edilmiş temel Birleşmiş Milletler insan hakları sözleşmelerinden biridir. Sözleşme çalışma, sosyal güvenlik, gıda, giyim ve konut, sağlık ve eğitim alanlarındaki hakları içerir.

─ **Yaftalama:** Birine veya bir şeye haksızca davranma ve bunları normlardan sapmış olarak görüp, bunlara karşı ayrımcılık uygulama süreci. Bu süreç klişeleşmiş yakıştırmalar ve önyargılı davranışlar sonucunda ortaya çıkar.

─ **Romanlar ve Gezinler:** Romanlar ve Gezinler: Bu terim Avrupa Konseyinde bu alanda Avrupa Konseyinin yaptığı çalışmalarda yer alan çok geniş bir yelpazeyi kapsayan gruplara atıfta bulunmak için kullanılmaktadır: bir yandan a) Roman, Sinti/Manuş, Calé, Kaale, Romanişallar, Boyaş/Rudari; b) Balkan Mısırlıları ve Aşkali; c) Doğu grupları (Dom/Garaçi), Lom/Boşa ve Abdal); diğer yandan da Gezinler, Yeniş ve "Gens du voyage (Gezinler)" idari terimi altında belirtilenler ve kendilerinden Çingene olarak söz eden bireyler.

─ **Evrensel tasarım:** Evrensel tasarım, özündeki özellikler nedeniyle yaşlıların, engelsiz bireylerin ve engelli bireylerin erişebileceği binalar, ürünler ve ortamlar yaratmaya yönelik, çok geniş bir yelpazeyi kapsayan fikirleri anlatmak için kullanılır.

─ **Mesleki eğitim ve öğretim programları:** Bu eğitimle insanların belirli meslek gruplarında gerekli olan veya daha geniş bir kapsamda emek piyasasına katılım için gerekli bilgi, 'know-how' ve beceriler, ve/veya yetkinliklerle donatılması amaçlanmaktadır.

─ **Mesleki rehberlik:** Bir kariyer veya meslek seçiminde veya çalışma veya eğitimle ilgili kararların verilmesinde yardım sağlanması.

─ **Gençlik politikası:** Kamu yetkilileri tarafından, gençlere topluma başarılı bir biçimde entegre olmaları ve topluluklarının aktif ve sorumlu üyeleri olmalarının yanı sıra, değişimi gerçekleştirecek vasıtalar olmalarını sağlamaya yönelik fırsatlar ve deneyimler sunmak üzere uygulanan bir strateji.

- ▶ Zinde olmak (fiziksel ve zihinsel olarak);
- ▶ öğrenme (yaşantısal, yaygın, örgün);
- ▶ katılım;
- ▶ dahil olma.

Gençlik politikası farklı müdahale vasıtalarını kullanabilir ve uzun vadeli eğitim perspektifini politikayla bütünleştirir. Gençlik politikası bütün gençleri hedefler ancak sosyal, ekonomik ve kültürel bakımdan kırılğan konumdakilere özel dikkat sarf etmelidir.

─ **Gençlik çalışmaları:** Gençlik çalışmaları geniş bir faaliyet yelpazesini kapsar (örneğin sosyal, kültürel, sporla ilgili ve siyasi faaliyetler) ve gençler için ve gençlerle birlikte yaygın ve yaşantısal öğrenmeyle gerçekleştirilir. Gençlik çalışmalarının üç çok önemli unsuru vardır: (i) gençler bu çalışmaya katılmayı kendileri seçerler, (ii) bu çalışma gençlerin bulunduğu yerde gerçekleştirilir, (iii) bu çalışmada gencin ve gençlik çalışanının öğrenme süreci içinde birbirlerinin ortağı oldukları kabul edilir.

─ **Gençlik çalışanları:** Gençlik kuruluşları, gençlik hizmetleri, gençlik merkezleri, gençlik/sosyal hizmet eğitim enstitüleri veya gençlerle yaygın eğitim alanında faaliyet gösteren diğer her hangi bir yapı dahil olmak üzere, gençlerle ve gençler için gerçekleştirilen işlerde veya faaliyetlerde, gönüllü olarak veya profesyonel olarak yer alan insanlar.

Sales agents for publications of the Council of Europe Agents de vente des publications du Conseil de l'Europe

BELGIUM/BELGIQUE

La Librairie Européenne -
The European Bookshop
Rue de l'Orme, 1
BE-1040 BRUXELLES
Tel.: + 32 (0)2 231 04 35
Fax: + 32 (0)2 735 08 60
E-mail: info@libeurop.eu
http://www.libeurop.be

Jean De Lannoy/DL Services
c/o Michot Warehouses
Bergense steenweg 77
Chaussée de Mons
BE-1600 SINT PIETERS LEEUW
Fax: + 32 (0)2 706 52 27
E-mail: jean.de.lannoy@dl-servi.com
http://www.jean-de-lannoy.be

CANADA

Renouf Publishing Co. Ltd.
22-1010 Polytek Street
CDN-OTTAWA, ONT K1J 9J1
Tel.: + 1 613 745 2665
Fax: + 1 613 745 7660
Toll-Free Tel.: (866) 767-6766
E-mail: order.dept@renoufbooks.com
http://www.renoufbooks.com

CROATIA/CROATIE

Robert's Plus d.o.o.
Marasovičeva 67
HR-21000 SPLIT
Tel.: + 385 21 315 800, 801, 802, 803
Fax: + 385 21 315 804
E-mail: robertsplus@robertsplus.hr

CZECH REPUBLIC/ RÉPUBLIQUE TCHÈQUE

Suweco CZ, s.r.o.
Klecakova 347
CZ-180 21 PRAHA 9
Tel.: + 420 2 424 59 204
Fax: + 420 2 848 21 646
E-mail: import@suweco.cz
http://www.suweco.cz

DENMARK/DANEMARK GAD

Vimmelskaffet 32
DK-1161 KØBENHAVN K
Tel.: + 45 77 66 60 00
Fax: + 45 77 66 60 01
E-mail: reception@gad.dk
http://www.gad.dk

FINLAND/FINLANDE

Akateeminen Kirjakauppa
PO Box 128
Keskuskatu 1
FI-00100 HELSINKI
Tel.: + 358 (0)9 121 4430
Fax: + 358 (0)9 121 4242
E-mail: akatilaus@akateeminen.com
http://www.akateeminen.com

FRANCE

Please contact directly /
Merci de contacter directement
Council of Europe Publishing
Éditions du Conseil de l'Europe
F-67075 STRASBOURG Cedex
Tel.: + 33 (0)3 88 41 25 81
Fax: + 33 (0)3 88 41 39 10
E-mail: publishing@coe.int
http://book.coe.int

Librairie Kléber
1, rue des Francs-Bourgeois
F-67000 STRASBOURG
Tel.: + 33 (0)3 88 15 78 88
Fax: + 33 (0)3 88 15 78 80
E-mail: librairie-kleber@coe.int
http://www.librairie-kleber.com

NORWAY/NORVÈGE

Akademika
Postboks 84 Blindern
NO-0314 OSLO
Tel.: + 47 2 218 8100
Fax: + 47 2 218 8103
E-mail: support@akademika.no
http://www.akademika.no

POLAND/POLOGNE

Ars Polona JSC
25 Obroncow Street
PL-03-933 WARSZAWA
Tel.: + 48 (0)22 509 86 00
Fax: + 48 (0)22 509 86 10
E-mail: arspolona@arspolona.com.pl
http://www.arspolona.com.pl

PORTUGAL

Marka Lda
Rua dos Correiros 61-3
PT-1100-162 LISBOA
Tel: 351 21 3224040
Fax: 351 21 3224044
E mail: apoio.clientes@marka.pt
www.marka.pt

RUSSIAN FEDERATION/ FÉDÉRATION DE RUSSIE

Ves Mir
17b, Butlerova ul. - Office 338
RU-117342 MOSCOW
Tel.: + 7 495 739 0971
Fax: + 7 495 739 0971
E-mail: orders@vesmirbooks.ru
http://www.vesmirbooks.ru

SWITZERLAND/SUISSE

Planetis Sàrl
16, chemin des Pins
CH-1273 ARZIER
Tel.: + 41 22 366 51 77
Fax: + 41 22 366 51 78
E-mail: info@planetis.ch

TAIWAN

Tycoon Information Inc.
5th Floor, No. 500, Chang-Chun Road
Taipei, Taiwan
Tel.: 886-2-8712 8886
Fax: 886-2-8712 4747, 8712 4777
E-mail: info@tycoon-info.com.tw
orders@tycoon-info.com.tw

UNITED KINGDOM/ROYAUME-UNI

The Stationery Office Ltd
PO Box 29
GB-NORWICH NR3 1GN
Tel.: + 44 (0)870 600 5522
Fax: + 44 (0)870 600 5533
E-mail: book.enquiries@tso.co.uk
http://www.tsoshop.co.uk

UNITED STATES and CANADA/ ÉTATS-UNIS et CANADA

Manhattan Publishing Co
670 White Plains Road
USA-10583 SCARSDALE, NY
Tel: + 1 914 472 4650
Fax: + 1 914 472 4316
E-mail: coe@manhattanpublishing.com
http://www.manhattanpublishing.com

Council of Europe Publishing/Éditions du Conseil de l'Europe
F-67075 STRASBOURG Cedex

Tel.: + 33 (0)3 88 41 25 81 – Fax: + 33 (0)3 88 41 39 10 – E-mail: publishing@coe.int – Website: http://book.coe.int

Pek çok kentte ve civarında, sosyal ve ekonomik dengesizlikler, çeşitliliğin yanı sıra, yoksulluğun ve çoğu kez de marjinalleşmenin veya dışlanmanın var olduğu dezavantajlı mahallelerin oluşmasına yol açmıştır. Buna bazen fiili sosyal ayrımın, ayrımcılığın ve şiddetin farklı biçim ve düzeylerde ortaya çıkması da eklenmektedir.

Ekonomik ve sosyal kriz dönemlerinde çaresizlik duygusu ve gelecek endişesi yerel gerilimlerin ve altta yatan çelişkilerin derinleşmesi riskini taşır. Gençler daha kırılgan ve güvencesiz olduklarından ve özerkliklerinin gelişimine, toplumda yer almalarına ve toplumun gelişmesine katkılarına ilişkin belirsizliklerden daha doğrudan bir biçimde etkilendiklerinden, bu gerilimlerin sıklıkla tam merkezinde yer alırlar.

Avrupa Konseyi, dezavantajlı mahallelerde yaşayan gençleri etkileyen dışlama, ayrımcılık ve şiddet eylemlerine karşı yeterli politikalar üretmede üye devletleri teşvik edici ve destekleyici tavsiye kararlarını kabul ederek, bu sorunların çözümüne yönelik bir gayret göstermiştir. 2015 yılı başlarında Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi gençlerin sosyal haklara erişimini destekleyecek politikalar konusunda üye devletlere öneriler içeren bir politika tavsiye kararını kabul etmiştir.

Teklifler aşağıdaki konulara ilişkindir:

- erişilebilir, makul bütçeli kamu hizmetlerinin sağlanması;
- tecridin üstesinden gelinmesi;
- gençlerin toplum yaşamına katılımının desteklenmesi;
- ayrımcılıkla mücadele;
- gençlik çalışmalarının ve yaygın eğitimin tanınması;
- gençlik politikalarının hazırlanmasında toplumsal cinsiyete duyarlı yaklaşımların desteklenmesi.

Elinizdeki yayın sözü edilen bu tavsiye kararına eşlik etmekte olup, tavsiye kararının içeriğini politika üretenlere, gençlik konuları üzerinde filen çalışanlara, gençlik kuruluşlarına ve gençlere daha yakın hale getirerek, tavsiye kararının uygulanmasıyla ilgili adım adım bilgi ve rehberlik sağlamaktadır.

www.coe.int

Avrupa Konseyi Avrupa kıtasının önde gelen insan hakları kuruluşudur. Avrupa Konseyi, Avrupa Birliği'nin tüm üyeleri dahil olmak üzere, 47 üye ülkeden oluşmaktadır. Tüm Avrupa Konseyi üyeleri insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğünü korumaya yönelik Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesini imzalamıştır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Sözleşmenin üye ülkelerdeki uygulamasını denetler.

9 789287 191434

<http://book.coe.int>
ISBN 978-92-871-9143-4
€19/US\$38

